Invoering van de huishoudentoeslag, intrekking van ~~de Wet op het kindgebonden budget,~~ de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen en de Wet op de zorgtoeslag en afschaffing van de fiscale ouderenkortingen (Wet op de huishoudentoeslag)

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de inkomensafhankelijke toeslagen en de ouderenkortingen te hervormen door de gefaseerde invoering van ~~de huishouden~~een toeslag, waarin de zorgtoeslag, ~~het kindgebonden budget~~ en een ouderencomponent worden geïntegreerd tot één toeslag per huishouden met twee afzonderlijke componenten ~~met~~waarvoor één gezamenlijk afbouwpercentage geldt, en daarbij ~~de Wet op het kindgebonden budget,~~ de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen en de Wet op de zorgtoeslag in te trekken alsmede de ouderenkortingen in de Wet inkomstenbelasting 2001 te laten vervallen;

Met opmerkingen: Zou je deze ambitie ook niet moeten elimineren uit het wetsvoorstel?

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Hoofdstuk 1 De huishoudentoeslag

Met opmerkingen: Zie opmerking hiervoor. Andere naam? Bijv. De zorg- en ouderentoeslag

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begrippen

In deze wet en de daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:

a. component: ~~kindercomponent,~~ ouderencomponent of zorgcomponent;

b. drempelinkomen: 108% van het twaalfvoud van het voor de maand januari van het berekeningsjaar geldende bedrag van het minimumloon per maand, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag;

c. huishoudentoeslag: toeslag, bedoeld in artikel 2, eerste lid;

Met opmerkingen: Zie opmerking hiervoor

~~d. kindercomponent: financiële bijdrage van het Rijk in de kosten voor kinderen als bedoeld in artikel 6;~~

~~e.~~ Onze Minister: Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;

~~f. ouder: verzekerde in de zin van de Algemene Kinderbijslagwet, die voldoet aan de in artikel 6, eerste lid, gestelde voorwaarden;~~

~~g~~e. oudere: degene die recht heeft op ouderdomspensioen in de zin van de Algemene Ouderdomswet of op een uitkering als bedoeld in artikel 48, eerste lid, van die wet;

~~h~~f. ouderencomponent: financiële bijdrage ten behoeve van ouderen als bedoeld in artikel 4;

~~i~~g. standaardpremie: op grond van artikel ~~8~~7, derde lid, vastgesteld bedrag;

jh. verzekerde: persoon als bedoeld in artikel 1, onder f, van de Zorgverzekeringswet dan wel artikel 69 van die wet;

~~k~~i. zorgcomponent: financiële bijdrage van het Rijk als bedoeld in artikel 5 in een premie als bedoeld in afdeling 3.3.1 van de Zorgverzekeringswet dan wel in een bestuursrechtelijke premie als bedoeld in de artikelen 18d of 18e van die wet.

Artikel 2 Algemene aspecten huishoudentoeslag

1. De huishoudentoeslag is een door het Rijk toegekende tegemoetkoming, bestaande uit componenten waaraan zelfstandige voorwaarden voor de aanspraak worden gesteld.

Met opmerkingen | Zie opmerking hiervoor

2. De hoogte van de huishoudentoeslag is afhankelijk van de draagkracht van de belanghebbende en zijn partner op basis van het inkomen en vermogen.

Met opmerkingen | Idem etc.

3. Een belanghebbende en zijn partner hebben voor de toepassing van deze wet gezamenlijk één aanspraak op huishoudentoeslag.

4. De huishoudentoeslag blijft buiten beschouwing bij de verlening van andere op inkomen of vermogen afgestemde publiekrechtelijke uitkeringen en verstrekkingen.

5. De Belastingdienst/Toeslagen is belast met de uitvoering van deze wet.

Paragraaf 2 Aanspraak op huishoudentoeslag

Artikel 3 Aanspraak huishoudentoeslag

1. Aanspraak op huishoudentoeslag bestaat als aanspraak bestaat op een of meer van de volgende componenten:

a. een ouderencomponent;

b. een zorgcomponent~~;~~

~~c. een kindercomponent~~.

2. De aanspraak op huishoudentoeslag wordt voor iedere kalendermaand afzonderlijk bepaald.

3. In afwijking van artikel 25, eerste lid, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen betaalt de Belastingdienst/Toeslagen in opdracht van het Zorginstituut Nederland, bedoeld in de Zorgverzekeringswet, de ~~zorgcomponent van de verzekerde en de zorgcomponent van zijn partner~~huishoudentoeslag, of het voorschot daarop als tegemoetkoming in de bestuursrechtelijke premie, bedoeld in de artikelen 18d of 18e van de Zorgverzekeringswet, aan dat instituut uit.

4. In geval ~~van toepassing van~~ het derde lid toepassing vindt betaalt het Zorginstituut Nederland nadat de verschuldigde bestuursrechtelijke premie is voldaan, een eventueel resterend bedrag van de huishoudentoeslag uit aan de belanghebbende. ~~met aftrek van ten hoogste de maximale hoogte van de zorgcomponent van de betrokkene en zijn partner, bedoeld in artikel 7, eerste lid~~.

Met opmerkingen | Zie opmerking hiervoor

Met opmerkingen | NB ook aftrek van de max. zorgcomponent van de partner gewenst? RN Ja er is maar 1 aanspraak en 1 bedrag dat uitbetaald wordt

Artikel 4 Aanspraak ouderencomponent

1. Een oudere die woonachtig is op het grondgebied van:

a. Nederland;

b. een andere lidstaat van de Europese Unie;

c. een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of Zwitserland;

d. Aruba, Curaçao, Sint Maarten, of de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius of Saba, of

e. een staat waarmee Nederland een verdrag inzake sociale zekerheid heeft gesloten,

heeft aanspraak op een ouderencomponent met ingang van de eerste dag van de kalendermaand waarin zijn recht op ouderdomspensioen in de zin van de Algemene Ouderdomswet of op een uitkering als bedoeld in artikel 48, eerste lid, van die wet ontstaat. De aanspraak op een ouderencomponent eindigt op de eerste dag van de kalendermaand volgend op de maand waarin dat recht eindigt.

Met opmerkingen Is dit nu conform het uitvoeringsadvies van de BD?

2. Een oudere die op grond van artikel 9a, derde lid, onderdeel a of c, van de Algemene Ouderdomswet recht heeft op ouderdomspensioen in de zin van die wet alsof hij in Nederland woont, heeft eveneens aanspraak op een ouderencomponent als bedoeld in het eerste lid.

3. Indien een oudere en zijn partner beiden in aanmerking komen voor een ouderencomponent, wordt voor ieder van hen een ouderencomponent bepaald.

4. De ouderencomponent wordt ten laste gebracht van het Ouderdomsfonds, bedoeld in artikel 83 van de Wet financiering sociale verzekeringen.

Artikel 5 Aanspraak zorgcomponent

1. Een verzekerde, met uitzondering van de verzekerde, bedoeld in artikel 24 van de Zorgverzekeringswet, heeft aanspraak op een zorgcomponent met ingang van de eerste dag van de kalendermaand volgende op de maand waarin hij achttien jaar wordt.

2. In afwijking van het eerste lid heeft een verzekerde met een partner die niet heeft voldaan aan de voor hem op grond van artikel 2 van de Zorgverzekeringswet geldende verplichting zich krachtens een zorgverzekering te verzekeren, geen aanspraak op de zorgcomponent.

3. Indien een verzekerde en zijn partner beiden in aanmerking komen voor een zorgcomponent, wordt voor ieder van hen een zorgcomponent bepaald.

~~**Artikel 6 Aanspraak kindercomponent**~~

~~1. Een ouder heeft met ingang van het berekeningsjaar 2017 aanspraak op een kindercomponent voor een kind voor wie aan die ouder op grond van artikel 18 van de Algemene Kinderbijslagwet kinderbijslag wordt betaald of zou worden betaald indien artikel 7, tweede lid, van die wet niet van toepassing zou zijn, met dien verstande dat de aanspraak op een kindercomponent bestaat met ingang van de eerste dag van de kalendermaand volgend op de maand waarin het kind is geboren dan wel tot het huishouden is gaan behoren tot en met de kalendermaand waarin het kind de leeftijd van 18 jaar bereikt.~~

~~2. Indien een ouder en zijn partner beiden in aanmerking komen voor een kindercomponent, wordt voor hen gezamenlijk één kindercomponent bepaald.~~

~~3. Indien aan twee ouders kinderbijslag wordt uitbetaald op basis van het recht op kinderbijslag van één van die ouders, heeft alleen de ouder wiens recht op kinderbijslag wordt uitbetaald, aanspraak op een kindercomponent.~~

~~4. Artikel 4 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen is niet van toepassing op de kindercomponent.~~

Paragraaf 3 Maximale hoogte huishoudentoeslag

Artikel ~~7~~6 Maximale hoogte ouderencomponent

1. De ouderencomponent bedraagt in een berekeningsjaar ten hoogste een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen bedrag, met dien verstande dat een oudere met partner in aanmerking komt voor 50% van dit bedrag en een oudere zonder partner in aanmerking komt voor 70% van dit bedrag.

2. Per 1 januari van het berekeningsjaar wordt het bedrag, bedoeld in het eerste lid, bij ministeriële regeling gewijzigd met de tabelcorrectiefactor, bedoeld in artikel 10.2 van de Wet inkomstenbelasting 2001. Het aangepaste bedrag treedt in de plaats van het bedrag, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat in het eerste en tweede lid van laatstgenoemd artikel voor "kalenderjaar" telkens wordt gelezen "berekeningsjaar" en dat in het tweede lid van dat artikel voor "Consumentenprijsindex Alle Huishoudens afgeleid" wordt gelezen "Consumentenprijsindex Alle Huishoudens".

Artikel ~~8~~7 Maximale hoogte zorgcomponent

1. De maximale hoogte van de zorgcomponent bedraagt voor:

a. een verzekerde met een partner: de standaardpremie, verminderd met 2,863% van het drempelinkomen;

b. een verzekerde zonder partner: de standaardpremie, verminderd met 2,625% van het drempelinkomen.

2. De percentages, genoemd in het eerste lid, kunnen bij algemene maatregel van bestuur op voordracht van Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport worden gewijzigd.

3. Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport stelt uiterlijk 15 dagen voorafgaande aan het berekeningsjaar bij ministeriële regeling de standaardpremie voor het berekeningsjaar vast die wordt gevormd door de geraamde gemiddelde premie voor een verzekerde voor een zorgverzekering in het berekeningsjaar te vermeerderen met het geraamde gemiddelde bedrag dat een verzekerde naar verwachting in dat jaar betaalt op grond van artikel 19 van de Zorgverzekeringswet.

~~**Artikel 9 Maximale hoogte kindercomponent**~~

~~1. Dit bedrag wordt verlaagd met een bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld percentage van het verschil tussen het toetsingsinkomen en het drempelinkomen, onderscheidenlijk het gezamenlijke toetsingsinkomen en het drempelinkomen, indien dat verschil meer bedraagt dan het bedrag, genoemd in het eerste lid.~~

~~2. Per 1 januari van het berekeningsjaar wordt het bedrag, bedoeld in het eerste lid, bij ministeriële regeling gewijzigd met de tabelcorrectiefactor, bedoeld in artikel 10.2 van de Wet inkomstenbelasting 2001. Het aangepaste bedrag treedt in de plaats van het bedrag, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat in het eerste en tweede lid van laatstgenoemd artikel voor "kalenderjaar" telkens wordt gelezen "berekeningsjaar" en dat in het tweede lid van dat artikel voor "Consumentenprijsindex Alle Huishoudens afgeleid" wordt gelezen "Consumentenprijsindex Alle Huishoudens".~~

Met opmerkingen idem

Met opmerkingen idem

Artikel ~~108~~ Maximale hoogte huishoudentoeslag

De maximale hoogte van de huishoudentoeslag bestaat uit de som van de bedragen van de maximale hoogte van de componenten, bedoeld in de artikelen ~~7, 86~~ en ~~97~~, waarop de belanghebbende aanspraak heeft, onderscheidenlijk de belanghebbende en zijn partner aanspraak hebben, op grond van de artikelen ~~4, 5~~ en ~~65~~.

Paragraaf 4 Berekening huishoudentoeslag

Met opmerkingen : idem

Artikel ~~119~~ Afbouw op basis van inkomen

Indien het toetsingsinkomen van de belanghebbende zonder partner of het gezamenlijke toetsingsinkomen van de belanghebbende en zijn partner meer bedraagt dan het drempelinkomen, wordt de maximale hoogte van de huishoudentoeslag, bedoeld in artikel ~~108~~, verminderd met een bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld percentage van het verschil tussen het toetsingsinkomen en het drempelinkomen, onderscheidenlijk het gezamenlijke toetsingsinkomen en het drempelinkomen.

Met opmerkingen idem

Artikel ~~1210~~ Vermindering op grond van vermogen

1. In afwijking van artikel 7, derde lid, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regeling wordt de met toepassing van artikel ~~119~~ berekende hoogte van de huishoudentoeslag verminderd indien de grondslag sparen en beleggen, bedoeld in artikel 5.2, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, van de belanghebbende in het berekeningsjaar meer bedraagt dan € 37.000, dan wel, ingeval de belanghebbende het gehele berekeningsjaar dezelfde partner heeft, de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen, bedoeld in artikel 5.2, tweede lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, van de belanghebbende en zijn partner in het berekeningsjaar meer bedraagt dan € 37.000. Bij de bepaling van de grondslag, bedoeld in de eerste zin, wordt geen rekening gehouden met de vrijstelling, bedoeld in artikel 5.13 van de Wet inkomstenbelasting 2001.

2. Indien het eerste lid van toepassing is, wordt de huishoudentoeslag verminderd met een bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld percentage van het vermogen, bedoeld in het eerste lid, voor zover dat vermogen meer bedraagt dan het bedrag, genoemd in het eerste lid.

3. Per 1 januari van het kalenderjaar worden de bedragen, genoemd in het eerste lid, bij ministeriële regeling gewijzigd overeenkomstig de tabelcorrectiefactor, bedoeld in artikel 10.2 van de Wet inkomstenbelasting 2001.

Artikel ~~1311~~ Berekening hoogte per component

1. De hoogte van een afzonderlijke component van de huishoudentoeslag wordt berekend door de maximale hoogte van een component waarop aanspraak bestaat ingevolge de artikelen 4~~, 5~~ of ~~6~~5 te delen door de maximale hoogte van alle componenten van de huishoudentoeslag tezamen waarop aanspraak bestaat, en vervolgens deze breuk te vermenigvuldigen met de hoogte van de huishoudentoeslag, waarop aanspraak bestaat na toepassing van de artikelen ~~11~~9 en ~~12~~10.

2. Op de met toepassing van het eerste lid berekende ouderencomponent wordt ten aanzien van de desbetreffende oudere een korting toegepast overeenkomstig artikel 13, eerste en derde lid, en 13a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet, waarbij voor "het bruto-ouderdomspensioen, vastgesteld op grond van artikel 9" wordt gelezen "de ouderencomponent, bedoeld in artikel 4 van de Wet op de huishoudentoeslag", voor "pensioengerechtigde" wordt gelezen "oudere", voor "aanvangsleeftijd" wordt gelezen "aanvangsleeftijd in de zin van de Algemene Ouderdomswet", voor "pensioengerechtigde leeftijd" wordt gelezen "pensioengerechtigde leeftijd in de zin van de Algemene Ouderdomswet" en voor "verzekerd" wordt gelezen: verzekerd overeenkomstig de Algemene Ouderdomswet.

3. Indien de toegepaste korting op het ouderdomspensioen op grond van de artikelen 13, eerste en derde lid, en 13a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet wordt herzien als bedoeld in die wet, wordt de berekening van de ouderencomponent op grond van het tweede lid en de hoogte van de huishoudentoeslag overeenkomstig herzien. De laatstgenoemde herziening geschiedt binnen acht weken na het tijdstip waarop de eerstgenoemde herziening aan de Belastingdienst/Toeslagen bekend is geworden dan wel de beschikking of uitspraak strekkende tot de eerstgenoemde herziening onherroepelijk is geworden.

4. Bij een persoon als bedoeld in artikel 69 van de Zorgverzekeringswet wordt na toepassing van het eerste lid het bedrag voor de zorgcomponent ten aanzien van de betreffende verzekerde berekend met behulp van de volgende formule:

(W * S) – (S – Z)

met dien verstande dat de zorgcomponent niet minder bedraagt dan 0 en waarbij wordt verstaan onder:

W: de woonlandfactor, die wordt berekend uit de verhouding tussen de gemiddelde uitgaven voor zorg voor een persoon ten laste van de sociale zorgverzekeringen in het woonland van deze persoon, en de gemiddelde uitgaven voor zorg voor een persoon ten laste van de sociale zorgverzekeringen in Nederland;

S: de standaardpremie;

Z: het bedrag voor de zorgcomponent van de betreffende verzekerde, berekend na toepassing van het eerste lid.

5. Bij regeling van Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport wordt jaarlijks uiterlijk in november per land de in het vierde lid bedoelde woonlandfactor vastgesteld.

~~6. Indien de ouder:~~

~~a. aanspraak heeft op een kindercomponent voor een of meer kinderen, en~~

~~b. voor dat kind of die kinderen voor de toepassing van de Algemene Kinderbijslagwet een ander land dan Nederland, een van de andere lidstaten van de Europese Unie, een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte en Zwitserland als woonland in aanmerking wordt genomen, bedraagt de kindercomponent een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van het met toepassing van het eerste lid berekende bedrag. Het percentage wordt zodanig bepaald dat het een weergave is van de verhouding tussen het kostenniveau van het land dat als woonland in aanmerking wordt genomen en dat van Nederland. Het percentage bedraagt maximaal 100.~~

~~7. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over de in het zesde lid, onderdeel b, bedoelde berekening indien aanspraak bestaat op de kindercomponent voor meer dan een kind en voor de toepassing van de Algemene Kinderbijslagwet voor een of meer kinderen een ander land dan Nederland, een van de lidstaten van de Europese Unie, een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte of Zwitserland als woonland in aanmerking wordt genomen.~~

Artikel ~~14~~12 Hoogte huishoudentoeslag

Met opmerkingen idem

De hoogte van de huishoudentoeslag bedraagt de som van de componenten waarop de belanghebbende aanspraak heeft, onderscheidenlijk de belanghebbende en zijn partner aanspraak hebben, berekend na toepassing van artikel ~~13~~11.

Hoofdstuk 2 Wijziging en intrekking van andere wetten

Artikel ~~15~~13 Wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen

De Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 1, derde lid, wordt een zin toegevoegd, luidende: De ~~ouderencomponent, bedoeld in de~~ Wet op de huishoudentoeslag, wordt mede aangemerkt als inkomensafhankelijke regeling.

Met opmerkingen je kunt m.i. niet zeggen dat de ouderencomponent een inkomensafhankelijke regeling is. Alleen de toeslag als zodanig is dat. Gaat er om dat de je de nieuwe toeslag aanmerkt als inkomensafhankelijke regeling ondanks het feit dat deze een component bevat die niet een bijdrage geeft in kosten

Met opmerkingen idem

B

Artikel 45 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, onderdeel a, wordt 'oorzaak is voor de tegemoetkoming' vervangen door: oorzaak is of medeoorzaak is voor de tegemoetkoming.
2. Onder vernummering van het tweede lid tot het derde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

2. De uitzondering, opgenomen in het eerste lid, onderdeel a, heeft voor wat betreft de tegemoetkoming op grond van de Wet op de huishoudentoeslag betrekking op het volledige bedrag bedrag van de huishoudentoeslag.

Met opmerkingen Hiermee wordt geregeld dat de uitzondering op het beslagverbod bij wanbetalers van de zorgpremie niet alleen geldt voor de zorgcomponent, maar ook voor de ouderencomponent. 2e lid is m.i. niet perse noodzakelijk maar wel oke om ieder misverstand uit te sluiten

~~B~~

~~In artikel 45, eerste lid, tweede volzin, wordt "in het kader van de Wet op het kindgebonden budget" vervangen door: op grond van de ouderencomponent of kindercomponent van de Wet op de huishoudentoeslag of op grond van de Wet op het kindgebonden budget.~~

C

In artikel 47 wordt ", artikel 2a, eerste lid, van de Wet op de zorgtoeslag of artikel 1, vierde lid, van de Wet op het kindgebonden budget" vervangen door: artikel ~~12~~10 van de Wet op de huishoudentoeslag of artikel 2a van de Wet op het kindgebonden budget.

Artikel ~~16~~14 Wijziging van de Wet op het kindgebonden budget

De Wet op het kindgebonden budget wordt met ~~ingang van het berekeningsjaar 2015~~ als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1, vierde lid, vervalt.

B

Na artikel 2 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2a. Vermogenstoets

1. In afwijking van artikel 7, derde lid, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regeling wordt de met toepassing van artikel 2, eerste tot en met negende lid, berekende hoogte van het kindgebonden budget voor toepassing van artikel 2, tiende en elfde lid, verminderd indien de grondslag sparen en beleggen, bedoeld in artikel 5.2, eerste lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, van de ouder in het berekeningsjaar meer bedraagt dan € 37.000, dan wel, ingeval de ouder het gehele berekeningsjaar dezelfde partner heeft, de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen, bedoeld in artikel 5.2, tweede lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001, van de ouder en zijn partner in het berekeningsjaar meer bedraagt dan € 37.000. Bij de bepaling van de grondslag, bedoeld in de eerste volzin, wordt geen rekening gehouden met de vrijstelling, bedoeld in artikel 5.13 van de Wet inkomstenbelasting 2001.

2. Indien het eerste lid van toepassing is, wordt het kindgebonden budget verminderd met een bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld percentage van het in het eerste lid bedoelde vermogen voor zover dat uitstijgt boven het in het eerste lid bedoelde bedrag.

C

Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt "de artikelen 1, vierde lid, en 2, tweede, vierde en vijfde lid" vervangen door: de artikelen 2, tweede, vierde en vijfde lid, en 2a.

2. In het derde lid wordt "de artikelen 1, vierde lid, en 2, tweede, vierde, vijfde en zesde lid" vervangen door: de artikelen 2, tweede, vierde, vijfde en zesde lid, en 2a.

Artikel ~~17~~15 Wijziging van de Wet financiering sociale verzekeringen

In artikel 83, tweede lid, van de Wet financiering sociale verzekeringen wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:

c. de lasten van de ouderencomponent, bedoeld in artikel 4 van de Wet op de huishoudentoeslag, en de daaraan verbonden uitvoeringskosten.

Artikel ~~18~~16 Wijziging van de Wet op de huurtoeslag

De Wet op de huurtoeslag wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 14, tweede lid, vervalt: het bedrag van de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 3 van de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen, per kalenderjaar, zoals

dat bedrag naar redelijke verwachting in het berekeningsjaar zal luiden, onderscheidenlijk twee maal dat bedrag, en verder vermeerderd met.

B

In artikel 17, eerste lid, vervalt:

a. in onderdeel c 'en de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 3 van de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen, per kalenderjaar, zoals die tegemoetkoming naar redelijke verwachting in het berekeningsjaar zal luiden,', en

b. in onderdeel d: en twee maal de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 3 van de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen, per kalenderjaar, zoals die tegemoetkoming naar redelijke verwachting in het berekeningsjaar zal luiden,.

Artikel ~~19~~17 Wijziging van de Wet werk en bijstand

De Wet werk en bijstand wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 21 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het opschrift komt te luiden:

Normen 21 jaar of ouder

2. In de aanhef vervalt: doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd.

3. In onderdeel c vervalt: , en waarvan beide echtgenoten jonger zijn dan de pensioengerechtigde leeftijd.

B

Artikel 22 vervalt.

C

Artikel 22a, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel b vervalt "doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd" en wordt aan het slot de puntkomma vervangen door een punt.

2. De onderdelen c en d vervallen.

D~~C~~

Artikel 31, tweede lid, onderdeel y, vervalt onder vervanging van de puntkomma aan het slot van onderdeel x door een punt.

E~~D~~

Artikel 38 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid vervalt: , 22.

2. Het derde lid komt te luiden:

3. De bedragen, genoemd in artikel 23, tweede lid, worden herzien, indien:

a. het drempelinkomen, bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Wet op de huishoudentoeslag, wordt aangepast;

b. de percentages, bedoeld in artikel ~~8~~7, eerste lid, van de Wet op de huishoudentoeslag, worden gewijzigd: of

c. het bedrag van de standaardpremie, bedoeld in artikel 1, onderdeel ~~i~~g, van de Wet op de huishoudentoeslag op grond van artikel ~~8~~7, derde lid, van die wet op een ander bedrag wordt vastgesteld.

~~E~~F

Artikel 53a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onderdeel a. vervalt: , of artikel 22, aanhef en onderdeel a of b.

2. In het derde lid, aanhef, vervalt: , of artikel 22, aanhef en onderdeel a of b.

~~3. In het derde lid, onderdeel a, vervalt: , onderscheidenlijk artikel 22, onderdeel c.~~

~~G~~F

Aan hoofdstuk 7a wordt een artikel, waarvan de nummering aansluit op het laatste artikel van dat hoofdstuk, toegevoegd, luidende:

Artikel 78# Overgangsrecht Wet op de huishoudentoeslag

1. De artikelen 21, 22, 22a, 38, eerste lid, en 53a, tweede lid, onderdeel a, derde lid, aanhef en onderdeel a, zoals die luidden op de dag voor de datum van inwerkingtreding van de Wet op de huishoudentoeslag blijven van toepassing op personen die op die dag de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt.

Met opmerkingen We kennen toch onderdeelsgewijze iwt? Moet er dan geen artikel of onderdeel worden genoemd?

2. Ten aanzien van de personen, bedoeld in het eerste lid, wordt, in afwijking van artikel 31, tweede lid, onderdeel d, en artikel 2, vierde lid, van de Wet op de huishoudentoeslag, de ouderencomponent in de huishoudentoeslag, bedoeld in de artikelen 3, eerste lid, onderdeel a, en 4 van de Wet op de huishoudentoeslag tot ten hoogste het bedrag waarmee de norm, bedoeld in artikel 22, de norm, bedoeld in artikel 21 overschrijdt, tot de middelen gerekend.

3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt de ouderencomponent in de huishoudentoeslag vastgesteld op de maximale hoogte van de ouderencomponent, bedoeld in artikel ~~7~~6, eerste lid, van de Wet op de huishoudentoeslag vermenigvuldigd met het percentage van de korting, bedoeld in artikel ~~13~~11, tweede lid, van de Wet op de huishoudentoeslag.

Artikel ~~20~~18 Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001

De Wet inkomstenbelasting 2001 wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3.104, onderdeel k, komt te luiden:

k. de huishoudentoeslag op grond van de Wet op de huishoudentoeslag;.

B

In artikel 8.2 vervallen de onderdelen j en k, onder vervanging van de puntkomma aan het slot van onderdeel i door " , en" en onder verlettering van onderdeel l tot onderdeel j.

C

In artikel 8.7 wordt in de eerste volzin "op de ouderenkorting, de alleenstaande ouderenkorting, of de korting voor groene beleggingen" vervangen door "op de korting voor groene beleggingen".

Voorts wordt in de tweede zin "de ouderenkorting, de alleenstaande ouderenkorting en de korting voor groene beleggingen" vervangen door: de korting voor groene beleggingen.

D

In artikel 8.16a, eerste lid, wordt ", tenzij voor hem de ouderenkorting geldt" vervangen door: en die bij het einde van het kalenderjaar of, indien de belastingplicht in de loop van het kalenderjaar is geëindigd, bij het einde van de belastingplicht de pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet, nog niet heeft bereikt.

E

De artikelen 8.17 en 8.18 vervallen.

F

In artikel 10.1, eerste lid, wordt "8.16a, 8.17, 8.18, 9.4" vervangen door: 8.16a, 9.4.

Artikel ~~21~~19 Wijziging van de Wet op de loonbelasting 1964

De Wet op de loonbelasting 1964 wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 21b vervalt.

B

In artikel 21c vervallen de onderdelen e en f, onder vervanging van de puntkomma aan het slot van onderdeel c door ", en" en onder vervanging van de puntkomma aan het slot van onderdeel d door een punt.

C

De artikelen 22b en 22c vervallen.

D

In artikel 22d wordt "artikelen 22, 22a, 22abis, 22aa, 22b en 22c" vervangen door "artikelen 22, 22a, 22abis en 22aa". Voorts wordt "artikelen 8.10, 8.11, 8.12, 8.16a, 8.17 en 8.18" vervangen door: artikelen 8.10, 8.11, 8.12 en 8.16a.

E

In artikel 24 vervalt:, met dien verstande dat voor de ouderenkorting en de alleenstaande ouderenkorting beslissend is de toestand aan het einde van de kalendermaand waarin de belasting moet worden ingehouden.

Artikel ~~22~~20 Wijziging van de Zorgverzekeringswet

De Zorgverzekeringswet wordt als volgt gewijzigd:

A

In de artikelen 9b, tweede lid, 18d, tweede lid, 18e wordt "de Wet op de zorgtoeslag" vervangen door: de Wet op de huishoudentoeslag.

B

In artikel 18f, zesde lid, wordt "een aan de verzekeringnemer of zijn partner uit te betalen zorgtoeslag als bedoeld in de Wet op de zorgtoeslag" vervangen door: de zorgcomponent van een aan de verzekeringnemer of zijn partner uit te betalen huishoudentoeslag als bedoeld in de Wet op de huishoudentoeslag.

C

In artikel 69, tweede en negende lid, wordt "de Wet op de zorgtoeslag" vervangen door: de Wet op de huishoudentoeslag.

Artikel ~~23~~21 Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Met opmerkingen: Moet het 5e lid van art.475d niet aangepast?

Artikel 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, onderdeel a, vervalt: respectievelijk artikel 22, onderdeel c en d,.

2. In het eerste lid, onderdeel b, aanhef, vervalt; , maar nog niet de pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet, hebben bereikt.

3. Het eerste lid, onderdeel c, vervalt.

~~**Artikel 234 Intrekking van de Wet op het kindgebonden budget**~~

~~De Wet op het kindgebonden budget wordt ingetrokken.~~

Artikel ~~24~~22 Intrekking van de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen

De Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen wordt ingetrokken.

Artikel ~~25~~23 Intrekking van de Wet op de zorgtoeslag

De Wet op de zorgtoeslag wordt ingetrokken.

~~**Artikel 267**~~

~~Met ingang van 1 januari 2017 vervalt in artikel 6, eerste lid, de zinsnede "met ingang van het berekeningsjaar 2017".~~

Hoofdstuk 3 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel ~~27~~24 Overgangsbepaling uitvoering Belastingdienst/Toeslagen 2015, 2016 en 2017

1. In afwijking van artikel 2, eerste lid, voert de Belastingdienst/Toeslagen over de berekeningsjaren 2015 en 2016 de huishoudentoeslag uit onder de naam zorgtoeslag.

~~2. Voor de berekeningsjaren 2015 en 2016 heeft artikel 3, derde lid, inzake de betaling van de zorgcomponent alsmede artikel 45, eerste lid, onderdeel b, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen inzake het beslag op de zorgcomponent, mede betrekking op de ouderencomponent van de oudere en de ouderencomponent van zijn partner, of het voorschot daarop.~~

~~3~~2. De verzekerde die:

a. over het berekeningsjaar 2014 aanspraak heeft op een zorgtoeslag als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel e, van de Wet op de zorgtoeslag zoals dat luidde op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel 25 van deze wet, en

b. over het berekeningsjaar 2015 in aanmerking komt voor de zorgcomponent,

wordt geacht een aanvraag als bedoeld in artikel 15 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen voor de huishoudentoeslag te hebben gedaan.

~~4. De ouder die:~~

~~a. over het berekeningsjaar 2016 aanspraak heeft op kindgebonden budget als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, van de Wet op het kindgebonden budget zoals dat luidde op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel 23 van deze wet, en~~

~~b. over het berekeningsjaar 2017 in aanmerking komt voor de kindercomponent,~~

~~wordt geacht een aanvraag als bedoeld in artikel 15 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen voor de huishoudentoeslag te hebben gedaan.~~

~~5~~3. Voor de toepassing van artikel 16, eerste en tweede lid, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen wordt in het geval, bedoeld in het ~~vierde of vijfde~~tweede lid, de aanvraag geacht te zijn gedaan op het moment waarop de Belastingdienst/Toeslagen bekend is geworden dat de belanghebbende aanspraak heeft op een huishoudentoeslag.

~~6~~4. Voor de zorgtoeslag, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel e, van de Wet op de zorgtoeslag zoals dat luidde op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel ~~25~~23 van deze wet, over een berekeningsjaar dat voorafgaat aan 2015 blijven die wet en de daarop berustende bepalingen zoals die luidden op 31 december van dat berekeningsjaar, van toepassing.

~~7. Voor het kindgebonden budget, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, van de Wet op het kindgebonden budget zoals dat luidde op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel 23 van deze wet, over een berekeningsjaar dat voorafgaat aan 2017 blijven die wet en de daarop berustende bepalingen zoals die luidden op 31 december van dat berekeningsjaar, van toepassing.~~

~~8~~5. Voor de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 3 van de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen zoals dat luidde op de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van artikel ~~24~~22 van deze wet, over een kalenderjaar dat voorafgaat aan 2015 blijven die wet en de daarop berustende bepalingen zoals die luidden op 31 december van dat kalenderjaar, van toepassing.

Artikel ~~29~~25 Overgangsbepaling Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Artikel~~en~~ 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zoals dat luidde op de dag voor de datum van inwerkingtreding van artikel ~~23~~21 van de Wet op de huishoudentoeslag blijft van

toepassing op personen als bedoeld in artikel 78# van de Wet werk en bijstand, die op die dag de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt.

Artikel ~~30~~26 Samenloopbepaling artikelen 21 en 53a Wet werk en bijstand

Indien het bij koninklijke boodschap van 2 september 2013 ingediende- voorstel van wet Wijziging van de Algemene Kinderbijslagwet, de Wet op het kindgebonden budget, de Wet werk en bijstand, de Wet inkomstenbelasting 2001, de Wet studiefinanciering 2000 en enige andere wetten in verband met hervorming en versobering van de kindregelingen (Wet hervorming kindregelingen) (33 716) tot wet is of wordt verheven en artikel VIII, onderdelen B en E, van die wet eerder of op hetzelfde tijdstip in werking is getreden of treedt dan artikel ~~19~~17, onderdelen A en F, van deze wet komt artikel ~~19~~17, onderdelen A en F, van deze wet als volgt te luiden:

A

Artikel 21 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het opschrift komt te luiden:

Normen 21 jaar of ouder

2. In de aanhef vervalt: doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd.

3. In onderdeel b vervalt: , en waarvan beide echtgenoten jonger zijn dan de pensioengerechtigde leeftijd.

F

Artikel 53a wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, onderdeel a, vervalt: , of artikel 22, aanhef en onderdeel a.

2. In het derde lid, aanhef, vervalt: , of artikel 22, aanhef en onderdeel a.

Artikel ~~31~~27 Samenloopbepaling artikel 475d Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Indien het bij koninklijke boodschap van 2 september 2013 ingediende voorstel van wet Wijziging van de Algemene Kinderbijslagwet, de Wet op het kindgebonden budget, de Wet werk en bijstand, de Wet inkomstenbelasting 2001, de Wet studiefinanciering 2000 en enige andere wetten in verband met hervorming en versobering van de kindregelingen (Wet hervorming kindregelingen) (33 716) tot wet is of wordt verheven en artikel XI van die wet eerder of op hetzelfde tijdstip in werking is getreden of treedt dan artikel ~~23~~21 van deze wet komt artikel ~~23~~21 van deze wet als volgt te luiden:

Artikel ~~23~~21 Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Met opmerkingen | 2x ! 475d.lid 5?

Artikel 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid, onderdeel a, vervalt: respectievelijk artikel 22, onderdeel b en c,.

2. In het eerste lid, onderdeel b, aanhef, vervalt; , maar nog niet de pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet, hebben bereikt.

3. Het eerste lid, onderdeel c, vervalt.

Artikel ~~32~~28 Inwerkingtreding

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel ~~29~~33 Citeertitel

Deze wet wordt aangehaald als: Wet op de huishoudentoeslag.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

De Staatssecretaris van Financiën,

Memorie van Toelichting

1. Inleiding

Een groot deel van de mensen in Nederland ontvangt inkomensondersteuning via verschillende regelingen. In de Miljoenennota 2014 heeft de regering aangekondigd vijf regelingen, waar nu jaarlijks 12,5 miljard euro in omgaat te willen stroomlijnen en vereenvoudigen door de invoering van de huishoudentoeslag[1]. Een belangrijke aanleiding zijn de bezuinigingen waar het kabinet zich tot genoodzaakt ziet. Door de economische crisis en de oplopende begrotingstekorten is de houdbaarheid van de overheidsfinanciën onder druk komen te staan. Deze omstandigheden vragen om het doorvoeren van structurele hervormingen die de Nederlandse economie en arbeidsmarkt versterken en de schatkist op orde brengen.

Het kabinet wil daarom tevens bewerkstelligen dat inkomensondersteuning terecht komt bij de mensen die deze het hardst nodig hebben: mensen met een laag inkomen en een laag vermogen. Daarbij wil het kabinet de afbouw van ondersteuning met het inkomen harmoniseren. Dit zorgt ervoor dat een recht op verschillende toeslagen niet langer resulteert in een hoge marginale druk die de beslissing om meer uren te gaan werken verstoort. Doordat de huishoudentoeslag alleen ziet op de ondersteuning van mensen die dat echt nodig hebben bespaart het kabinet 1,2 miljard euro. Door de huishoudentoeslag kunnen de betrokken inkomensregelingen beter worden gericht op mensen met een laag inkomen en laag vermogen. Doordat de huishoudentoeslag alleen ziet op de ondersteuning van mensen die dat echt nodig hebben, kan het kabinet 1,2 miljard euro besparen en wordt meer werken meer lonend. Het mes snijdt zo aan twee kanten: de invoering van de huishoudentoeslag levert een belangrijke bijdrage aan de houdbaarheid van de overheidsfinanciën, terwijl de werking van de arbeidsmarkt erdoor wordt versterkt.

De zorgtoeslag, de regelingen voor ouderen (tegemoetkoming op grond van de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen en de regeling koopkrachttegemoetkoming niet-KOB-gerechtigden met een AOW-pensioen (hierna: MKOB) en fiscale ouderenkorting en fiscale alleenstaande ouderenkorting) en het kindgebonden budget worden geïntegreerd tot één toeslag. Het voornemen is om in een later stadium de huurtoeslag toe te voegen aan de huishoudentoeslag. Bij de huidige systematiek heeft iedere toeslag afwijkende regels rond de afbouw. Voor de huishoudentoeslag gaat één inkomenstoets en vermogenstoets gelden met één gemeenschappelijk afbouwpunt en één gemeenschappelijk afbouwpercentage.

Voor ouderen geldt dat de fiscale ouderkortingen en de MKOB worden afgeschaft. Daar voor in de plaats komt een ouderencomponent van de huishoudentoeslag die afhankelijk is van de hoogte van de AOW-opbouw. Voor deze component gaat een inkomens- en vermogenstoets gelden, wat bij de huidige ouderenkortingen en de MKOB niet het geval is. Hierdoor wordt de inkomensondersteuning aan ouderen afhankelijk van het inkomen en vermogen, zoals dat nu ook voor de meeste andere

[1] Kamerstukken II, 2013/2014, 33750, nr. 1

toeslagen geldt. Ouderen met een hoger inkomen en/of vermogen zullen daarmee hun inkomensondersteuning (deels) verliezen. Ouderen met een laag inkomen en vermogen kunnen blijven rekenen op een inkomenstegemoetkoming vanuit de overheid. Voor ouderen met een laag inkomen wordt de inkomensondersteuning doeltreffender, omdat de verzilveringsproblematiek die in de fiscaliteit bestaat, voor de huishoudentoeslag niet geldt.

Als je meer gaat werken, moet je daar ook meer aan over houden. Bij de huidige systematiek heeft iedere toeslag afwijkende regels rond de afbouw: de inkomensgrens verschilt, maar ook het afbouwpercentage. In een huishouden dat gebruik maakt van meerdere toeslagen leidt dit er toe dat de inkomensondersteuning fors afneemt op het moment dat mensen meer gaan werken. Het kabinet wil met de invoering van de huishoudentoeslag de afbouwregels bij de inkomensondersteuning stroomlijnen en vereenvoudigen, zodat de huishoudentoeslag met de verschillende componenten vanaf een zelfde punt met eenzelfde percentage afbouwen. Voor mensen die in het huidige systeem meerdere toeslagen ontvangen wordt het straks aantrekkelijker om meer te gaan werken. Dit heeft positieve structurele arbeidsmarkteffecten.

Met dit voorstel borduurt de regering voort op de adviezen zoals neergelegd in het "Rapport Brede Heroverweging 17. Toeslagen" [2], het eindrapport van de Commissie inkomstenbelastingen en toeslagen (Commissie Van Dijkhuizen) "Naar een activerender belastingstelsel"[3] en het interdepartementaal beleidsonderzoek "Inkomen en vermogen ouderen"[4].

De regering stelt voor de huishoudentoeslag gefaseerd in te voeren. In 2015 wordt de MKOB afgeschaft alsmede de ouderenkortingen in de Wet inkomstenbelasting 2001. In 2015 vervalt tevens de zorgtoeslag. Met ingang van het berekeningsjaar 2015 worden de ouderenzorgcomponent en de zorgcomponent voor de huishoudentoeslag geïntroduceerd waarin het budget van de MKOB, de fiscale ouderenkortingen en de zorgtoeslag opgenomen. Voor deze componenten geldt vanaf 2015 een identieke vermogenstoets en een inkomenstoets met één afbouwpercentage van circa 11% over het inkomen boven het afbouwpunt. In de uitvoering wordt deze eerste stap van de huishoudentoeslag vormgegeven door binnen de zorgtoeslag aan de zorgcomponent een ouderencomponent toe te voegen voor alle ouderen die recht hebben op een ouderencomponent. De ouderencomponent wordt samen met de zorgcomponent uitbetaald.
In 2017 wordt ter vervanging van het kindgebonden budget een kindercomponent toegevoegd aan de huishoudentoeslag. Vanaf dat moment ontvangt de burger een beschikking genaamd huishoudentoeslag. Het voornemen is daarna ook de huurtoeslag in vereenvoudigde vorm als component toe te voegen aan de huishoudentoeslag. Met het onderhavige wetsvoorstel wordt invulling gegeven aan de eerste fase van de invoering van de huishoudentoeslag per 2015 en de tweede fase per 2017. Het kabinet zal nog separaat met een voorstel komen met betrekking tot de toevoeging van de huurtoeslag aan de huishoudentoeslag. Het wetsvoorstel gaat derhalve niet in op de toevoeging van de huurtoeslag aan de huishoudentoeslag in een latere fase.

[2] Kamerstukken II 2009/2010, 32359, nr. 1
[3] Kamerstukken II 2012/2013, 33447, nr. 2
[4] Tweede Kamer, 2013-2014, 33736, nr. 2

Dit wetsvoorstel wordt mede ingediend door de Minister van VWS en de Staatssecretaris van Financiën, gelet op hun verantwoordelijkheid voor de zorgtoeslag respectievelijk de uitvoering van toeslagen door de Belastingdienst/Toeslagen.

2. Probleem- en doelstelling: hervormen en stroomlijnen van inkomensafhankelijke toeslagen en kortingen

Het huidige stelsel van inkomensondersteuning kent een grote mate van complexiteit. Sommige doelgroepen worden via toeslagen bereikt, andere via de fiscaliteit. Samenhang tussen regelingen ontbreekt veelal, terwijl mensen gelijktijdig op grond van de verschillende regelingen in aanmerking kunnen komen voor ondersteuning. Stapeling van verschillende tegemoetkomingen kan in het huidige systeem leiden tot een hoge marginale druk, waardoor het niet altijd voldoende loont om meer uren te gaan werken.[5]. Daarbij komt inkomensondersteuning niet altijd terecht bij de mensen die deze het hardst nodig hebben.

Een van de kerndoelstellingen van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) is het harmoniseren van inkomensafhankelijke regelingen, waardoor onder andere de armoedeval beperkt wordt. Dat is maar ten dele gelukt. Bij de huidige systematiek heeft iedere toeslag afwijkende regels rond de afbouw: de inkomensgrens verschilt, maar ook het afbouwpercentage. In een huishouden dat gebruik maakt van meerdere toeslagen zorgt dit voor een forse vermindering aan toeslagen op het moment dat mensen meer gaan werken. Hierdoor neemt het netto inkomen van huishoudens met meer toeslagen bij een stijging van het bruto inkomen (bijvoorbeeld als men meer uren gaat werken) minder snel toe dan bij een huishouden met maar één toeslag (met andere woorden de marginale druk is hoog). Als gevolg van deze systematiek kan de marginale druk in het afbouwtraject van de verschillende toeslag stapelen tot een zeer hoge druk, waardoor het weinig aantrekkelijk kan zijn om meer te gaan werken.

De nieuw in te voeren huishoudentoeslag, waarvan onderhavig voorstel de eerste en tweede fase is, moet hierin op termijn een verbetering aanbrengen: met de invoering van de huishoudentoeslag wil het kabinet de afbouwregels bij de inkomensondersteuning gelijk trekken, zodat de huishoudentoeslag met verschillende componenten vanaf een zelfde punt met één percentage ongeacht het aantal toeslagen afbouwen. Hierdoor zal iemand met meerdere toeslagen die meer gaat werken, daar ook meer aan overhouden. De huishoudentoeslag maakt dit eenvoudiger en transparanter en maakt een einde aan het grillige verloop van huidige afbouwtrajecten. Eén toeslag met één afbouwpercentage leidt ertoe dat werken meer gaat lonen voor mensen die in het huidige stelsel meerdere toeslagen ontvangen.

[5] De marginale druk geeft aan welk deel van een stijging van het individuele bruto inkomen niet resulteert in een hoger nominaal besteedbaar inkomen als gevolg van de hogere af te dragen belastingen en premies en hogere of lagere heffingskortingen of lagere toeslagen.

Daarnaast is in het rapport van de Commissie Dijkhuizen gesignaleerd dat er bij de ouderenkortingen sprake is van een verzilveringsprobleem bij ouderen met alleen ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet (AOW) of met een klein aanvullend pensioen. Een deel van de ouderen met een laag inkomen betaalt onvoldoende inkomstenbelastingen om de kortingen op de belastingen te kunnen verzilveren. Het verzilveringsprobleem bij ouderen wordt met het voorliggende voorstel opgelost door deze ouderenkortingen onder te brengen in de huishoudentoeslag en daarbij ook de MKOB te betrekken. Doordat de toeslag wordt uitgekeerd onafhankelijk van de betaalde belasting, wordt het verzilveringsprobleem opgelost. Met het onderhavige wetsvoorstel neemt de regering dit advies over en wordt hieraan nadere invulling gegeven door de ouderencomponent in de huishoudentoeslag.

Een belangrijke aanleiding om al in 2015 een eerste start te maken met de huishoudentoeslag is gelegen in de budgettaire problematiek waar de regering zich voor geplaatst ziet. Door de economische crisis en de oplopende begrotingstekorten is de houdbaarheid van de overheidsfinanciën onder druk komen te staan. Deze omstandigheden vragen om het doorvoeren van structurele hervormingen die de Nederlandse economie en arbeidsmarkt versterken en de schatkist op orde brengen. De introductie van de huishoudentoeslag draagt hieraan bij door de marginale druk te verlagen voor gezinnen met kinderen met lage en midden inkomens. Het CPB geeft aan dat de invoering van de huishoudentoeslag per saldo een licht positief effect heeft op de werkgelegenheid.

Daarnaast is in relatie tot de invoering van de ouderencomponent van de huishoudentoeslag van belang dat het inkomensbeleid dat door opeenvolgende kabinetten is gevoerd, heeft geleid tot een relatieve verbetering van de koopkracht van ouderen, zowel met als zonder aanvullend pensioen. In het interdepartementaal beleidsonderzoek "Inkomen en vermogen ouderen " (IBO-ouderen)[6]is geconcludeerd dat het inkomensbeleid gericht op ouderen de afgelopen decennia effectief is geweest en dat tegelijkertijd de noodzaak en legitimiteit van generieke inkomensondersteuning voor alle ouderen (die een fors beslag legt op de algemene middelen) steeds minder kan worden aangetoond. Gezien de verbeterde inkomens- en vermogenspositie van ouderen liggen er mogelijkheden om de efficiëntie van het beleidsinstrumentarium te verbeteren. Een belangrijk nadeel van de bestaande generieke inkomensondersteuning voor ouderen is dat de regelingen, zoals het IBO ouderen ook constateert, ongericht zijn. Sommige ouderen ontvangen inkomensondersteuning terwijl daar gelet op hun inkomen geen noodzaak toe bestaat (MKOB) en bij andere ouderen waar inkomensondersteuning gerechtvaardigd zou zijn gelet op hun lage inkomen, is sprake van een verzilveringsprobleem (ouderenkortingen). Daarmee zijn de regelingen relatief duur en inefficiënt. De regering ziet mogelijkheden om deze regelingen door de invoering

[6] Kamerstukken II 2013/2014, 33736, nr. 2

van de huishoudentoeslag te versoberen en te vereenvoudigen en tegelijkertijd het inkomensbeleid beter te richten op de ouderen die het echt nodig hebben door de invoering van de huishoudentoeslag. Vooral ouderen met een hoger vermogen en/of inkomen zullen hierdoor inkomensondersteuning verliezen.

3. De gefaseerde invoering van de huishoudentoeslag

2015 en 2017: de eerste twee fases van de huishoudentoeslag
De huishoudentoeslag wordt gefaseerd ingevoerd. Per 1 januari 2015 treedt de eerste fase in werking en worden de MKOB en de fiscale ouderenkortingen afgeschaft. Gelijktijdig wordt een ouderencomponent van de huishoudentoeslag geïntroduceerd waarin het budget van de MKOB en fiscale ouderenkortingen wordt opgenomen. Daarnaast wordt de zorgtoeslag omgezet naar een zorgcomponent van de huishoudentoeslag. Voor deze componenten geldt een identieke vermogenstoets met een glijdende schaal en één afbouwtraject met één afbouwpercentage. Vanaf 2015 gaat dezelfde vermogenstoets ook gelden voor het kindgebonden budget.
De keuze om de huishoudentoeslag gefaseerd in te voeren en al in 2015 te starten met het integreren van de MKOB en ouderenkortingen in de ouderencomponent is enerzijds ingegeven door de noodzaak op korte termijn met maatregelen te komen die bijdragen aan de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. De bezuinigingen worden gerealiseerd door de inkomenstegemoetkoming voor ouderen inkomens- en vermogensafhankelijk te maken. Door de inkomensafhankelijke regelingen voor ouderen al in 2015 te stroomlijnen kan deze inkomensondersteuning voor ouderen beter en eenduidiger gericht worden op die ouderen die deze ondersteuning ook echt nodig hebben en kan tegelijk op korte termijn de ombuiging gerealiseerd worden die gelet op de budgettaire problematiek waar de regering zich voor geplaatst ziet, noodzakelijk is.

Voor de vormgeving van de eerste fase van de huishoudentoeslag zijn daarnaast overwegingen die samenhangen met de uitvoerbaarheid en administratieve lasten van burgers van doorslaggevend belang geweest. De regering staat bij de huishoudentoeslag een systematiek voor ogen die voor burgers leidt tot meer transparantie en eenvoud. Ook is uitgangspunt dat de administratieve lasten voor burgers beperkt moeten zijn. Daarnaast heeft de regering gekeken naar de vraag wat op korte termijn al in 2015 uitvoerbaar is. Dit heeft tot de conclusie geleid dat een huishoudentoeslag met een ouderencomponent die in samenhang met de zorgcomponent wordt uitgevoerd, al in 2015 operationeel kan zijn. Dit wordt in 2015 vormgegeven door binnen de zorgtoeslag aan de zorgcomponent een ouderencomponent toe te voegen voor alle ouderen die recht hebben op een ouderencomponent. De ouderencomponent wordt samen met de zorgcomponent uitbetaald. Voor alle ouderen die al een zorgtoeslag ontvangen betekent dit dat zij in 2015 geen aparte aanvraag voor de ouderencomponent behoeven te doen, maar dat deze in combinatie met de zorgcomponent tot uitbetaling komt en dat daarbij reeds sprake is van een gezamenlijk afbouwtraject van de ouderencomponent en de zorgcomponent. Doordat in de nieuwe huishoudentoeslag de ouderencomponent voor het merendeel van de burgers in samenhang met de zorgcomponent ambtshalve kan worden toegekend en uitgevoerd, blijven de administratieve lasten van burgers

beperkt. Ouderen zonder zorgtoeslag (in het buitenland) zullen wel een aparte aanvraag moeten doen voor de ouderencomponent.
Het gemeenschappelijke afbouwpunt en het gemeenschappelijke afbouwpercentage zullen per 1 januari 2015 gaan gelden voor de zorgcomponent en de ouderencomponent van de huishoudentoeslag. Vanaf 2017 zal ook de kindercomponent aan de huishoudentoeslag worden toegevoegd. Dan zal dit afbouwpunt en het gemeenschappelijke afbouwpad ook voor het kindgebondenbudget gelden.

Tabel Vereenvoudigingen (huishoudentoeslag)

	NU	2015	2017
Regelgeving	1. Ouderenkortingen 2. MKOB 3. Zorgtoeslag 4. Kindgebonden budget	1. Wet op de huishoudentoeslag 2. Kindgebonden budget	1. Wet op de huishoudentoeslag
Afbouwtraject	3 afbouwtrajecten	2 afbouwtrajecten	1 afbouwtraject
Vermogenstoets	2[7] (zorgtoeslag en kindgebonden budget)	2[8] (huishoudentoeslag en kindgebonden budget)	1 voor huishoudentoeslag
Uitvoerders	SVB, Belastingdienst en Belastingdienst/Toeslagen	Belastingdienst/Toeslagen	Belastingdienst/Toeslagen

4. De verschillende componenten van de huishoudentoeslag

De ouderencomponent
De ouderencomponent treedt in de plaats van de huidige ouderenkortingen in de Wet inkomstenbelasting 2001 en de MKOB.
De huidige ouderenkortingen bestaan uit de ouderenkorting en de aanvullende ouderenkorting. Het doel van de ouderenkortingen is specifieke inkomensondersteuning. De ouderenkorting is afhankelijk van de hoogte van het inkomen. Tot een inkomen van 35.450 euro bedraagt de korting 1032 euro per jaar. Boven deze inkomensgrens krijgen ouderen een korting van 150 euro per jaar. De aanvullende ouderenkorting is specifiek gericht op alleenstaande belastingplichtige AOW'ers en is inkomensonafhankelijk. Deze bedraagt in 2014 429 euro per jaar.

De MKOB is een inkomensonafhankelijke koopkrachttegemoetkoming. De voorloper van de MKOB, de AOW-tegemoetkoming, is ingevoerd om de koopkracht te verbeteren van ouderen met alleen een AOW-uitkering. Vanwege verzilveringsproblemen waren fiscale kortingen geen effectief koopkrachtinstrument meer om deze groep te bereiken. De MKOB-uitkering bedraagt per 1 januari 2014 € 25,59 bruto per maand.

[7] Vormgeving is wel identiek
[8] Vormgeving is wel identiek

De ouderencomponent heeft als doel specifieke inkomensondersteuning voor ouderen, zodat de koopkracht kan worden verbeterd. Het voordeel van de ouderencomponent ten opzichte van de huidige (alleenstaande) ouderenkorting en de MKOB is dat deze de inkomensondersteuning beter richt. Omdat de regeling afhankelijk is van inkomens- en vermogenspositie van een huishouden, wordt de ondersteuning gericht op de huishoudens die dat het meest nodig hebben. Onderdeel hiervan is ook dat het verzilveringsprobleem voor ouderen met een laag inkomen wordt opgelost. De ouderencomponent wordt net als de huidige ouderenkortingen op individuele basis toegekend. Dat betekent dat indien de aanvrager van een toeslag een toeslagpartner heeft, beide recht kunnen hebben op een ouderencomponent.

De voorwaarden om in aanmerking te komen voor de ouderencomponent worden gebaseerd op de voorwaarden voor het ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet (AOW). De reden hiervoor is dat de AOW in Nederland de wet is waarmee wordt bepaald wie er recht hebben op een uitkering voor ouderdom. . De burger krijgt een recht op de ouderencomponent indien aan die burger AOW wordt betaald. De ouderencomponent heeft ook tot doel om een tegemoetkoming voor ouderdom uit te betalen. Verschil met het ouderdomspensioen op grond van de AOW is dat de aanspraak op de ouderencomponent gekoppeld is aan de draagkracht van een huishouden. Alleen zij die het nodig hebben, komen in aanmerking voor de ouderencomponent.
Doordat de voorwaarden voor de ouderencomponent gebaseerd worden op de voorwaarden voor ouderdomspensioen op grond van de AOW, hebben alleen mensen aanspraak op de ouderencomponent die in aanmerking komen voor ouderdomspensioen. Daarnaast betekent het dat de hoogte van de ouderencomponent afhankelijk is van het aantal jaren dat iemand verzekerd is geweest voor het ouderdomspensioen op grond van de AOW en dat de ouderencomponent gefinancierd wordt uit het Ouderdomsfonds om de relatie met het ouderdomspensioen te houden.
De koppeling van de ouderencomponent aan het aantal AOW-opbouwjaren betekent dat er een differentiatie kan optreden in de hoogte van de component al naar gelang het aantal verzekerde jaren voor de AOW. Deze differentiatie is identiek aan de differentiatie in de AOW. De mensen die geen volledige AOW-opbouw hebben gerealiseerd, kunnen in een ander(e) land(en) rechten hebben opgebouwd gedurende de jaren dat zij niet in Nederland voor de AOW waren verzekerd. Door de koppeling wordt voorkomen dat iemand die bijvoorbeeld maar 2 jaar in Nederland heeft gewoond en daarmee een klein bedrag aan ouderdomspensioen op grond van de AOW ontvangt, een hoger bedrag aan ouderencomponent zou kunnen ontvangen en daardoor feitelijk hetzelfde zou ontvangen aan ouderencomponent als een oudere met volledige AOW. Wanneer deze gerechtigde alleenstaande is, dan zou hij een bruto AOW-bedrag van € 550 per jaar ontvangen. Wanneer hij de volledige ouderencomponent zou ontvangen dan zou hij bovenop het bedrag aan AOW een bedrag van € 1680 ontvangen.
In tegenstelling tot het ouderdomspensioen op grond van de AOW ontstaat aanspraak op de ouderencomponent op de eerste dag van de kalendermaand waarin iemand de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. De reden hiervoor is dat dit aansluit bij de uitvoeringspraktijk van de toeslagen. Ook voor de aanspraak op de huidige zorgtoeslag en kindgebonden budget wordt gekeken naar de situatie op de eerste dag van de kalendermaand.
Tot de doelgroep van de ouderencomponent behoren naar analogie van de AOW ook

gemoedsbezwaarden die ingevolge de Wet Financiering sociale verzekeringen een premievervangende belasting hebben betaald.

De ouderencomponent van de huishoudentoeslag zal bestaan uit een basisbedrag van € 2400 in 2015 (voor een paar). Alleenstaanden krijgen hiervan 70%, hetgeen in 2015 neerkomt op een bedrag van € 1680. Een gerechtigde met een partner heeft recht op 50% van het basisbedrag van € 2400. Indien beide partners pensioengerechtigd zijn ontvangen zij beide 50% van het basisbedrag. De 50-70-100 verhouding tussen alleenstaanden en paren sluit aan bij de AOW. Deze verhouding sluit ook goed aan bij de hoogte van de huidige MKOB en ouderenkortingen wanneer geen rekening wordt gehouden met het verzilveringsprobleem voor ouderen zonder of met een klein aanvullend pensioen. Daarnaast is de hoogte van de ouderencomponent afhankelijk van het aantal jaren dat iemand verzekerd is geweest voor het ouderdomspensioen op grond van de AOW. Dit heeft als consequentie dat personen met een onvolledige AOW-opbouw, zowel in Nederland als in het buitenland een lagere ouderencomponent krijgen dan mensen met een volledige AOW-opbouw. Verder is de hoogte van de ouderencomponent als onderdeel van de huishoudentoeslag afhankelijk van de draagkracht van een huishouden. De draagkracht wordt bepaald door het gezamenlijk inkomen en vermogen van een huishouden. De invulling van de inkomens- en vermogenstoets wordt toegelicht in paragraaf 5.

Uitgangspunt is dat er geen aanspraak op de ouderencomponent is als de oudere niet in Nederland woont. Uitzondering hierop vormt de situatie dat de oudere in een land binnen de Europese Unie/EER/Zwitserland (hierna: EU) woont of in een derde land waar een bilateraal socialezekerheidsverdrag mee is gesloten, waarin de verplichting tot export van uitkeringen bij ouderdom is geregeld. De uitkering moet dan op grond van artikel 7 van Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (PbEU L 166) worden geëxporteerd naar EU-lidstaten alsmede de EER en Zwitserland, omdat de ouderencomponent een uitkering bij ouderdom in de zin van artikel 3 van die Verordening is. Voor landen buiten de Europese Unie is de exporteerbaarheid afhankelijk van het bestaan van een bilateraal socialezekerheidsverdrag waarin de verplichting tot export van aanvullingen op uitkeringen bij ouderdom is geregeld.

De zorgcomponent

De zorgcomponent treedt in de plaats van de huidige zorgtoeslag. Daarbij blijft de koppeling tussen de zorgpremie en zorgcomponent in stand. De zorgcomponent vormt een financiële bijdrage in de zorgverzekeringspremie dan wel in de aan het Zorginstituut Nederland te betalen bestuursrechtelijke premie. Een aan het Zorginstituut Nederland te betalen verdragsbijdrage geldt op basis van de Zorgverzekeringswet voor de toepassing van de Wet op de huishoudentoeslag als zorgverzekeringspremie[9]. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor de zorgcomponent zijn dezelfde als thans gelden voor de zorgtoeslag. Belanghebbende moet zich krachtens een zorgverzekering hebben verzekerd dan wel een zogenaamde verdragsbijdrage aan het Zorginstituut Nederland betalen. De verdragsbijdrage wordt ingevolge voor een bij regeling van de

[9] Zie artikel 69, tweede lid, van de Zorgverzekeringswet.

Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport te bepalen gedeelte als premie voor een zorgverzekering beschouwd. De aanspraak op de zorgcomponent ontstaat met ingang van de maand volgend op die waarin de belanghebbende achttien jaar is geworden. Dit sluit aan bij de huidige regelgeving rondom de zorgtoeslag en hangt samen met het feit dat een verzekerde tot en met de maand waarin hij achttien jaren is geworden geen zorgverzekeringspremie behoeft te betalen.

De maximale hoogte van de zorgcomponent van de huishoudentoeslag bedraagt de standaardpremie verminderd met 0,02863% van het drempelinkomen voor een belanghebbende met partner en met 0,0265% van het drempelinkomen voor een belanghebbende zonder partner. Voor de partner van een belanghebbende bedraagt de maximale hoogte van de zorgcomponent eveneens de standaardpremie verminderd met 0,02863% van het drempelinkomen.
Dit betekent dat voor een belanghebbende en zijn partner de 2 zorgcomponenten samen maximaal 2 keer de standaardpremie verminderd met 0,05725% van het drempelinkomen bedraagt[10]. De standaardpremie is de geraamde gemiddelde nominale premie voor een zorgverzekering vermeerderd met het geraamde gemiddelde bedrag dat een verzekerde betaalt in verband met het verplicht eigen risico voor de zorgverzekering.
De zorgcomponent wordt verlaagd als het inkomen en/of het vermogen van de belanghebbende en, als hij een partner heeft, het inkomen en/of vermogen van zijn partner boven bepaalde grenzen komen (zie hierna paragraaf 5). Na het toepassen van de inkomens- en vermogenstoets vindt vermenigvuldiging plaats met de toepasselijke woonlandfactor indien het de zorgcomponent van een verdragsgerechtigde betreft[11]. Het Zorginstituut Nederland hanteert namelijk de toepasselijke woonlandfactor ook bij het bepalen van de te betalen verdragsbijdrage.

De kindercomponent
De kindercomponent vervangt per 2017 het huidige kindgebonden budget. Het doel van de kindercomponent is het geven van een inkomensafhankelijke financiële tegemoetkoming in de kosten van kinderen. Dit wetsvoorstel brengt geen wijzigingen aan in de voorwaarden voor deze tegemoetkoming. Dit betekent dat ouders met een lagere draagkracht in aanmerking kunnen komen voor de kindercomponent. Er is alleen aanspraak op de kindercomponent voor kinderen waarvoor recht op kinderbijslag bestaat. Hierop bestaat echter één uitzondering: namelijk als er geen recht op kinderbijslag is omdat het kind niet voldoet aan de tijdsbestedingsvoorwaarden. In dit uitzonderingsgeval ontvangen de ouders toch een kindercomponent. Deze afwijking is opgenomen in het kindgebonden budget omdat deze ouders wel de kosten van de kinderen dragen.
De aansluiting bij de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) impliceert dat wordt afgeweken van het kindbegrip in de Awir. Daarom is artikel 4 van de Awir, dat bepalingen bevat over het kind niet als bij het kindgebonden budget niet van toepassing op de kindercomponent. Dit houdt verband met het feit dat in de AKW, anders dan in artikel 4 van de Awir, niet de voorwaarde wordt gesteld dat het kind op hetzelfde woonadres is ingeschreven als de belanghebbende.

[10] Deze percentages zijn ontleend aan de drempelpercentages voor de zorgtoeslag zoals die met ingang van 1 januari 2015 gelden.
[11] In het buitenland zijn de kosten voor de zorg vaak lager dan in Nederland. De verhouding tussen de kosten in beide landen is de woonlandfactor.

De kindercomponent is afhankelijk van het aantal kinderen, de leeftijd van deze kinderen en de leefvorm. De hoogte van de bedragen per kind is degressief vormgegeven, naar gelang het aantal kinderen hoger is. Dit houdt in dat het bedrag voor het eerste kind hoger is dan voor het tweede kind, het bedrag voor het tweede kind hoger is dan voor het derde kind enzovoort. Het totale bedrag aan kindgebonden budget dat de ouders met meerdere kinderen in deze situatie ontvangen neemt dus wel toe met ieder volgend kind. Een ouder heeft tevens aanspraak op een verhoging van het kindgebonden budget in een berekeningsjaar voor kinderen in de leeftijdsklasse van 12 tot en met 15 jaar en van 16 en 17 jaar. Ten slotte ontvangen ouders zonder partner in de vorm van de alleenstaande-ouderkop een specifieke tegemoetkoming voor alleenstaande ouders.
De kindercomponent dient op basis van Verordening 883/2004 te worden geëxporteerd binnen de EU, EER en Zwitserland, omdat de component onder dezelfde voorwaarden dient te worden toegekend als in Nederland. Deze verplichting bestaat ook naar landen buiten de EU, EER en Zwitserland op basis van diverse bilaterale socialezekerheidsverdragen. Daarbij geldt voor de kindercomponent het woonlandbeginsel. Dat wil zeggen dat bij het bepalen van de hoogte van het kindgebonden budget voor een kind dat buiten de EU/EER/Zwitserland woont, in beginsel als uitgangspunt geldt dat rekening wordt gehouden met de verhouding tussen het kostenniveau van het land waar het kind woont en Nederland.

5. Harmonisatie en stroomlijnen van de toeslagen

Het huishouden, leefvormdefinities
Om een reëel beeld van de draagkracht van een huishouden te hebben is het niet alleen noodzakelijk om het toetsingsinkomen van de belanghebbende in aanmerking te nemen, maar ook dat van de partner. Dat in het geval van partnerschap beide toetsingsinkomens in aanmerking worden genomen voor de vaststelling van de draagkracht is nu al geregeld in de Awir. Net als nu bij de zorgtoeslag en het kindgebonden budget wordt het inkomen van een eventuele medebewoner (waaronder kinderen) overeenkomstig het draagkrachtbegrip van de Awir niet meegenomen in de vaststelling van de draagkracht in het kader van de huishoudentoeslag. Binnen het toeslagensysteem wordt één partnerbegrip gehanteerd, dat is terug te vinden in de Awir. Volgens de Awir kan een belanghebbende bij een toeslag op enig moment slechts één partner hebben. Dit Awir-partnerbegrip geldt voor alle toeslagen. Het partnerbegrip wordt gebruikt om vast te stellen of een belanghebbende een partner heeft of niet. De hoogte van een component is afhankelijk van het wel of niet hebben van een partner.
In het voorliggende wetsvoorstel is aangesloten bij het Awir-partnerbegrip en zal de Belastingdienst/Toeslagen dit partnerbegrip gaan gebruiken bij het bepalen van de maximale hoogte van de verschillende componenten van de huishoudentoeslag en bij het bepalen van het in aanmerking te nemen inkomen en vermogen voor het bepalen van de draagkracht van een huishouden. Het partnerbegrip in de Awir en in de sociale zekerheid kunnen tot verschillende uitkomsten leiden. De keuze voor het Awir-partnerbegrip impliceert dat sommige groepen voor de AOW als samenwonend kunnen worden beschouwd en voor de toepassing van de ouderencomponent als alleenstaande. De hoofdregel is dat in de AOW een materiële toets op samenwonen plaats vindt en er in de Awir met objectieve formele criteria gewerkt wordt. Dit kan er bijvoorbeeld toe leiden dat mensen die samenwonen, maar geen samenlevingscontract of

geregistreerd partnerschap hebben dan een ouderencomponent (van 70%) als alleenstaand krijgen, terwijl zij tegelijk voor de AOW als samenwonend worden beschouwd (50%-norm).

Verhouding tot de Algemene wet inkomenafhankelijke regelingen

De Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen fungeert als algemeen kader voor inkomensafhankelijke regelingen die natuurlijke personen aanspraak geven op een financiële tegemoetkoming van het Rijk, waarbij de hoogte van de tegemoetkoming afhankelijk is gesteld van draagkracht. Dit leidt ertoe dat bij de totstandkoming van inkomensafhankelijke regelingen in beginsel geen regels meer hoeven te worden gesteld over onderwerpen die reeds in de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen geregeld zijn. Daarom dient ook bij de toepassing van dit wetsvoorstel - voor zover niet anders is bepaald – steeds te worden uitgegaan van de algemene gelding van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen en dient aan de in dit wetsvoorstel gehanteerde begrippen, zoals "partner" en "toetsingsinkomen", de betekenis te worden toegekend die het begrippenkader van hoofdstuk 1 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen hieraan geeft.

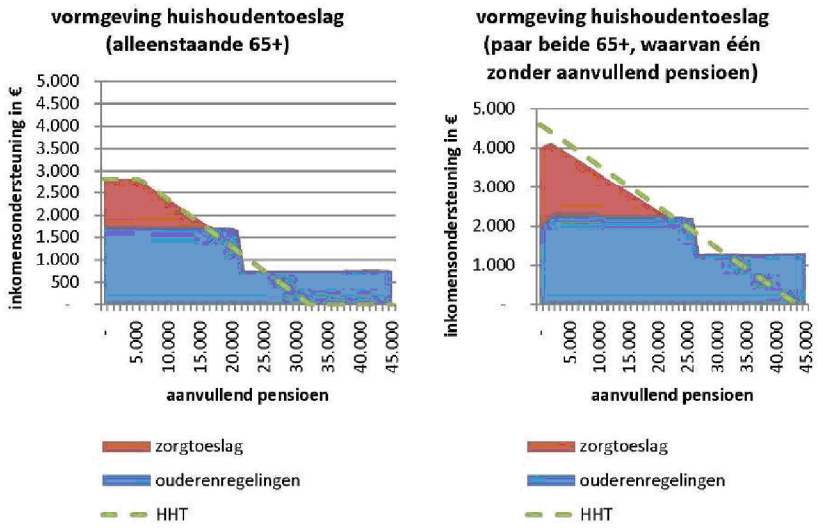
Omdat het wetsvoorstel erin voorziet dat de huishoudentoeslag wordt uitgevoerd door de Belastingdienst/Toeslagen gelden tevens de procedureregels van hoofdstuk 2 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen voor de uitvoering van inkomensafhankelijke regelingen door de Belastingdienst/Toeslagen. Ook over de wijze van uitvoering van de huishoudentoeslag behoeven daarom in dit wetsvoorstel in beginsel geen nadere regels te worden gesteld.

Marginale druk en inkomensafhankelijke afbouw

In de huishoudentoeslag zullen de huidige zorgtoeslag, het huidige kindgebonden budget en de huidige ouderkortingen en MKOB worden geïntegreerd tot één toeslag per huishouden met één gemeenschappelijk afbouwpunt en één gemeenschappelijk afbouwpercentage. De huishoudentoeslag gaat afbouwen vanaf het drempelinkomen. Dat inkomen bedraagt 108% van het wettelijk minimumloon geldend voor de maand januari van het berekeningsjaar vermenigvuldigd met 12. Bij de introductie in 2015 zal het afbouwpunt rond een jaarinkomen van € 19.500 liggen. Bij de huidige toeslagen heeft iedere toeslag afwijkende afbouwpercentages. Dit heeft ongewenste effecten bij mensen die verschillende toeslagen ontvangen waardoor het afbouwpercentage stapelt en de marginale druk hoog is. De huishoudentoeslag maakt dit eenvoudiger en transparanter door één afbouwpercentage te hanteren onafhankelijk van het aantal toeslagen. Het gezamenlijke afbouwtraject voor de inkomenstoets in 2015 bedraagt circa 11%. Het exacte afbouwpercentage wordt bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld.
Het gemeenschappelijke afbouwpunt en het gemeenschappelijke afbouwpercentage zullen per 1 januari 2015 gaan gelden voor de zorgcomponent en de ouderencomponent van de huishoudentoeslag. In 2017 zal ook de kindercomponent van de huishoudentoeslag gaan meelopen in de gezamenlijke afbouw. Het afbouwpercentage zal vanaf dat moment ongeveer 13,5% bedragen. Het voornemen is om na 2017 ook de huurtoeslag toe te voegen aan de huishoudentoeslag.

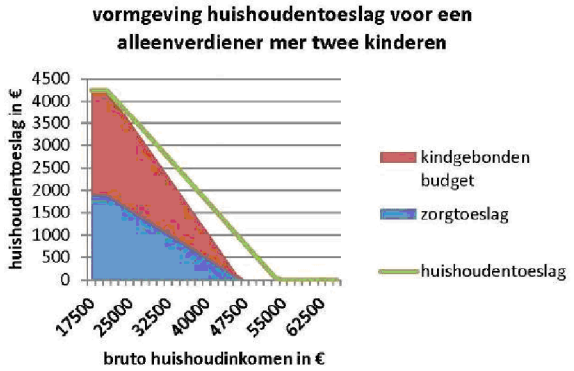
Onderstaande figuur toont de vormgeving van de huishoudentoeslag voor ouderen en laat zien dat de afbouw van de ouderencomponent en zorgcomponent meer geleidelijk gaat verlopen.

Figuur X: vormgeving huishoudentoeslag voor ouderen

In 2017 wordt het kindgebonden budget geïntegreerd in de huishoudentoeslag. Dit is positief voor gezinnen met kinderen met een inkomen op het afbouwtraject van het kindgebonden budget. Deze huishoudens hebben momenteel te maken met de gecombineerde afbouw van de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. De huishoudentoeslag kent één uniform afbouwtraject voor alle componenten. Dat afbouwtraject is minder steil dan het huidige gecombineerde afbouwtraject van de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Onderstaande figuur toont dit voor een alleenverdiener met 2 kinderen. Gemiddeld gaan gezinnen met kinderen er op vooruit.

Figuur Y: vormgeving huishoudentoeslag voor alleenverdiener met kinderen

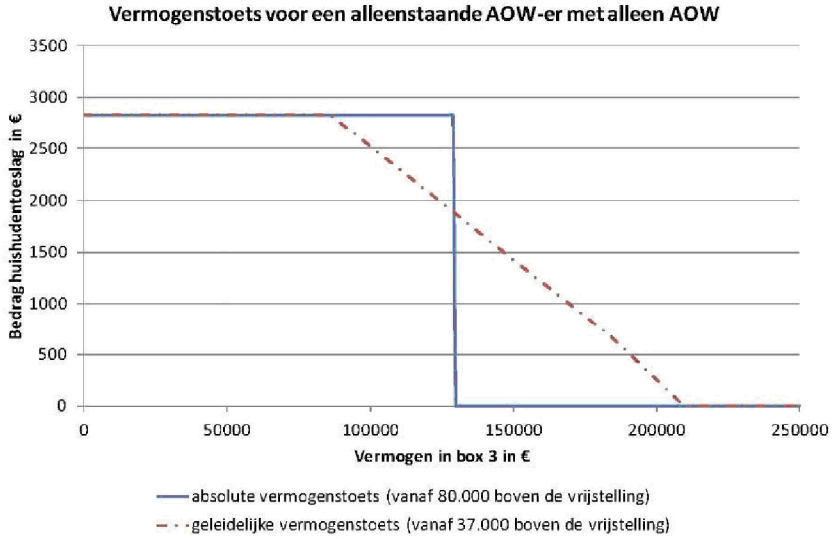
Vermogenstoets met glijdende schaal

De zorgtoeslag en het kindgebonden budget kennen een vermogenstoets; huishoudens met een vermogen boven een bepaalde grens hebben geen aanspraak op de toeslag. Huishoudens met een vermogen tot € 81.360 boven het heffingvrije vermogen van box 3 hebben aanspraak op de toeslagen. Het heffingvrije vermogen uit box 3 kent in 2014 een hoogte van € 21.139 voor een alleenstaande en het dubbele voor partners. Voor een aanvrager of partner die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt geldt een extra vrijstelling van maximaal € 27.984. Deze vrijstelling is afhankelijk van het inkomen.

De regering gaat de huidige vermogenstoetsen van de zorgtoeslag en het kindgebonden budget vervangen door een vermogenstoets met een glijdende schaal in de huishoudentoeslag. Er zal daardoor sprake zijn van een geleidelijke afbouw van de inkomensondersteuning bij toenemend vermogen. De huidige harde vermogensgrens in de vermogenstoets leidt ertoe dat het bedrag aan toeslag in één keer volledig verdwijnt voor huishoudens met een vermogen boven de grens. De glijdende schaal zorgt ervoor dat de terugval in de toeslag geleidelijk plaatsvindt met een toename van het vermogen. Daarnaast is het effect van de huidige absolute vermogenstoets groter naarmate de toeslag hoger is. De vermogenstoets met glijdende schaal houdt beter rekening met de draagkracht van huishoudens en zal als meer rechtvaardig ervaren worden. Het bedrag aan huishoudentoeslag neemt af naarmate het vermogen toeneemt. Deze afname is onafhankelijk van de hoogte van de toeslag en van het aantal componenten waaruit de toeslag is opgebouwd. Deze systematiek is vergelijkbaar met de inkomenstoets. Voor deze vermogenstoets blijft het huidige vermogensbegrip in box 3 gelden en wordt dus het vermogen in de vorm van een eigen huis buiten beschouwing gelaten.

De vermogenstoets met glijdende schaal kent een afbouwpercentage van 2,2% over vermogen te beginnen bij € 37.000 boven het heffingvrije vermogen van box 3 als bedoeld in de Wet inkomstenbelasting 2001. Het vermogen in het eigen huis, voor zover dit in box 1 is aangegeven, wordt hierbij buiten beschouwing gelaten. De afbouwgrens van € 37.000 boven het heffingvrije

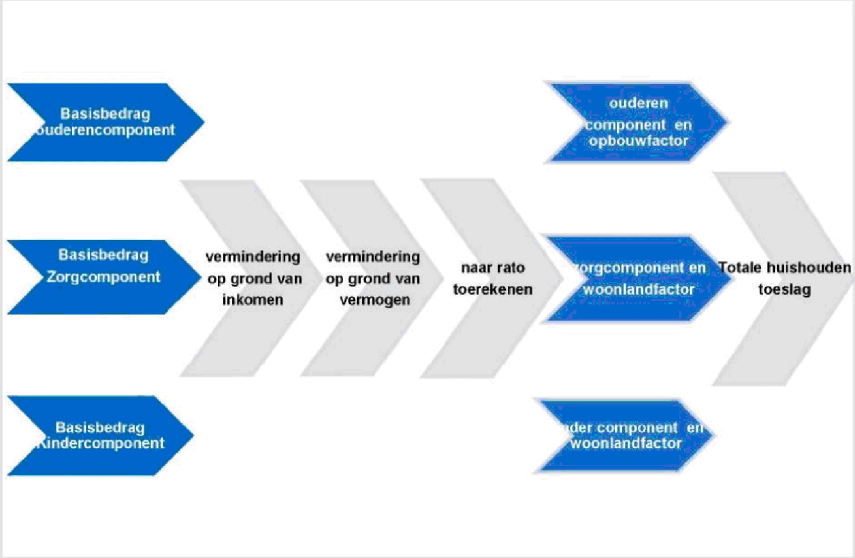
vermogen van box 3 en het afbouwpercentage van 2,2% geven dezelfde budgettaire opbrengst als de huidige absolute vermogenstoets van € 81.360 boven het heffingvrije vermogen van box 3. Als iemand zowel een inkomen in het afbouwtraject als een vermogen in het afbouwtraject heeft, wordt de vermogenstoets uitgevoerd nadat de inkomenstoets heeft plaatsgevonden. De vermogenstoets met glijdende schaal zal per 1 januari 2015 gaan gelden voor de zorgcomponent, ouderencomponent en het kindgebonden budget. Onderstaande figuur geeft de vermogenstoets met glijdende schaal grafisch weer voor een alleenstaande AOW-er zonder aanvullend pensioen. In dit geval is er recht op de algemene vermogensvrijstelling en op de maximale ouderentoeslag in box 3. Hierdoor begint in dit voorbeeld de geleidelijke afbouw van € 37.000 boven de vrijstelling in box 3 effectief pas bij een vermogen van ca € 86.000. Bij een vermogen van circa € 210.000 is de huishoudentoeslag volledig afgebouwd. Overigens wordt het inkomen uit vermogen regulier meegenomen bij het totale inkomen van het huishouden.

Volgorde van de berekening van de aanspraak

In het wetsvoorstel heeft de regering ervoor gekozen eerst het basisbedrag voor de verschillende componenten vast te laten stellen, vervolgens de inkomens- en vermogenstoets toe te laten passen en daarna de hoogte van de ouderencomponent te laten bepalen op basis van het aantal jaren dat iemand verzekerd is geweest voor de AOW. Door deze koppeling aan de AOW-opbouw pas toe te passen nadat de inkomenstoets en vermogenstoets is toegepast, wordt voorkomen dat een onvolledige AOW-opbouw ook van invloed zou zijn op de hoogte van de zorgcomponent. Immers indien een oudere aanspraak heeft op de ouderencomponent en de zorgcomponent en zijn inkomen of vermogen boven de drempel ligt, dan zal een bedrag afhankelijk van dat inkomen of vermogen, worden afgetrokken van de huishoudentoeslag. Indien eerst de hoogte van de ouderencomponent naar rato van AOW-opbouw zou worden bepaald en daarna de vermindering

wegens inkomen of vermogen zou worden toegepast, dan zou een AOW-opbouw lager dan 100% niet alleen leiden tot een lagere ouderencomponent, maar tevens tot een lagere zorgcomponent. Door de gekozen systematiek wordt dit voorkomen. Om een vergelijkbare reden wordt de woonlandfactor ook pas toegepast op de zorgcomponent nadat de inkomenstoets en vermogenstoets heeft plaatsgevonden. Met de gekozen volgorde wordt voorkomen dat de woonlandfactor in de zorgcomponent ook zijn invloed zou hebben op andere componenten van de huishoudentoeslag (zie het stroomschema). Zowel de ouderencomponent als de zorgcomponent worden toegekend op individuele basis. Dat betekent dat een huishoudentoeslag kan bestaan uit maximaal twee zorgcomponenten en twee ouderencomponenten. De kindercomponent wordt per huishouden toegekend. De huishoudentoeslag kan bestaan uit maximaal één kindercomponent.

Stroomschema inkomenstoets, vermogenstoets, opbouwfactor, woonlandfactor

Casussen

- **Voorbeeld verzilveringsprobleem**

De ouderencomponent in de huishoudentoeslag lost het verzilveringsprobleem voor paren met een laag aanvullend pensioen op. Paren met een beperkt aanvullende pensioen betalen momenteel onvoldoende belasting om volledig voordeel van de ouderenkorting te hebben. Toeslagen en dus ook de ouderencomponent in de huishoudentoeslag kennen een dergelijke verzilveringsproblematiek niet. Bijvoorbeeld een paar waarin beide partners alleen AOW hebben zonder aanvullend pensioen, ziet hun besteedbaar inkomen met circa 600 euro toenemen. Dat is een inkomensvooruitgang van 3 ½%.

- **Voorbeeld ouderen met hoog vermogen**

De ouderencomponent krijgt een vermogenstoets. De huidige MKOB en ouderenkortingen kennen geen vermogenstoets. Hierdoor kunnen AOW-gerechtigden met hoge vermogens hun volledige inkomensondersteuning verliezen. Bijvoorbeeld een alleenstaande met een aanvullend pensioen en een vrij besteedbaar vermogen van 200.000 euro gaat er circa 1.700 euro op achteruit. Dat is een inkomenseffect van -9 ¾%.

- **Voorbeeld ouderen met onvolledige aow zonder aanvulling vanuit de Aio**

De ouderencomponent in de huishoudentoeslag wordt naar rato van AOW-opbouw uitgekeerd. Dat betekent dat mensen met bijvoorbeeld een AOW-opbouw van 50%, 50% van de ouderencomponent krijgen. De huidige inkomensondersteuning voor ouderen is niet afhankelijk van AOW-opbouw. Een groot deel van de gepensioneerden met een onvolledige AOW-opbouw krijgt geen aanvulling vanuit de Aio, de bijstand voor ouderen. Deze gepensioneerden beschikken namelijk over voldoende overige inkomsten (aanvullend pensioen) en/of eigen vermogen. Bijvoorbeeld een alleenstaande met een aanvullend pensioen van 10.000 euro AOW-opbouw van 40% gaat er ruim 1000 euro op achtertuit. Dat is een inkomensachteruitgang van 7%

- **Voorbeeld ouderen met onvolledige aow met aanvulling vanuit de Aio**

Doordat de inkomensondersteuning voor ouderen verschuift van de fiscaliteit (ouderenkortingen) en de sociale zekerheid (MKOB) naar toeslagen (ouderencomponent huishoudentoeslag) daalt de netto AOW. Hierdoor komt de netto AOW onder de bijstandsnorm voor ouderen (Aio) te liggen. De Aio is hiervoor gecorrigeerd. Er is overgangsrecht voor de bestaande groep mensen met een Aio-aanvulling. Het overgangsrecht houdt in dat voor pensioengerechtigden (AOW leeftijd bereikt op of voor 31/12/2014) de huidige Aio norm blijft gelden. Om te voorkomen dat dit leidt tot overcompensatie voor mensen met volledige AOW opbouw in de Aio, wordt de ouderencomponent uit de huishoudentoeslag in het overgangsrecht opgenomen in de middelentoets van de bijstand (gekort op de Aio). Bijvoorbeeld een alleenstaande zonder aanvullend pensioen met een AOW-opbouw van 20% gaat er door invoering van de huishoudentoeslag 56 euro op vooruit. Dat is een positief inkomenseffect van ½%. Dit positieve effect wordt veroorzaakt door de verhoging van de maximale zorgtoeslag[12].

- **Voorbeeld zorgtoeslag 65- en hoger inkomen**

De huishoudentoeslag wordt steiler afgebouwd dan de huidige zorgtoeslag. Hierdoor krijgen huishoudens met een inkomen op het afbouwtraject van de huidige zorgtoeslag straks een lager zorgcomponent. Bijvoorbeeld een alleenverdiener met kinderen en een modaal inkomen gaat er hierdoor circa 40 euro in besteedbaar inkomen op achteruit. Dat is een inkomensachteruitgang van ¼%.

[12] In de berekening van dit effect is geen rekening gehouden met het vrijlaten van de MKOB in de middelentoets van de Aio. Deze maatregel gaat pas per 1/1/2015 in, waardoor mensen het voordeel hiervan niet zullen ervaren.

- **Voorbeeld zorgtoeslag 65- met een hoog vermogen**

De huidige zorgtoeslag kent een 'harde' vermogenstoets van 81.360 euro boven het in box 3 vrijgestelde vermogen. De huishoudentoeslag krijgt een geleidelijke vermogenstoets van 2,2% over het vermogen vanaf 37.000 euro boven de vrijstelling in box 3. Bijvoorbeeld een paar met een vermogen van 102.000 zonder overige inkomsten krijgt momenteel geen zorgtoeslag. Door de geleidelijke vermogenstoets krijgt dit paar een zorgcomponent van circa 1200 euro. Pas vanaf een vermogen van 158.000 euro is de zorgcomponent in de huishoudentoeslag voor dit huishouden volledig afgebouwd.

- **Voorbeeld na 2017 met kinderen**

In 2017 wordt het kindgebonden budget geïntegreerd in de huishoudentoeslag. Dat is positief voor gezinnen met kinderen met middeninkomens omdat het afbouwtraject van de huishoudentoeslag lager is dan het huidige gezamenlijke afbouwtraject van de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Alleenverdieners met kinderen hebben hier relatief vaak voordeel omdat veel van deze huishoudens een inkomen hebben op het afbouwtraject van de zorgtoeslag en kindgebonden budget. Tweeverdieners hebben vaak hogere inkomens en ontvangen geen zorgtoeslag dan wel kindgebonden budget. Bijvoorbeeld een alleenverdiener met twee kinderen (6 en 11 jaar oud) met een modaal inkomen gaat er ruim 500 euro op vooruit. Dat is een inkomensverbetering van 2%.

- ***Voorbeeld na 2017 alleenstaande met een laag inkomen***

Door de integratie van het kindgebonden budget in 2017 wordt het afbouwpercentage van de huishoudentoeslag 13,5%. Dat is positief voor gezinnen met kinderen met een inkomen op het afbouwtraject. Dat is negatief voor huishoudens met alleen de huidige zorgtoeslag. Hun recht op zorgtoeslag wordt immers sneller afgebouwd met het inkomen. Bijvoorbeeld een alleenstaande met een inkomen van 120% van het wettelijk minimumloon gaat er circa 140 euro op achteruit. Dat is een inkomensachteruitgang van ¾%

Voorbeeld gepensioneerde (alleenstaande met een aanvullend pensioen van 10.000
Door de integratie van het kindgebonden budget in 2017 stijgt het afbouwpercentage van de huishoudentoeslag van 11,3% in 2016 naar 13,5%. Bijvoorbeeld een AOW-gerechtigde alleenstaande met een aanvullend pensioen van 10.000 euro gaat er in vergelijking met de situatie zonder huishoudentoeslag

- **Voorbeeld partner 65- (die veel verdient) en partner 65+ (nu individueel, straks huishoudinkomen).**

De ouderencomponent wordt afhankelijk van het inkomen van het huishouden in tegenstelling tot de huidige inkomensondersteuning voor gepensioneerden, die gebaseerd is op het individuele inkomen. Dat betekent bijvoorbeeld voor een paar 65+/65- waarin de jongste partner een modaal inkomen en de oudste partner een aanvullend pensioen van 10.000 heeft, dat dit huishouden de inkomensondersteuning voor ouderen kwijtraakt. Dit huishouden gaat er bijna 1300 euro op achteruit. Dat is een inkomensachteruitgang van circa 3,25%.

Aanvullende inkomensvoorziening ouderen

De Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (Aio) is algemene bijstand in de vorm van een voorziening voor personen die de AOW-leeftijd hebben bereikt en die als gevolg van een korting voor onverzekerde jaren geen recht hebben op een volledige AOW-uitkering en tevens onvoldoende aanvullende middelen genieten. Momenteel maken ruim 40.000 huishoudens van deze voorziening gebruik. Zonder een korting voor onverzekerde jaren ofwel bij een volledige AOW-opbouw hoeven mensen geen beroep te doen op deze bijstandsvoorziening. Bij een onvolledige AOW-opbouw is in veel gevallen een beroep op algemene bijstand ook niet nodig wanneer men aanvullende inkomsten heeft, bijvoorbeeld uit aanvullend pensioen.

De bijstandsnorm voor de Aio is hoger dan de bijstandsnorm voor personen van 21 jaar of ouder maar jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd. Dit is terug te voeren op het feit dat in de vaststelling van de uitkeringshoogte rekening is gehouden met de ouderenkortingen in de fiscaliteit. Tot 2012 werkten de ouderenkortingen zelfs automatisch door in de Aio, omdat er een directe koppeling was aan het bruto-netto traject van de AOW. Vanaf 2012 is de doorwerking van de ouderenkortingen niet meer direct, maar indirect. De Aio is niet meer direct gekoppeld aan het bruto-netto traject van de AOW, maar is vanaf 2012 vastgelegd op een bedrag dat geïndexeerd wordt met dezelfde indexatie als de bijstandsnorm voor personen van 21 jaar of ouder maar jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd. De hoogte van de Aio is nog wel hoger dan die van de laatstgenoemde bijstandsnorm, omdat de ouderenkortingen indirect in de hoogte zijn verwerkt.

Met de invoering van de huishoudentoeslag vervallen de ouderenkortingen. Tegelijkertijd wordt er een ouderencomponent in de huishoudentoeslag ingevoerd. Toepassing van de ouderenkortingen leidt tot een lagere belastingheffing en daarmee tot een hoger netto bedrag. Doordat de ouderenkortingen vervallen wordt het netto AOW-bedrag lager (en daar staat de ouderencomponent als compensatie tegenover). Om te voorkomen dat de Aio straks hoger ligt dan de netto AOW, is het noodzakelijk het vervallen van de ouderenkorting ook tot uitdrukking te brengen in de Aio. Dit wordt gerealiseerd door de Aio gelijk te stellen aan de bijstand voor personen 21 jaar of ouder maar jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd. Zou dit niet gebeuren, dan zouden ca. 80.000 huishoudens extra recht krijgen op een Aio-aanvulling in de huidige systematiek. Hieronder bevinden zich ook personen met een volledige AOW-opbouw en zonder aanvullend pensioen.

De huidige hoogte van de Aio is, vanwege het voordeel van de ouderenkorting, hoger dan de bijstandsnorm voor personen van 21 jaar of ouder maar jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd. Het logische gevolg van de afschaffing van de ouderenkorting is dat het sociaal minimum voor beide groepen gelijk wordt. De doorwerking hiervan in de hoogte van de Aio geschiedt middels het gelijkstellen van de norm aan de bijstandsnorm voor personen van 21 jaar of ouder maar jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd. Door deze wijziging blijft een helder vangnet bestaan waar het sociaal minimum voor iedereen van 21 jaar of ouder gelijk is.
Tegenover het verlagen van de Aio-norm staat dat mensen in aanmerking komen voor de ouderencomponent. De hoogte van de ouderencomponent is afhankelijk van de AOW-opbouw. De

huishoudentoeslag wordt niet opgenomen in de middelentoets voor de bijstand. Dit betekent dat de ouderencomponent niet op de bijstand in mindering wordt gebracht. Op deze wijze profiteren mensen met een Aio-aanvulling van deze ouderencomponent.

6. Overgangsrecht

De MKOB en de fiscale ouderenkortingen worden vervangen door een ouderencomponent in de huishoudentoeslag. Dit is een maatregel in het licht van de brede houdbaarheidsproblematiek. Naast de huidige economische omstandigheden, ziet de regering zich geconfronteerd met kostenstijgingen door de vergrijzing en een daling van de beroepsbevolking. Daarom zijn maatregelen op het terrein van inkomensondersteuning nodig, zodat regelingen houdbaar en toegankelijk blijven. Iedereen zal naar vermogen moeten bijdragen. De overheid biedt minder ondersteuning naarmate het inkomen en vermogen van mensen hoger is.

Het inkomensbeleid met generieke inkomensondersteuning dat door opeenvolgende kabinetten is gevoerd, heeft geleid tot een relatieve verbetering van de koopkracht van ouderen, zowel met als zonder aanvullend pensioen. Geconstateerd is echter dat de huidige regelingen ongericht zijn. Sommige ouderen ontvangen inkomensondersteuning, terwijl daar gelet op hun inkomen minder reden toe bestaat (MKOB). Andere ouderen, voor wie gelet op hun lage inkomen inkomensondersteuning gerechtvaardigd zou zijn, hebben echter een verzilveringsprobleem. Daarmee zijn deze regelingen inefficiënt en relatief duur.

Voorgesteld wordt nu om deze regelingen te versoberen en te vereenvoudigen via een ouderencomponent in de huishoudentoeslag. Daarmee wordt het inkomensbeleid beter gericht op de ouderen die ondersteuning daadwerkelijk nodig hebben.

Voor een groot deel van de mensen komt de ouderencomponent in de plaats van de ouderenkorting en de MKOB. Degenen die straks een ouderencomponent ontvangen, hebben een lager inkomen en geen hoog vermogen. Het kan echter ook voorkomen dat ouderen als gevolg van de maatregel de ouderenkortingen en de MKOB verliezen, terwijl zij niet of in mindere mate in aanmerking komen voor de ouderencomponent. De regering heeft zich beraden over de vraag of hiervoor een overgangsregeling zou moeten worden getroffen.

Bij de beoordeling of overgangsrecht moet worden getroffen dient ook aandacht te worden besteed aan artikel 1 van het Eerste Protocol (EP) bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Op grond van dit artikel heeft iedereen recht op het ongestoord genot van zijn *eigendom*. De Staat kan eigendomsrechten aantasten, mits is voldaan aan een aantal eisen. Het ingrijpen moet een doel van algemeen belang dienen en bij wet geregeld zijn. Tevens moet sprake zijn van een 'fair balance' tussen de belangen van de gemeenschap en de belangen van de getroffen groep. Om die 'fair balance' te bewerkstelligen kan in sommige gevallen enige compensatie worden geboden. Dit kan gebeuren in de vorm van overgangsrecht.

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) heeft in zijn jurisprudentie uitgemaakt dat uitkeringen ook onder het eigendomsbegrip van artikel 1 EP vallen, ongeacht of daarvoor wel of niet premie is betaald (zie o.m. zaak [redacted] klachtnummer [redacted] en zaak [redacted] klachtnummers [redacted] en [redacted] De MKOB moet in het licht van deze bepaling dus als een vorm van eigendom worden gezien.
De regering is van mening dat met de nieuwe wetgeving een belangrijk algemeen doel wordt gediend, namelijk het in stand houden van de inkomensvoorzieningen voor degenen die deze voorzieningen nodig hebben. Omdat het bedrag aan MKOB dat ouderen niet meer ontvangen relatief laag is en de ouderenkorting en MKOB worden vervangen door ouderencomponent, is de regering van mening dat er geen sprake is van een situatie waarin de belangenafweging tussen het algemeen belang en het belang van de betrokkenen dusdanig uit evenwicht wordt gebracht dat een compensatie in de vorm van een overgangsregeling noodzakelijk is.

De fiscale ouderenkortingen zijn geen uitkeringen. Volgens het EHRM vallen echter ook gewettigde verwachtingen op toekomstig eigendom onder de bescherming van artikel 1 EP. Het moet dan wel gaan om vorderingen die voldoende bepaald zijn om opeisbaar te zijn (zie o.m. zaak [redacted] klachtnummer [redacted] en zaak [redacted] en [redacted] klachtnummer [redacted] De regering is van mening dat de fiscale ouderenkortingen niet voldoen aan de eisen van voldoende bepaaldheid. De (hoogte van de) korting is immers afhankelijk is van andere (inkomens-) factoren. De ouderenkortingen kunnen daarom niet als eigendom in de zin van artikel 1 EP worden aangemerkt, zodat toetsing aan deze bepaling achterwege kan blijven.

Met betrekking tot het kindgebonden budget en de zorgtoeslag is, voor zover zou moeten worden geconcludeerd dat deze toeslagen ook onder het eigendomsbegrip van artikel 1 EP vallen, naar het oordeel van de regering in ieder geval geen sprake van ontneming daarvan en is derhalve geen overgangsrecht op dat punt nodig. Immers, de maximale hoogtes van de zorgcomponent en de kindercomponent blijven gelijk aan de maximale hoogtes van respectievelijk de zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Verder zijn de huidige zorgtoeslag en het kindgebonden budget reeds afhankelijk zijn van inkomen en het vermogen. Het drempelinkomen vormt zowel bij de huidige zorgtoeslag en het kindgebonden budget als bij de huishoudentoeslag de grens voor de afbouw op basis van het inkomen. Verder kennen de huidige zorgtoeslag en het kindgebonden budget, evenals de huishoudentoeslag, een vermogenstoets.

Overgangsrecht aanvullende inkomensvoorziening ouderen

Zoals ook de Centrale Raad van Beroep (CRvB) meermalen heeft overwogen is bij beëindiging en verlaging van algemene bijstand het eigendomsrecht als gewaarborgd in artikel 1 in het geding, zodat die beëindiging of verlaging daaraan kan worden getoetst. De verlaging van de Aio-norm hangt rechtstreeks samen met de afschaffing van de ouderenkortingen en is een logisch gevolg daarvan. Met de verlaging van de Aio-norm wordt het algemeen belang gediend. Afhankelijk van de individuele situatie kan er voor een Aio-gerechtigde, evenwel sprake zijn van een forse inkomensachteruitgang door de verlaging van die norm. Dit noodzaakt naar het oordeel van de regering tot het treffen van overgangsrecht om een 'fair balance' te bewerkstelligen. Dit overgangsrecht ziet er als volgt uit.

Voor de huidige gerechtigden van de Aio zal de huidige uitkeringshoogte van de Aio blijven gelden. Voor deze gerechtigden zal de ouderencomponent opgenomen worden in de middelentoets. Hierdoor zullen personen met een lage AOW-opbouw en dus een lagere ouderencomponent, een hogere aanvulling krijgen. De ouderencomponent die wordt toegepast in de middelentoets bij dit overgangsrecht bedraagt maximaal het verschil tussen de huidige en de nieuwe uitkeringshoogte van de Aio. Hiermee wordt voorkomen dat de huidige doelgroep met een hoge AOW-opbouw een lager besteedbaar inkomen heeft dan de nieuwe doelgroep met een gelijke opbouw. De hoogte van de ouderencomponent waarmee rekening wordt gehouden in de middelentoets wordt vanwege uitvoeringstechnische redenen niet vastgesteld op de daadwerkelijk toegekende ouderencomponent. Geregeld wordt dat in de middelentoets wordt uitgegaan van een ouderencomponent ter hoogte van de maximale ouderencomponent maal het AOW-opbouwpercentage. Aldus wordt rekening gehouden met het feit dat de ouderencomponent in hoogte afhankelijk is van de AOW-opbouw, b.v. voor een alleenstaande met een AOW-opbouw van 10% wordt er uitgegaan van een ouderencomponent ter hoogte van 10% van de maximale ouderencomponent voor een alleenstaande.

Naast degenen die op het moment van inwerkingtreding van onderhavig wetsvoorstel al Aio ontvangen, zal het overgangsrecht ook van toepassing zijn op degenen die op dat moment geen Aio ontvangen, maar wel al AOW-gerechtigd zijn voordat het wetsvoorstel inwerking treedt. Dit betekent dat als zij aan de overige voorwaarden voor de Aio voldoen ook voor hen de huidige uitkeringshoogte voor de Aio blijft gelden. De reden is dat deze groep zich nagenoeg in dezelfde omstandigheden bevindt als de huidige Aio-gerechtigden. Op het moment dat deze mensen een onvolledige AOW-opbouw hebben, zullen zij vanaf 1 januari 2015 een inkomensachteruitgang hebben door de introductie van de ouderencomponent. Het kabinet kiest er voor om deze groep ook een vangnet te bieden middels de Aio.

Inkomenseffecten

Het overgangsrecht beperkt de inkomenseffecten van het wetsvoorstel voor de huidige doelgroep. Onderstaande tabel toont de inkomenseffecten voor de huidige doelgroep zonder aanvullende inkomsten. Daarin is te zien dat de effecten voor personen met een lage AOW-opbouw worden gemitigeerd. De inkomenseffecten bij de groep die onder het overgangsrecht valt worden beïnvloed door de introductie van de ouderencomponent, het opnemen van de ouderencomponent in de middelentoets (maximaal het verschil tussen de oude en nieuwe norm Aio) en de verhoging van de maximale zorgcomponent.
De positieve inkomenseffecten voor huishoudens met een relatief lage opbouw (bij alleenstaanden tot 50%) worden veroorzaakt door de verhoging van de maximale zorgcomponent als onderdeel van invoering van de huishoudentoeslag. De positieve inkomenseffecten voor huishoudens met een relatief hoge opbouw worden veroorzaakt doordat het bedrag van de ouderencomponent dat wordt opgenomen in de middelentoets maximaal het verschil tussen oude en nieuwe norm van de Aio bedraagt.
Voor de nieuwe instroom geldt dat de Aio-norm gelijk wordt gesteld aan de bijstandsnorm voor personen van 21 jaar of ouder maar jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd. Daarnaast krijgen zij

een ouderencomponent die afhankelijk is van de AOW-opbouw. Dat betekent voor huishoudens met een lage AOW-opbouw dat zij een lagere aanvulling dan huishoudens met een hogere opbouw. Voor de nieuwe instroom zijn dit echter geen effecten die zij ook daadwerkelijk ervaren omdat zij vaak al een bijstandsuitkering ontvangen voordat zij de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken. Net zoals nu neemt hun besteedbaar inkomen toe als zij de AOW gerechtigde leeftijd bereiken en onder de Aio vallen omdat zij dan recht krijgen op de ouderencomponent in de huishoudentoeslag.

Tabel: inkomenseffecten overgangsrecht Aio

Huishoudtyoe	AOW-opbouw	inkomenseffect 2015 in %	inkomenseffect 2015 in €	*'Effecten' nieuwe instroom in vergelijking met oude stelsel*
alleenstaande	0%	½	€ 56	*-€ 1.083*
	10%	½	€ 56	*-€ 915*
	50%	½	€ 56	*-€ 243*
	80%	2	€ 261	*€ 261*
	90%	3 ½	€ 429	*€ 429*
	100%	0	-€ 5	*-€ 5*
paar	0%	½	€ 76	*-€ 845*
	10%	½	€ 90	*-€ 605*
	50%	2 ¼	€ 355	*€ 355*
	80%	6 ½	€ 1.075	*€ 1.075*
	90%	8	€ 1.315	*€ 1.315*
	100%	3 ½	€ 604	*€ 604*

Financiële effecten

Momenteel zijn er ca. 40.000 huishoudens met een Aio-aanvulling. Door het overgangsrecht zal dit aantal met ca. 10.000 toenemen. De kosten van het overgangsrecht zullen aanvankelijk ca. € 9 miljoen bedragen. De kosten worden lager naarmate de doelgroep kleiner wordt.

Tegenover deze kosten staat een besparing op de Aio als gevolg van het gelijkstellen van de Aio-norm met de bijstandsnorm voor personen van 21 jaar of ouder maar jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd voor personen die na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken. Daarnaast vindt ook binnen de groep met overgangsrecht een kleine besparing plaats op de Aio voor Aio-gerechtigden met een hoge AOW-opbouw. Deze personen hebben een hoge ouderencomponent, waardoor zij na de middelentoets in het overgangsrecht eveneens een Aio-uitkering ter hoogte van de bijstand voor personen van 21 jaar of ouder maar jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd ontvangen. De totale besparing bedraagt initieel €10 mln per jaar, en €5 mln structureel.

	2015	2016	2017	2018	2019	Struc
Aio-norm gelijkstellen met bijstandsnorm	-10	-10	-10	-10	-10	-5
Overgangsrecht	9	9	8	7	6	0

Totaal (incl. initiële kosten)	**-1**	**-1**	**-2**	**-3**	**-4**	**-5**

PM uitvoeringkosten

7. De huishoudentoeslag vanuit Europees- en internationaalrechtelijk perspectief

De nieuwe huishoudentoeslag biedt minder draagkrachtigen een financiële tegemoetkoming voor kosten voor zorg, kind en levensonderhoud. Minder draagkrachtigen kunnen een beroep op meerdere toeslagen doen. In het huidige stelsel ervaart iemand die minder draagkrachtig is en meerdere toeslagen ontvangt evenwel een steilere afbouw van ondersteuning met het inkomen dan iemand die slechts één toeslag ontvangt. Dit vanwege de stapeling van afwijkende afbouwpercentages waarmee de verschillende toeslagen worden verminderd naarmate men meer gaan verdienen. Voor werkenden is de uitkomst is dat bij een gegeven inkomensniveau méér werken minder gaat lonen naarmate men meer toeslagen en dus een hoger niveau van inkomensondersteuning geniet. De essentie van de huishoudentoeslag is dat ongeacht het aantal toeslagen, het afbouwpercentage gelijk blijft. Met andere woorden: het totale afbouwpercentage wordt straks niet langer beïnvloed door het niveau van inkomensondersteuning dat iemand geniet, maar is voor een ieder gelijk.
De essentie van de huishoudentoeslag is juist dat ongeacht het aantal toeslagen, het afbouwpercentage gelijk blijft. Deze constatering leidt tot de conclusie dat het wenselijk is de aanspraak op de verschillende onderdelen van de huishoudentoeslag in samenhang te bezien en te beoordelen, zonder echter tekort te willen doen aan het uitgangspunt dat de huishoudentoeslag bestaat uit verschillende componenten waaraan eigen voorwaarden, condities en doelstellingen zijn verbonden. De vormgeving in één wet op de huishoudentoeslag, opgedeeld in afzonderlijke componenten komt tegemoet aan de wens om enerzijds verschillende componenten te kunnen blijven onderscheiden met hun eigen doelstellingen en condities en anderzijds een einde te maken aan de stapeling van marginale druk en ongerichte inkomensondersteuning.

Met deze "eenheid in verscheidenheid" wordt ook tegemoetgekomen aan de wensen die vanuit internationaalrechtelijk perspectief gesteld kunnen worden aan de huishoudentoeslag. De consequenties van het invoeren van één huishoudentoeslag vormen in het licht van de Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels (PBEU 2004, L 166)(Coördinatieverordening) een belangrijk aandachtspunt. Dit geldt evenzeer voor de verschillende bilaterale socialezekerheidsverdragen die Nederland is aangegaan met landen buiten de Europese Unie. De doelstelling van de Coördinatieverordening is om socialezekerheidsrechten van migrerende werknemers te beschermen. In de Coördinatieverordening is hiertoe geregeld welke socialezekerheidswetgeving op een migrerend werknemer van toepassing is en dat de betaling van verworven rechten gewaarborgd moet worden. In dit kader voorziet artikel 7 van de Coördinatieverordening in een exportbepaling die moet waarborgen dat uitkeringen in beginsel ook in andere landen betaald worden. De huidige zorgtoeslag en de zorgcomponent zijn geen

uitkeringen in de zin van de Coördinatieverordening maar prestaties bij ziekte[13] waarvoor de exportbepaling van die verordening niet geldt. Artikel 17 van die verordening voorziet namelijk in een recht op het woonlandpakket ten laste van Nederland voor verzekerden en hun gezinsleden die buiten Nederland wonen maar waarvoor Nederland wel de bevoegde lidstaat is.

Voorts beoogt de Coördinatieverordening breuken in de loopbaan als gevolg van het grensoverschrijdend verkeer zo veel mogelijk te voorkomen. In dit verband geeft de Coördinatieverordening regels om tijdvakken die in het ene land zijn doorgebracht te laten meetellen voor het voldoen aan de uitkeringsvoorwaarden in het andere land (samentelling van tijdvakken) en bevat het ook bepalingen die ervoor zorgen dat samenloop van uitkeringen voorkomen wordt (anticumulatie).
Op welke takken van sociale zekerheid de Coördinatieverordening van toepassing is wordt geregeld in artikel 3 van die verordening. Dit zijn, voor zover hier relevant, de prestaties bij ziekte, uitkeringen bij ouderdom en gezinsbijslagen. Voor elk van de hiervoor genoemde takken van sociale zekerheid worden vervolgens afzonderlijke regels gesteld met betrekking tot export, samentelling van tijdvakken en anticumulatie. Daarnaast bepaalt de Coördinatieverordening in artikel 4 dat discriminatie op grond van nationaliteit is verboden.

Export
De regering heeft gekozen voor een vormgeving van de huishoudentoeslag, waarbij de afzonderlijke componenten naar doelstelling en voorwaarden nog duidelijk zijn te onderscheiden. Daarmee wordt naar de mening van de regering in voldoende mate aangesloten bij de systematiek van de Coördinatieverordening en diverse bilaterale socialezekerheidsverdragen. Deze systematiek is zo ingericht dat elke afzonderlijke tak van sociale zekerheid een eigen regime van export, samentelling van tijdvakken en anticumulatie kent. Door op nationaal niveau te regelen dat de verschillende componenten waaruit de huishoudentoeslag nog voldoende te onderscheiden zijn, blijft het mogelijk om de afzonderlijke regels voor de componenten uit de Coördinatieverordening toe te passen. De verschillende componenten van de huishoudentoeslag zoals bedoeld in dit wetsvoorstel blijven te duiden in één van de in artikel 3 genoemde takken van sociale zekerheid. Hierdoor blijven de verschillende exportregimes en eisen voor samentelling van tijdvakken en anticumulatie zoals deze gelden voor de verschillende takken van sociale zekerheid gelden voor de verschillende componenten en ontstaan geen uitvoeringsproblemen bij de toepassing van de Coördinatieverordening. In de praktijk zal de huishoudentoeslag als één bedrag tot uitbetaling komen, maar indien een burger bijvoorbeeld gelet op bepalingen inzake anticumulatie inzage nodig heeft in de afzonderlijke componenten van de huishoudentoeslag, dan blijft dit mogelijk. De regering is dan ook van oordeel dat de gekozen vormgeving van de huishoudentoeslag waarbij sprake is van "eenheid in verscheidenheid", er toe leidt dat de verschillende regimes inzake export op de onderscheiden componenten van toepassing blijven.

Het onderhavige wetsvoorstel voorziet in export van de zorgcomponent aan verzekerden voor de Zorgverzekeringswet (grensarbeiders) en aan personen die een verdragsbijdrage aan het

[13] Zie PBEU 2007, C 47.

Zorginstituut Nederland betalen (verdragsgerechtigden). De huidige Wet op de zorgtoeslag voorziet in een gelijksoortige exportregeling. Het betreft hier een nationale regeling waartoe de Coördinatieverordening en de bilaterale sociale zekerheidsverdragen niet verplichten.

Gelijke behandeling

De regering stelt voor om de ouderencomponent in de huishoudentoeslag te relateren aan de opbouw van de AOW en te financieren uit het Ouderdomsfonds. Dit heeft als consequentie dat personen met een onvolledige AOW-opbouw, zowel in Nederland als in het buitenland een lagere ouderencomponent krijgen dan mensen met een volledige AOW-opbouw. Verhuizing door een gerechtigde naar een land waarnaar op grond van de Coördinatieverordening of een bilateraal socialezekerheidsverdrag de ouderencomponent moet worden geëxporteerd heeft geen invloed op de hoogte van de ouderencomponent, maar wel het aantal jaren dat men voor de AOW verzekerd is geweest. De vraag kan gesteld worden of bij de koppeling van de hoogte van de ouderencomponent aan de AOW-opbouw sprake is van een ongeoorloofde ongelijke behandeling (discriminatie) ten nadele van migranten. De regering is van oordeel dat dit niet het geval is en komt tot de conclusie dat sprake is van een gerechtvaardigd verschil in behandeling gebaseerd op een objectief criterium. Immers voor personen die qua leeftijd in aanmerking komen voor de ouderencomponent is het aantal verzekerde jaren (de AOW-opbouw) het criterium om *de hoogte* van die component te bepalen. Daardoor ontstaat weliswaar een differentiatie, maar het gehanteerde criterium is voor iedereen (die de AOW-leeftijd heeft bereikt) gelijk. De omstandigheid dat Nederlandse onderdanen gemiddeld een hogere opbouw hebben dan buitenlandse onderdanen of allochtone Nederlanders doet niet af aan het objectieve karakter van het criterium. Dit is eenvoudigweg het gevolg van een in de sfeer van de individuele betrokkene gelegen omstandigheid, namelijk het aantal jaren dat hij of zij Nederlands ingezetene is geweest (of daarmee werd gelijkgesteld). Deze personen kunnen in eigen land (of in een derde land waar zij gewoond hebben) rechten hebben opgebouwd gedurende de jaren dat zij niet in Nederland voor de AOW waren verzekerd. Er zou wel een ongelijke behandeling ontstaan als een toegangscriterium werd gehanteerd waaraan buitenlanders en allochtone Nederlanders op voorhand minder goed *kunnen* voldoen. Dat zou bijvoorbeeld het geval zijn als een minimum aantal verzekeringsjaren werd geëist om in aanmerking te *kunnen* komen voor *een* ouderencomponent. Dan zou een categorie AOW-gerechtigden de ouderencomponent geheel mislopen, welke categorie naar alle waarschijnlijkheid in overwegende mate uit buitenlandse onderdanen zou bestaan. Een dergelijke eis zou derhalve een discriminerend effect hebben. Die situatie doet zich hier niet voor.

Het is van belang op te merken dat niet elk onderscheid dat wordt gemaakt een verboden onderscheid is. Als er een objectieve rechtvaardiging voor het onderscheid aanwezig is dan leidt het gemaakte onderscheid niet tot discriminatie. Van belang is dat de maatregel een legitiem doel nastreeft en dat het middel dat voor het doel wordt ingezet passend en noodzakelijk is. Voor de AOW zelf heeft het College voor de Rechten van de Mens (voorheen de Commissie Gelijke Behandeling) geoordeeld dat, teneinde de betaalbaarheid en solidariteit van het stelsel te kunnen waarborgen, het systeem van AOW-opbouw gerechtvaardigd is. De stelsels van ouderdomsverzekering dragen in vrijwel alle lidstaten het karakter van een opbouwstelsel. Omdat naar nationaal recht het AOW-pensioen rechtevenredig is aan de verzekeringsduur, levert de AOW

voor de toepassing van Europese regelgeving geen problemen op. Ditzelfde geldt ook voor de ouderencomponent. De regering is van oordeel dat de keuze voor dit objectieve criterium wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel en dat de middelen voor het bereiken van dit doel passend en noodzakelijk zijn. Met de koppeling van de hoogte van de ouderencomponent van de toeslag aan de opbouw van de AOW wil de regering bereiken dat de financierbaarheid van de inkomensvoorziening voor ouderen veiliggesteld wordt. Voorts zou het niet redelijk zijn dat de ouderencomponent zonder deze koppeling aan de AOW-opbouw zelfs hoger uit zou kunnen vallen dan het (onvolledige) ouderdomspensioen op grond van de AOW zelf. Wanneer iemand bijvoorbeeld maar 2 jaar in Nederland heeft gewoond en deze gerechtigde alleenstaande is, dan zou hij een bruto AOW-bedrag van € 550 per jaar ontvangen. Wanneer hij de volledige ouderencomponent zou ontvangen dan zou hij bovenop het bedrag aan AOW een bedrag van € 1680 ontvangen.
Daarnaast is van belang dat een oudere wiens ouderencomponent gekort wordt vanwege een beperkte AOW-opbouw in de omstandigheid kan verkeren dat hij in de jaren dat hij niet verzekerd was voor de AOW omdat hij geen ingezetene was, wel elders verzekerd kan zijn geweest voor ouderdom.

Tot slot is in dit kader van belang dat de regering voor een systematiek heeft gekozen waarbij eerst het basisbedrag voor de verschillende componenten wordt vastgesteld, vervolgens de inkomens- en vermogenstoets wordt toegepast en pas daarna de hoogte van de ouderencomponent te bepalen op basis van het aantal jaren dat iemand verzekerd is geweest voor de AOW. Door deze koppeling aan de AOW-opbouw pas toe te passen nadat de inkomenstoets is toegepast, wordt voorkomen dat korting vanwege een onvolledige AOW-opbouw ook van invloed zou zijn op de hoogte van de andere componenten.

8. Uitvoering

Aanvraagproces
De huishoudentoeslag is een inkomensafhankelijke regeling die zal worden uitgevoerd door de Belastingdienst/Toeslagen. Dat betekent dat de procedureregels van de Awir bij de uitvoering van de huishoudentoeslag van toepassing zijn. Om in aanmerking te komen voor de huishoudentoeslag dient een belanghebbende in beginsel een aanvraag in te dienen. In de uitvoering wordt in 2015 binnen de zorgtoeslag een ouderencomponent toegevoegd.
Het indienen van een aanvraag door een belanghebbende die in aanmerking komt voor de ouderencomponent of de zorgcomponent kan echter achterwege blijven in het geval hij in het berekeningsjaar 2014 reeds aanspraak had op zorgtoeslag. In dat geval verleent de Belastingdienst/Toeslagen ambtshalve een voorschot voor het berekeningsjaar 2015 tot het bedrag waarop vermoedelijk aanspraak bestaat. Dit voorschot kan zowel betrekking hebben op de ouderencomponent als op de zorgcomponent en zal in 12 maandelijkse termijnen worden uitbetaald. De eerste termijnbetaling vindt plaats in december 2014. Na afloop van het berekeningsjaar zal de Belastingdienst/Toeslagen de aanspraak op huishoudentoeslag definitief vaststellen, onder verrekening van het verleende voorschot.

Ten behoeve van deze definitieve vaststelling zal onder meer gebruik worden gemaakt van de inkomensgegevens van de belanghebbende en zijn eventuele partner zoals die zijn opgenomen in de basisregistratie inkomen van de Belastingdienst.
Ouderen in Nederland die vanwege de huidige inkomenstoets of vermogenstoets in de jaren voor 2014 geen recht hadden op zorgtoeslag, zullen wel een aanvraag moeten indienen voor de huishoudentoeslag (zorgcomponent en ouderencomponent) indien het inkomen of het vermogen binnen het nieuwe afbouwtraject vallen.

In het geval het om belanghebbenden gaat die in het buitenland wonen zal, overeenkomstig de Awir, voor de vaststelling van de in aanmerking te nemen draagkracht ook het niet in Nederland belaste inkomen en vermogen in aanmerking worden genomen. Door de invoering van de ouderencomponent in de huishoudentoeslag krijgt een groep van ongeveer 250.000 (in het buitenland woonachtige) ouderen die geen recht op zorgtoeslag hebben, recht op de ouderencomponent in de huishoudentoeslag. Deze groep zal zelf een aanvraag moeten doen voor de ouderencomponent en hun wereldinkomen en -vermogen opgeven.

Burgerperspectief

In de uitvoering wordt de eerste stap van de huishoudentoeslag vormgegeven door in de huishoudentoeslag aan de zorgcomponent een ouderencomponent toe te voegen voor alle ouderen die recht hebben op een ouderencomponent.

Aanvraag
De huishoudentoeslag wordt in fasen ingevoerd. Al in 2015 wordt de ouderencomponent in samenhang met de zorgcomponent uitgevoerd. Dit wordt vormgegeven in 2015 door binnen de huishoudentoeslag aan de zorgcomponent een ouderencomponent toe te voegen voor alle ouderen die recht hebben op een ouderencomponent. De toevoeging van deze ouderencomponent geschiedt automatisch. Alleen ouderen zonder zorgcomponent (in het buitenland) zullen een aanvraag moeten doen voor deze ouderencomponent. De ouderen worden op deze aanvraagmogelijkheid gewezen tegelijk met de notificatie van het verdwijnen van de ouderenkortingen en de MKOB. In 2017 wordt het kindgebonden budget als kindercomponent automatisch toegevoegd tot de huishoudentoeslag. Voor de initiële huishoudentoeslag zal er een eerste aanvraag door de burger moeten worden gedaan voor zover er in het voorgaande jaar geen recht op zorgtoeslag bestond. In 2015 en 2016 vraagt de burger een huishoudentoeslag aan waarbij het ook mogelijk zal zijn om alleen de ouderencomponent aan te vragen. De huishoudentoeslag wordt in 2015 en 2016 nog onder de naam zorgtoeslag uitgevoerd.

Toekenning
Dat betekent dat de burgers in 2015 en 2016 nog een beschikking genaamd zorgtoeslag ontvangen. Het recht op huishoudentoeslag bestaat dan uit een zorgcomponent en een ouderencomponent, waarbij in de wet geregeld is dat de Belastingdienst als overgangsmaatregel in 2015 en 2016 uitvoert onder de naam zorgtoeslag. Daarbij zal in communicatie naar de burger, worden toegelicht dat beschikking ziet op de huishoudentoeslag en als onderdeel daarvan de zorgcomponent en de ouderencomponent.

In 2017 komt ook het kindgebonden budget te vervallen en wordt dit vervangen door een kindercomponent in de huishoudentoeslag. Vanaf dat moment ontvangt de burger een beschikking genaamd huishoudentoeslag.
De basis van de huishoudentoeslag wordt gevormd door de componenten. Na samenvoeging van de componenten wordt deze basis vervolgens verminderd op grond van inkomen en vermogen. Deze resultante wordt vanaf 2017 als huishoudentoeslag gecommuniceerd met de aanvrager samen met eventueel de kinderopvangtoeslag in de compacte beschikking. Burgers zien een bedrag waarbij de afzonderlijke componenten niet zichtbaar zijn. De grondslagen voor deze beschikking kan de burger terugvinden in zijn persoonlijke portal van Toeslagen. Ook kan de burger de grondslagen desgevraagd op papier ontvangen. De keuze voor één afbouwtraject, waarbij het totaal van de huishoudentoeslag wordt verminderd op grond van inkomen en vermogen, impliceert ook dat een mutatie bijvoorbeeld de zorgcomponent kan doorwerken in de hoogte van een andere componenten van de huishoudentoeslag. Omdat het uitgangspunt is dat de burger een huishoudentoeslag ontvangt, zal hij in principe geen kennis nemen van deze mutaties. Het zijn mutaties die in de techniek bij de Belastingdienst plaatsvinden. Wel kan een burger op verzoek inzicht krijgen in de componenten. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn voor verrekening in verband met anti-cumulatie met buitenlandse tegemoetkomingen.

Daarnaast is in dit verband van belang de wijze waarop de MKOB en de ouderenkortingen nu geëffectueerd worden. De MKOB is een bruto tegemoetkoming bovenop de AOW en de ouderenkorting is een fiscaal instrument dat wordt toegepast op ieder inkomen van mensen in de pensioengerechtigde leeftijd. Toepassing van de ouderenkorting leidt tot een lagere belastingheffing en daarmee een hoger netto bedrag. De koppeling van de AOW aan het nettominimumloon blijft in stand. Omdat ouderen nu de MKOB samen met de AOW ontvangen en de SVB voor de meeste ouderen de ouderenkortingen al in het bruto-netto-traject van de AOW verwerkt, leidt het vervallen van de MKOB en ouderenkortingen er toe dat deze ouderen per 1 januari 2015 netto een lager bedrag van de SVB zullen ontvangen. Hoewel de ouderenkorting en MKOB formeel niet tot de AOW behoren en de AOW formeel ongewijzigd blijft, zullen veel ouderen dit wel ervaren als een daling van de AOW, omdat deze beide componenten in de feitelijke uitvoering nu gekoppeld zijn aan de AOW uitbetaling. Tegelijk zullen deze ouderen indien zij in 2014 al zorgtoeslag ontvingen, met ingang van 2015 in het kader van de huishoudentoeslag automatisch de ouderencomponent ontvangen in combinatie met de zorgcomponent.

Uitbetaling
Op basis van de gegevens uit de aanvraag wordt de huishoudentoeslag na controle en toekenning door middel van een voorschot maandelijks uitbetaald. De huishoudentoeslag wordt jaarlijks automatisch gecontinueerd zonder nieuwe aanvraag. De burger moet wijzigingen die gevolgen hebben voor de hoogte van de huishoudentoeslag onverwijld doorgeven aan Belastingdienst/Toeslagen. Na afloop van een berekeningsjaar wordt op basis van het vastgestelde toetsingsinkomen en vermogen van de huishouding, de toeslag definitief vastgesteld, waarbij verrekening plaats vindt met het verleende voorschot. De ouderencomponent wordt samen met de zorgcomponent in één bedrag uitbetaald. De burger zal met de huishoudentoeslag in het eindperspectief één toeslag ontvangen, waarin de huidige zorgtoeslag, het huidige kindgebonden budget, de huidige huurtoeslag, de ouderenkortingen en de MKOB zijn geïntegreerd.

De huishoudentoeslag wordt in beginsel als één bedrag uitbetaald. In sommige situaties kan het echter wenselijk zijn dat de zorgcomponent wel afzonderlijk tot uitbetaling kan komen. Het gaat

hierbij om de situatie dat zorgverzekerden langer dan zes maanden nalatig zijn geweest hun zorgverzekeringspremie te betalen. In dat geval wordt op dit moment na zes maanden de zorgtoeslag rechtstreeks uitbetaald aan het Zorginstituut. Omdat de ouderencomponent in 2015 en 2016 in samenhang met de zorgcomponent wordt uitgevoerd (kopje op de zorgtoeslag), is in het conceptwetsvoorstel als overgangsrecht opgenomen dat in ingeval van wanbetaling in 2015 en 2016 de ouderencomponent samen met de zorgcomponent naar het Zorginstituut wordt overgemaakt, voor zolang sprake is van achterstand in de betaling van de zorgpremie.
Vanaf 2017, als ook het kindgebonden budget onderdeel uitmaakt van de huishoudentoeslag zal alleen de zorgcomponent uitbetaald worden aan het Zorginstituut zodat de burger het bedrag van de ouderencomponent of kindercomponent wel zelf ontvangt.

Handhaving
In een maatschappij waar de lasten evenwichtig zijn verdeeld draagt iedereen naar vermogen bij in de bekostiging van de collectieve uitgaven. Waar burgers frauderen met of oneigenlijk gebruik maken van voorzieningen zoals toeslagen wordt inbreuk gemaakt op dit adagium. Handhaving en fraudebestrijding zijn onderwerpen die het kabinet hoog in het vaandel heeft staan omdat zij van belang zijn voor het draagvlak van elk publiek systeem en dus ook voor de toeslagen. Daarom is er de afgelopen periode fors geïnvesteerd in het verbeteren van de aanpak van fraude en het voorkomen daarvan. Dit zal continue aandacht vergen, ook bij de invoering van een huishoudentoeslag.

Met de invoering van de huishoudentoeslag verandert de huidige systematiek van het toekennen van voorschotten op basis van de in de aanvraag verstrekte gegevens van de burger niet. Ook de materiële voorwaarden om in aanmerking te komen voor een toeslag veranderen niet. De fraude maatregelen die door de Belastingdienst/Toeslagen worden uitgevoerd voor het zoveel mogelijk beperken van de risico's op fraude zullen eveneens van toepassing zijn op de huishoudentoeslag.

De maatregelen die de Belastingdienst/Toeslagen heeft ingevoerd gericht op het beperken van de risico's op fraude zullen eveneens van toepassing zijn op de huishoudentoeslag. Zo zullen onder meer de recent getroffen maatregelen in de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit ook voor de huishoudentoeslag hun vruchten gaan afwerpen. Aanvragen met een verhoogd frauderisico en aanvragen van mensen die bij de Belastingdienst niet bekend zijn, zullen extra worden gecontroleerd. Waar nodig zal de Belastingdienst/Toeslagen in deze gevallen aanvullend bewijsmateriaal opvragen of mensen verzoeken om naar de balie van het belastingkantoor te komen alvorens een voorschot te verlenen. Indien er twijfel bestaat over de juistheid van het opgegeven woonadres wordt de uitbetaling van de toeslag opgeschort totdat er weer duidelijkheid bestaat over het woonadres.
Ook het boete- en strafrechtinstrumentarium van de Belastingdienst/Toeslagen zoals dat geldt voor de huidige toeslagen zal onverkort van toepassing zijn op de huishoudentoeslag. Dat betekent onder meer dat het verstrekken van onjuiste of onvolledige informatie onder omstandigheden kan worden beboet met een vergrijpboete van maximaal 100% van het terug te vorderen bedrag of, in het geval van recidive, 150%.

De invoering van de huishoudentoeslag brengt per saldo geen verandering in de bestaande fraudegevoeligheid van het toeslagenstelsel. De risico's op fraude met de huishoudentoeslag zijn

dan ook dezelfde als de risico's op fraude met de bestaande toeslagen. Sterker nog, door het verhogen van het maximale bedrag dat aan toeslag kan worden verkregen en de introductie van de exporteerbare ouderencomponent nemen de risico's toe in verband met de beperkte mogelijkheden die er zijn om contra-informatie te verkrijgen over het buitenlandse inkomen en vermogen.

Handhaving buitenland

Het voor de toeslagen in aanmerking te nemen toetsingsinkomen wordt vastgesteld door de inspecteur van de Belastingdienst. De Belastingdienst/Toeslagen doet dat dus niet zelf, maar maakt daarvoor gebruik van de inkomensgegevens die door de inspecteur zijn opgenomen in de basisregistratie inkomen. De door de inspecteur vastgestelde inkomensgegevens bestaan niet alleen uit het verzamelinkomen of belastbaar loon, maar ook uit het niet in Nederland belastbaar inkomen (ninbi). Deze beide inkomensgegevens worden voor de toeslagen als toetsingsinkomen in aanmerking genomen. Ook voor de vermogenstoetsen van de toeslagen geldt dat niet alleen gekeken wordt naar het door de inspecteur vastgestelde vermogen in de vorm van box 3 inkomen, maar ook naar het niet in Nederland belaste vermogen (ninbv).

In het geval het om belanghebbenden gaat die in het buitenland wonen zal, overeenkomstig de Awir, voor de vaststelling van de in aanmerking te nemen draagkracht ook het niet in Nederland belaste inkomen en vermogen in aanmerking worden genomen. Door de invoering van de ouderencomponent in de huishoudentoeslag krijgt een groep van ongeveer 250.000 (in het buitenland woonachtige) ouderen die geen recht op zorgtoeslag hebben, recht op de ouderencomponent in de huishoudentoeslag. Deze groep zal zelf een aanvraag moeten doen voor de ouderencomponent en hun inkomen en vermogen opgeven. Deze aanvraag loopt via het kantoor Buitenland van de Belastingdienst. Via het zogeheten NINBI (Niet in Nederland Belastbaar Inkomen) formulier worden de inkomens en vermogens opgevraagd. Op grond van de Awir heeft de Belastingdienst/Toeslagen nu al de bevoegdheid om het recht op een toeslag te beëindigen als een reactie op dit vragenformulier uitblijft. Voor het verder beperken van de handhavingsrisico's is het nodig om aanvullende maatregelen te treffen die betrekking hebben op de wijze van gegevensverstrekking door in het buitenland woonachtige belanghebbenden over hun buitenlandse inkomen en vermogen. Bijvoorbeeld, door de aanspraak op een toeslag in het buitenland mede afhankelijk te stellen van door belanghebbenden zelf aan te leveren inkomensgegevens afkomstig van de Belastingdienst in het woonland.

Internationale gegevensuitwisseling over inkomens is slechts beperkt mogelijk. De belastingverdragen waarin de internationale gegevenuitwisseling is geregeld, zijn geënt op de belastingheffing en –inning. De inspecteur van de Belastingdienst heeft in de regel niet de bevoegdheid om op basis van belastingverdragen voor toeslagen doeleinden het wereldinkomen van in het buitenland wonende belanghebbenden op te vragen bij buitenlandse Belastingdiensten. De inspecteur van de Belastingdienst is op grond van deze verdragen uiteraard wel gerechtigd om voor fiscale doeleinden het wereldinkomen van belanghebbenden op te vragen bij buitenlandse instanties. Deze gegevens mogen door de Belastingdienst wel worden gebruikt bij het vaststellen van de hoogte van toeslagen. In de praktijk gebeurt dat ook vaak.

Terugvorderen en terughalen in het buitenland

Een belangrijk aspect bij de aanpak van fraude is het terugvorderen en terughalen van financiële middelen uit het buitenland. In de brief over de rijksbrede aanpak van fraude die de minister van Veiligheid en Justitie op 20 december 2013 namens het kabinet naar de kamer heeft gestuurd is aangekondigd dat met meer kracht en snelheid zal worden opgetreden tegen fraudeurs en wanbetalers die in het buitenland gevestigd zijn, naar het buitenland vertrekken of middelen naar het buitenland verplaatsen. Per type vordering (straf- of bestuursrechtelijke boetes of maatregelen, misbruik van overheidsgelden, langs criminele weg verkregen vermogen, belasting- en studieschulden) zal worden bezien welke maatregelen er zijn om effectief in het buitenland op te treden. Hiertoe worden de verschillende maatregelen van de verschillende departementen in kaart gebracht en vergeleken. Daarbij wordt bezien of de juridische basis voor invordering in het buitenland moet worden versterkt. Vervolgens wordt bezien in hoeverre maatregelen breder of effectiever kunnen worden toegepast. Deze verkenning is eind eerste kwartaal 2014 gereed.
In dit kader en in het perspectief van de motie Omtzigt[i] is ook van belang dat bij export van de ouderen-, zorg- en kindcomponent van de nieuwe huishoudentoeslag, de Basisverordening (EG) 883/2004 van toepassing is, die regelt dat lidstaten elkaar wederzijds bijstand moeten verlenen bij invordering van ten onrechte verleende prestaties. De toepassingsverordening (EG) 987/2009, die behoort bij de basisverordening (EG) 883/2004, kent uitgebreide verrekeningsbepalingen en terug- en invorderingsbepalingen. De toepassingsverordening regelt dat zoveel mogelijk geprobeerd wordt om invordering van schuldvorderingen (zoals bijvoorbeeld ten onrechte betaalde huishoudentoeslag) door middel van verrekening te innen. Wanneer verrekening niet of slechts gedeeltelijk mogelijk is, wordt het resterende deel van de verschuldigde bedragen ingevorderd volgens de artikelen m.b.t. terug- en invordering. De artikelen in de toepassingsverordening geven het bevoegde orgaan in Nederland de mogelijkheid om wanneer er onverschuldigde socialeverzekeringsuitkeringen (zoals de huishoudentoeslag) zijn verstrekt het bevoegde orgaan van de andere lidstaat te verzoeken om het onverschuldigde bedrag in te houden op eventueel in die andere lidstaat achterstallige of lopende betalingen aan de betrokkene, ongeacht de tak van de sociale zekerheid. Een dergelijk verzoek kan worden gedaan indien aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Zo mag de schuldvordering of de executoriale titel in Nederland niet worden betwist, moeten de invorderingsprocedures in Nederland niet tot het gewenste resultaat hebben geleid en mag de verjaringstermijn in Nederland niet zijn verstreken. De Nederlandse executoriale titel van de schuldvordering wordt door de andere lidstaat rechtstreeks erkend en automatisch behandeld als een executoriale titel van die andere lidstaat. Het bevoegde orgaan van de andere lidstaat maakt het ingehouden bedrag vervolgens over aan het Nederlandse bevoegde orgaan.
Verordening 883/2004 geeft lidstaten de mogelijkheid om uitkeringen terug- of in te vorderen van personen die in een andere EU-lidstaat wonen. De andere EU-lidstaat moet de beslissingen hierover erkennen en uitvoeren binnen de grenzen van de eigen wetgeving. In geval van faillissement hebben de vorderingen in de andere lidstaat dezelfde voorrechten als in de lidstaat waar de vordering is ontstaan. De toepassingsverordening 987/2009 geeft in Titel IV een nadere invulling aan de terug- en invordering. Overigens hebben lidstaten ook de mogelijkheid om in onderling overleg aanvullende overeenkomsten te treffen. Voor landen buiten de EU geldt de Verordening 883/2004 niet. In deze landen kunnen ten onrechte verleende prestaties in principe

niet worden teruggevorderd, tenzij het recht van het andere land dit toelaat. Terug- en invordering in landen buiten de EU is ook mogelijk als met het andere land een socialezekerheidsverdrag is overeengekomen waarin hierover bijzondere afspraken zijn gemaakt.

Communicatie

De (gefaseerde) invoering van de huishoudentoeslag raakt verschillende doelgroepen. Om burgers te informeren over wanneer er iets voor hen gaat veranderen en wat er gaat veranderen wordt een communicatiestrategie ontwikkeld. Hierin wordt samengewerkt met de betrokken uitvoeringsorganisaties. De verantwoordelijke beleidsdepartementen richten zich op het uitleggen van het beleid.

Stakeholders en doelgroepen worden geïnformeerd. Betrokken burgers worden door middel van persoonlijke communicatie zo concreet mogelijk door de uitvoeringsorganisaties en de verantwoordelijke beleidsdepartementen geïnformeerd. Daarnaast wordt gekeken in hoeverre ondersteunende communicatieactiviteiten de persoonlijke communicatie kan ondersteunen.

De communicatie wordt gefaseerd, waarbij rekening wordt gehouden met de fase waarin de parlementaire behandeling zich bevindt

9. Financiële effecten

Disclaimer: Paragraaf bevat voorlopige cijfers. Deze worden later nog aangepast op basis van recentere data en nieuwe CPB-cijfers. Bovendien is het kasritme van de ouderencomponent nog niet verwerkt (nabetalingen en terugvorderingen veroorzaken een schuif van budget tussen jaren).

Uitkeringslasten

Per 1 januari 2015 worden de MKOB en de fiscale ouderenkortingen afgeschaft. Het budget van deze regelingen gaat, na een korting van €750 mln per jaar, op in de ouderencomponent van de huishoudentoeslag. Dit gaat gepaard met een kaseffect, omdat de ouderencomponent als onderdeel van de huishoudentoeslag voorafgaand aan de rechtgevende periode wordt toegekend. Dit in tegenstelling tot de MKOB en de fiscale ouderenkortingen, die tijdens of na de rechtgevende periode worden toegekend.

In 2015 komt tevens de Wet op de zorgtoeslag te vervallen, en gaat het budget van de zorgtoeslag als zorgcomponent op in de huishoudentoeslag. Bij de Begrotingsafspraken 2014 is besloten tot een bezuiniging van €166 mln structureel op de huishoudentoeslag, door middel van een steiler afbouwpad. Deze slaat gedeeltelijk neer in de zorgcomponent, en gedeeltelijk in de ouderencomponent. Tabel 1 geeft de financiële effecten weer.

Tabel 1: Budgettaire effecten eerste fase

	2014	2015	2016	2017	2018	Struc
1a. Afschaffen MKOB	0	-989	-1006	-1020	-1034	-1400

1b. Afschaffen fiscale ouderenkortingen	0	-3110	-3230	-3350	-3470	-4600
2a. Invoeren ouderencomponent	0	3349	3486	3620	3754	5250
2b. Kaseffect invoering ouderencomponent	279	11	11	11	11	11
3a. Afschaffen zorgtoeslag	0	-4457	-4310	-4613	-5371	-5371
3b. Invoeren zorgcomponent	0	4457	4309	4612	5371	5371
4. Begroting 2014 zorgcomponent	0	250	-250	-250	-250	-250
5a. Effect steiler afbouwpad op ouderencomponent	0	-45	-48	-50	-50	-50
5b. Effect steiler afbouwpad op zorgcomponent	0	-105	-111	-116	-116	-116
Totaal	279	-639	-1149	-1156	-1155	-1155

Doordat de ouderencomponent en de zorgcomponent in de huishoudentoeslag worden samengevoegd tot één toeslag met een gezamenlijk afbouwpad, vindt er een budgettaire herverdeling plaats tussen de ouderencomponent en de zorgcomponent. Tabellen 2 t/m 4 geven het oorspronkelijke beschikbare budget per component weer (resultaat van tabel 1), de nieuwe budgettaire verdeling nadat alle de componenten zijn samengevoegd, en de budgettaire mutatie die hiermee gepaard gaat.

Tabel 2: Beschikbare budget per component

	2014	2015	2016
Zorgcomponent	0	4351	4199
Ouderencomponent	279	3315	3449
Kindercomponent	0	0	0

Tabel 3: Budgettaire herverdeling (indicatie)

	2014	2015	2016
Zorgcomponent	0	4961	4910
Ouderencomponent	279	2705	2738
Kindercomponent	0	0	0

Tabel 4: Budgettaire mutatie (indicatie)

	2014	2015	2016
Zorgcomponent	0	610	711

Ouderencomponent	0	-610	-711
Kindercomponent	0	0	0

Er vindt budgettaire herverdeling plaats van de ouderencomponent naar de zorgcomponent. Dit komt omdat de zorgcomponent voor ouderen, die deze gecombineerd met de ouderencomponent ontvangen, pas bij een hoger inkomen volledig is afgebouwd. De additionele lasten in de zorgcomponent slaan dus neer bij ouderen in het afbouwtraject van de huishoudentoeslag. De budgettaire herverdeling van de ouderencomponent naar de zorgcomponent reflecteert daarmee geen additionele bezuiniging op inkomensondersteuning voor ouderen.

In 2017 komt de Wet op het kindgebonden budget te vervallen en wordt de kindercomponent in de huishoudentoeslag ingevoerd. Tabel 5 geeft hiervan de budgettaire effecten in eerste instantie weer.

Tabel 5: Budgettaire effecten 2017

	2014	2015	2016	2017	2018	Struc
1a. Afschaffen WKB	0	0	0	-1789	-1790	PM
1b. Invoeren kindercomponent	0	0	0	1789	1790	PM

Omdat de kindercomponent in het gezamenlijke afbouwtraject met de zorgcomponent en ouderencomponent terecht komt, voor personen die recht hebben op meerdere componenten, vindt er wederom een budgettaire herverdeling plaats. Tabellen 6 t/m 8 geven het oorspronkelijke beschikbare budget per component weer (resultaat van tabel 1 en 5), de nieuwe budgettaire verdeling nadat alle de componenten zijn samengevoegd, en de budgettaire mutatie die hiermee gepaard gaat.

Tabel 6: Beschikbare budget per component

	2017	2018
Zorgcomponent	4497	PM
Ouderencomponent	3581	PM
Kindercomponent	1789	PM

Tabel 7: Budgettaire herverdeling (indicatie)

	2017	2018
Zorgcomponent	5399	PM
Ouderencomponent	2566	PM
Kindercomponent	1902	PM

Tabel 8: Budgettaire mutatie (indicatie)

	2017	2017
Zorgcomponent	902	PM
Ouderencomponent	-1015	PM

Kindercomponent	113	PM

De kindercomponent bouwt in combinatie met de zorgcomponent af tot een hoger inkomen dan de WKB. Bovendien zijn nu ook de zorgcomponent en de ouderencomponent pas bij een hoger inkomen afgebouwd, voor personen die ook recht hebben op de kindercomponent. Uiteraard komt een combinatie van de kindercomponent en de zorgcomponent veel vaker voor dan de combinatie van de kindercomponent en de ouderencomponent (of alle drie). Daarom vindt er een budgettaire herverdeling plaats van de ouderencomponent naar de kindercomponent en de zorgcomponent. Ook binnen de zorgcomponent vindt er herverdeling plaats tussen doelgroepen, maar deze is budgettair niet zichtbaar. De totale herverdeling blijkt uit de inkomenseffecten in paragraaf 11. De budgettaire schuif van de ouderencomponent naar de zorgcomponent en de kindercomponent in 2017 reflecteert wel een additionele bezuiniging plaats op inkomensondersteuning voor ouderen, die een lagere marginale druk voor gezinnen met kinderen financiert.

Volumes

Huidige regelingen	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
MKOB (schatting huishoudens)	2340	2400	2320	2320	2320	PM
Ouderenkorting (schatting huishoudens)	2099	2154	2340	2340	2340	PM
Zorgtoeslag	5325	4688	4832	4964	5114	PM
WKB (huishoudens)	946	913	798	786	774	PM
Huishoudentoeslag	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Zorgcomponent			5081	4989	5219	PM
Ouderencomponent			1827	1824	1776	PM
Kindercomponent			0	0	1020	PM

AIO

De invoering van de huishoudentoeslag gaat gepaard met een daling van het AIO-niveau als gevolg van het afschaffen van de fiscale ouderenkortingen. Deze daling van de AIO levert een besparing op. Voor het zittend bestand geldt een overgangsrecht, waarmee zij een inkomen van minimaal het huidige niveau behouden. Onderstaande reeksen laten enerzijds de besparing als gevolg van de invoering van de huishoudentoeslag, en anderzijds de kosten van het overgangsrecht voor het zittend bestand zien. Het totale effect op de AIO-lasten is een besparing van enkele miljoenen.

	2015	2016	2017	2018	2019	Struc
Gevolgen HHT voor AIO	-10	-10	-10	-10	-10	-5
Overgangsrecht	9	9	8	7	6	0
Totaal (incl. initiële kosten)	**-1**	**-1**	**-2**	**-3**	**-4**	**-5**

Uitvoeringskosten

(voorlopige tekst obv conceptuitvoeringstoets SVB, PM uitvoeringstoets Belastingdienst)

De SVB zal de MKOB per 2015 afschaffen. Door het gelijktijdig afschaffen van de fiscale ouderenkortingen daalt de netto AOW. Beide wetswijzigingen verlagen het bedrag dat de SVB

maandelijks overmaakt aan AOW-gerechtigden. Daar staat tegenover dat de Belastingdienst de ouderencomponent per 2015 invoert, die afhankelijk is van AOW-opbouw. Deze kosten lopen mee in de uitvoeringstoets van de Belastingdienst (zie hieronder). Een goede en integrale communicatie met de Belastingdienst vanuit de SVB is hiervoor nodig. Verder zal de SVB voor de ouderencomponent informatie over AOW-opbouw aanleveren aan de Belastingdienst. De incidentele kosten voor de invoering van dit wetsvoorstel voor de SVB bedragen circa € 7,3 mln. Het betreft voornamelijk kosten die betrekking hebben op voorlichting en mailingen en bezwaar en beroep. Daarnaast realiseert de SVB een structurele besparing op de uitvoeringskosten van circa € 200.000. als gevolg van het afschaffen van de MKOB. De SVB heeft gevraagd deze besparing in te mogen zetten voor de taakstelling.

De dekking van de uitvoeringskosten wordt meegenomen in de Voorjaarsbesluitvorming.

Pm u-toets BD

Budgettaire toedeling en verantwoordingsinformatie

Het is niet mogelijk om een onderscheid te maken in de budgettaire toedeling van de componenten van de huishoudentoeslag op basis van de daadwerkelijk uitgekeerde bedragen, de verrekeningen, de nabetalingen en de terugvorderingen. De Belastingdienst kan deze toedeling wel maken in de beschikkingen. De Belastingdienst/Toeslagen de uitgekeerde bedragen, nabetalingen en terugvorderingen toedelen op basis van afspraken die in het uitvoeringsconvenant zullen worden vastgelegd. Vanaf 2017 kan de Belastingdienst/Toeslagen de levering van meer gedetailleerde gegevens starten. Omdat de Belastingdienst/Toeslagen vanaf 2017 weet wie er welke component heeft ontvangen, en voor welk bedrag, kan de Belastingdienst/Toeslagen voor de verantwoording vanaf 2017 aanvullende gegevens leveren over de klanten die de afzonderlijke componenten hebben ontvangen, zoals gegevens over de inkomensverdeling, vermogenspositie en AOW-opbouw van de gerechtigden. Ook hierover worden nadere afspraken gemaakt in het uitvoeringsconvenant.

Kwantitatieve aspecten export

De ouderencomponent wordt eveneens uitgekeerd aan buitenlandse AOW-gerechtigden. Evenals voor binnenlandse AOW-gerechtigden, is de hoogte van de ouderencomponent afhankelijk van de AOW-opbouw. Ongeveer 10% van de AOW-gerechtigden woont in het buitenland, en de gemiddelde AOW-opbouw van buitenlandse AOW-gerechtigden bedraagt 33,5%. Daarmee wordt zo'n 3,35% van het totale budget van de ouderencomponent geëxporteerd.

De zorgcomponent wordt eveneens uitgekeerd aan de:
a. de in het buitenland wonende verzekerden voor de Zorgverzekeringswet, en
b. de verdragsgerechtigden die aan het Zorginstituut Nederland een verdragsbijdrage betalen.
Ongeveer 0,8% van het aantal personen dat aanspraak heeft op de zorgcomponent woont in het buitenland. Er wordt ongeveer 0,5% van het totale budget van de zorgcomponent geëxporteerd.

10. Inkomenseffecten

Inkomenseffecten 2015

De inkomenseffecten van de huishoudentoeslag zijn weergegeven in tabel 9 en 10. Tabel 9 geeft in een frequentietabel de effecten voor alle huishoudens weer, terwijl in tabel 10 de effecten voor de

standaard voorbeeldhuishoudens zijn weergegeven. De inkomenseffecten van de huishoudentoeslag in 2015 worden voor het overgrote deel bepaald door twee factoren:

1) Het beter richten van de inkomensondersteuning voor AOW-gerechtigden.
2) Een totale bezuiniging op de huishoudentoeslag van per saldo 650 mln in 2015, bestaande uit een bezuiniging van 795 mln op de ouderencomponent en een intensivering van 145 mln op de zorgcomponent.

Frequentietabel met inkomenseffecten

Tabel 9 toont in een frequentietabel de inkomenseffecten bij invoering van de huishoudentoeslag in 2015. De tabel laat zien dat bij 43% van de huishoudens er geen effect optreedt. Circa 28% van de huishoudens gaat er op vooruit, en circa 29% gaat er op achteruit. Ook is te zien dat er vooral effecten optreden bij AOW-gerechtigden. Bijna alle AOW-gerechtigden (in totaal 2.160.000 huishoudens) gaan iets merken van invoering van de huishoudentoeslag. Circa 38% van deze groep, dat zijn 820.000 huishoudens, gaat er door de huishoudentoeslag op vooruit. Dit zijn vooral paren met lagere inkomens. Dat komt doordat de huishoudentoeslag het verzilveringsprobleem van de fiscale ouderenkortingen oplost. Ongeveer 34% van de huishoudens met AOW-gerechtigden (734.000 huishoudens) ondervindt geen of een bescheiden effect (tot -1 %) van invoering van de huishoudentoeslag. Circa 29% van de AOW-gerechtigden (626.000 huishoudens) gaat er meer dan 1% op achteruit, terwijl 10% (216.000 huishoudens) een negatief inkomenseffect ondervindt van meer dan 3%.

De tabel laat ook zien dat negatieve inkomenseffecten groter dan -1% voor het overgrote deel voorkomen bij AOW-gerechtigden met een vermogen dat groter is dan € 100.000. Het gaat hierbij vooral om ouderen met veel vermogen die nu vaak nog een maximale ouderenkorting krijgen, maar op grond van de vermogenstoets geen recht hebben op de ouderencomponent.

Tabel 9: inkomenseffecten huishoudentoeslag 2015 (PM update nav bijschatten AOW opbouw)

	<-5%	-5 tot -3 %	-3 tot -1%	-1 tot 0%	Geen effect	0 tot +3%	>+3%	Totaal	Aantal huishoudens (x1.000)
Inkomenshoogte									
Minimum		0%	0%	12%	0%	78%	9%	100%	460
Minimum-modaal	3%	2%	3%	26%	5%	61%	2%	100%	2.550
1x-1,5x modaal	2%	2%	9%	31%	42%	13%	0%	100%	1.700
1,5x-2x modaal	0%	3%	8%	8%	79%	2%	0%	100%	1.200
2x-3x modaal		1%	7%	3%	89%	0%		100%	1.120
>3x modaal	0%	0%	5%	6%	89%	0%		100%	570
Leeftijd									
65-	0%	0%	0%	13%	60%	26%	0%	100%	4.430
65+	5%	5%	19%	33%	1%	34%	4%	100%	2.160
Kinderen									
Geen kinderen	2%	2%	7%	20%	36%	31%	2%	100%	5.650
Wel kinderen	0%	0%	1%	13%	65%	21%	0%	100%	1.940
Vermogen									
<€100.000	0%	1%	3%	21%	42%	33%	1%	100%	6.480
>€100.000	10%	8%	20%	7%	54%	2%	1%	100%	1.120
Totaal	*1%*	*2%*	*6%*	*19%*	*43%*	*28%*	*1%*	*100%*	*7.590*

Inkomenseffecten voor voorbeeldhuishoudens

Tabel 10 laat zien dat de inkomenseffecten van de huishoudentoeslag voor de voorbeeldhuishoudens relatief beperkt zijn. De effecten voor 65-minners met een laag inkomen zijn positief, vanwege een verhoging van de zorgtoeslag. Voor hogere inkomens kunnen de effecten beperkt negatief uitpakken, omdat de zorgcomponent in de huishoudentoeslag iets steiler wordt afgebouwd dan de huidige zorgtoeslag. Voor huishoudens met een inkomen boven 3xmodaal treden er geen negatieve inkomenseffecten op, omdat zij in de meeste gevallen nu ook geen toeslag ontvangen.

Voor de weergegeven AOW-gerechtigden zijn de inkomenseffecten neutraal, dan wel positief. Dit wordt verklaard doordat de hoogte van de ouderencomponent in de huishoudentoeslag zo is vormgegeven dat AOW-gerechtigden met lage en middeninkomens (met vermogens onder de grens van de vermogensgrens van 37.000 euro boven het heffingsvrije vermogen in box 3) worden ontzien. Alleenstaanden met alleen AOW hebben een neutraal inkomenseffect van 0%. Naarmate het inkomen stijgt wordt het inkomenseffect minder positief tot negatief. Vanaf een aanvullend

2027510 03893

pensioen van circa 10.000 euro gaan alleenstaanden er op achteruit. Paren zonder aanvullend pensioen en een laag vermogen gaan er door de introductie van de huishoudentoeslag 3 ½% op vooruit. Dat komt omdat zij op dit moment de huidige fiscale ouderenkortingen niet volledig kunnen verzilveren, en zij wel de ouderencomponent ontvangen. Dit voordeel neemt geleidelijk af totdat het omslaat naar een negatief inkomenseffect. Bij paren waarbij er één partner aanvullend pensioen heeft en de ander alleen AOW, ligt dat omslagpunt bij een aanvullend pensioen van circa 23.000 euro (niet zichtbaar in de tabel).

Tabel 10: inkomenseffecten huishoudentoeslag 2015 voor standaard voorbeeldhuishoudens

Koopkrachtcijfers	
Actieven:	
Alleenverdiener met kinderen	
Modaal	- ¼
2 x modaal	0
Tweeverdieners	
modaal + ½ x modaal met kinderen	0
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen	0
modaal + modaal zonder kinderen	0
2 x modaal + modaal zonder kinderen	0
Alleenstaande	
Minimumloon	¼
Modaal	0
2 x modaal	0
Alleenstaande ouder	
Minimumloon	¼
Modaal	0
Inactieven:	
Sociale minima	
paar met kinderen	½
Alleenstaande	½
alleenstaande ouder	¼
AOW (alleenstaand)	
(alleen) AOW	0
AOW +10000	0
AOW (paar)	
(alleen) AOW	3 ½
AOW +10000	¾

Effecten bij huishoudens met een hoog vermogens

De grootste inkomenseffecten treden op bij AOW-gerechtigden met hoge vermogens. De huishoudentoeslag krijgt een geleidelijke vermogenstoets. Vanaf een vermogen van 37.000 euro boven het heffingsvrije vermogen in box 3 (exclusief eigen woning) wordt het recht op huishoudentoeslag met 2,2% afgebouwd. De vermogenstoets heeft effect op zowel huishoudens met hoge als lage inkomens. Uit tabel 9 blijkt dat 5% van de huishoudens met een minimum tot modaal inkomen (ruim 120.000 huishoudens) er meer dan 3% op achteruit gaan. Dit zijn allemaal AOW-gerechtigden met een laag inkomen en een hoog vermogen. De vermogenstoets kan er toe leiden dat AOW-gerechtigden hun volledige ouderencomponent verliezen. Dit kan leiden tot grote inkomenseffecten, vooral bij huishoudens die in de huidige situatie hun fiscale ouderenkortingen volledig verzilveren.

Tabel 11: overige voorbeelden inkomenseffecten huishoudentoeslag 2015

Huishoudtype	AOW-opbouw	Inkomenseffect in %	Inkomenseffect in €
Alleenstaande			
AOW+10000	100%	0%	-€ 2
AOW+10000 (geen Aio)	80%	-1 ¼%	-€ 307
AOW+10000 (geen Aio)	40%	-7%	-€ 1.014
AOW+5.000 + box 3 vermogen 200.000	100%	-9 ¼%	-€ 1.718
Paar			
AOW & AOW+10.000	100%	¾%	€ 191
AOW & AOW+10.000 (geen Aio)	80%	½%	€ 118
AOW & AOW+10.000 (geen Aio)	40%	-3 ¼%	-€ 520
AOW+5.000 & AOW+5.000 zonder aanvullend pensioen + box 3 vermogen 200.000	100%	-10%	-€ 2.597

Effecten bij onvolledige AOW-opbouw

Een bijzondere groep betreft de groep AOW-gerechtigden met een onvolledige AOW-opbouw. Dit zijn mensen die voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd een tijd niet verzekerd zijn geweest voor de AOW, bijvoorbeeld omdat zij in deze periode buiten Nederland gewoond hebben. De ouderencomponent is gekoppeld aan AOW-opbouw. Deze ouderencomponent wordt dus naar rato van de AOW opbouw van het huishouden uitgekeerd. Huishoudens met een onvolledige AOW-opbouw kennen daardoor over het algemeen een negatiever inkomenseffect van invoering van de huishoudentoeslag dan huishoudens met een volledige AOW-opbouw.

Aantallen personen met AOW (x 1.000)	
Aantal mensen met AOW	3.180
waarvan in het buitenland	320
waarvan in Nederland	2.860
AOW-ers in Nederland	2.860
waarvan met volledige opbouw	2.570
waarvan met onvolledige opbouw	290
AOW-ers in NL met onvolledige opbouw	290
waarvan zonder aanvulling AIO (bijstand 65+)	240
waarvan met aanvulling AIO (bijstand 65+)	50

waarvan zonder aanvulling AIO (bijstand 65+)	240
waarvan hoge opbouw (60%-100%)	220
waarvan met lage opbouw (0-60%)	20

Circa 290.000 AOW-gerechtigden in Nederland hebben een onvolledige AOW-opbouw. (PM aanpassen tabel 9 zodat deze er ook in zitten). Van de 290.000 AOW-gerechtigden met onvolledige AOW krijgen er circa 50.000 mensen een aanvulling vanuit de AIO (bijstand voor ouderen). PM tekst aanvullen nav besluit Aio (norm en indexering)
Ongeveer 240.000 personen krijgen geen aanvulling vanuit de AIO, bijvoorbeeld doordat zij een te hoog vermogen of inkomen hebben. Van deze groep hebben circa 220.000 mensen een relatief hoge opbouw (hoger dan 60%). Paren met lage en middeninkomens met een dergelijke onvolledige opbouw gaan er vaak nog steeds op vooruit, doordat de ouderencomponent het verzilveringprobleem van de fiscale ouderenkorting oplost.

Circa 20.000 mensen hebben een lage opbouw, en geen aanvulling vanuit de AIO. Dit is een zeer diverse groep mensen. Van deze mensen heeft ongeveer de helft een relatief hoog inkomen (aanvullend pensioen van minimaal 12.000 of meer) of een hoog vermogen (boven de 100.000 (exclusief eigen woning)). Dit zijn bijvoorbeeld expats die lang in het buitenland hebben gewerkt. Een groot deel van deze groep zou ook bij een volledige AOW-opbouw geen dan wel een beperkt recht op ouderentoeslag hebben vanwege een te hoog vermogen en/of inkomen.

Inkomenseffecten 2017 na integratie kindgebonden budget
In 2017 wordt het kindgebonden budget geïntegreerd in de huishoudentoeslag. Dit is positief voor gezinnen met kinderen met een inkomen op het afbouwtraject van het kindgebonden budget. Deze huishoudens hebben momenteel te maken met de gecombineerde afbouw van de zorgtoeslag (afbouw 9,5%) en het kindgebonden budget (afbouw 7,6%). De huishoudentoeslag kent één uniform afbouwtraject voor alle componenten (13,5% in 2017). Dat afbouwtraject is minder steil dan het huidige gecombineerde afbouwtraject van de zorgtoeslag en het kindgebonden budget (is 9,5%+7,6%= 17,1%). Dit zorgt voor een lagere marginale druk.
Gemiddeld gaan gezinnen met kinderen er bijna 150 euro per jaar op vooruit. Het effect is het grootst voor alleenverdieners. Zij gaan er gemiddeld ruim 200 euro op vooruit. Dat komt omdat er relatief veel alleenverdieners zijn met een middeninkomen op het afbouwtraject.
Onderstaande tabel 12 toont de inkomenseffecten voor 2017 van invoering van de huishoudentoeslag. Hierin zit dus naast invoering van de ouderencomponent de integratie van het kindgebonden budget in de huishoudentoeslag verwerkt. Het verschil met de uitkomsten in tabel 9 voor 2015 zit voornamelijk bij de effecten voor gezinnen met kinderen. Doordat de marginale druk voor deze groep wordt verlaagd, gaan meer gezinnen met kinderen in het afbouwtraject van de huishoudentoeslag er in inkomen op vooruit. In 2015 gaat nog 14% van de gezinnen met kinderen er op achteruit. In de structurele situatie is dat nog maar 2%. Daarnaast gaat 36% er op vooruit, tegen 21% in 2015.

Tabel 12: inkomenseffecten huishoudentoeslag 2017 (PM update nav bijschatten AOW opbouw)

	<- 5%	-5 tot -3 %	-3 tot -1%	-1 tot 0%	Geen effect	0 tot 3%	>3%	Totaal	Aantal huishoudens (x1.000)
Inkomenshoogte									
Minimum		0%	0%	14%	69%	7%	9%	100%	460
Minimum-modaal	3%	2%	19%	30%	25%	21%	1%	100%	2.550
1x-1,5x modaal	3%	4%	31%	11%	31%	20%	0%	100%	1.700
1,5x-2x modaal	1%	4%	10%	5%	65%	15%	0%	100%	1.200
2x-3x modaal	0%	1%	8%	3%	87%	2%	0%	100%	1.120
>3x modaal	0%	0%	5%	6%	89%	0%		100%	570
Leeftijd									
65-	0%	0%	9%	9%	69%	13%	0%	100%	4.430
65+	6%	7%	35%	30%	0%	19%	4%	100%	2.160
Kinderen									
Geen kinderen	2%	3%	21%	20%	45%	7%	1%	100%	5.650
Wel kinderen	0%	0%	1%	1%	62%	35%	1%	100%	1.940
Vermogen									
<€100.000	0%	1%	16%	17%	49%	17%	1%	100%	6.480
>€100.000	10%	9%	19%	6%	53%	2%	1%	100%	1.120
Totaal	*2%*	*2%*	*16%*	*15%*	*49%*	*15%*	*1%*	*100%*	*7.590*

2027510 03893

Administratieve lasten bedrijven en burgers
Het omzetten van de MKOB en ouderenkortingen in een ouderencomponent van de huishoudentoeslag heeft geen gevolgen voor de administratieve lasten van bedrijven.
De administratieve lasten zullen ook voor het merendeel van de burgers niet wijzigen. De MKOB-uitkering en ouderenkortingen worden nu door de SVB ambtshalve in samenhang met de AOW-uitkering tot uitbetaling gebracht.

Om in aanmerking te komen voor de huishoudentoeslag dient een belanghebbende in beginsel een aanvraag in te dienen. Het indienen van een aanvraag door een belanghebbende die in aanmerking komt voor de ouderencomponent of de zorgcomponent van de huishoudentoeslag kan echter achterwege blijven in het geval hij in het berekeningsjaar 2014 reeds aanspraak had op zorgtoeslag. In de nieuwe situatie zal de ouderencomponent van de huishoudentoeslag dus veelal ambtshalve en in samenhang met de zorgcomponent tot toekenning en uitbetaling komen.
Door de invoering van de ouderencomponent in de huishoudentoeslag krijgt een groep van ongeveer 250.000 (in het buitenland woonachtige) ouderen die geen recht op zorgtoeslag hebben, recht op de ouderencomponent in de huishoudentoeslag. Deze groep zal zelf eenmalig een aanvraag moeten doen voor de ouderencomponent en hun inkomen en vermogen opgeven. Deze aanvraag loopt via het kantoor Buitenland van de Belastingdienst. Via het zogeheten NINBI (Niet in Nederland Belastbaar Inkomen) formulier worden de inkomens en vermogens opgevraagd.
Daarnaast zullen ouderen in Nederland die nu vanwege de inkomenstoets of vermogenstoets geen zorgtoeslag ontvangen, eenmalig een aanvraag moeten indienen voor de ouderencomponent van de zorgtoeslag indien het inkomen of het vermogen binnen het afbouwtraject vallen.
De administratieve lasten voor deze burgers zijn eenmalig en beperkt.

11. Ontvangen adviezen
Belastingdienst
PM

SVB
De SVB geeft in haar uitvoeringstoets aan dat de SVB in staat is om wijzigingen in verband met het afschaffen van de MKOB en de ouderenkorting tijdig te verwerken, evenals het tijdig leveren van AOW-gegevens aan Belastingdienst/Toeslagen in verband met de uitvoering van de ouderencomponent. Daarnaast geeft de SVB aan dat het afschaffen van de MKOB en ouderenkortingen ertoe leidt dat de netto AOW voor alle AOW-gerechtigden minder zal worden. Goede en integrale communicatie door de SVB en de Belastingdienst/Toeslagen is daarvoor vereist. De SVB raamt de eenmalige invoeringskosten op circa € 7,3 mln. Het betreft voornamelijk kosten die betrekking hebben op voorlichting en bezwaar en beroep.

De SVB vraagt in haar uitvoeringstoets aandacht voor overgangsrecht voor ouderen met een laag inkomen en zonder AOW. In dit verband is van belang dat de regering voorstelt in het kader van de Aio overgangsrecht te treffen voor ouderen die de pensioengerechtigde leeftijd nu al hebben

bereikt. Voor hen blijft de huidige hogere Aio-norm van toepassing.Voorts is in paragraaf 6 nader gemotiveerd waarom de regering voor andere situaties geen overgangsrecht noodzakelijk acht.

Ook geeft de SVB aan dat het risico bestaat dat straks de gehele huishoudentoeslag in het kader van de toepasselijke EG-Verordening bij anticumulatie betrokken moet worden. In paragraaf 7 heeft de regering aangegeven dat de verschillende componenten van de huishoudentoeslag zoals bedoeld in dit wetsvoorstel blijven te onderscheiden. Hierdoor blijven de verschillende exportregimes en eisen voor samentelling van tijdvakken en anticumulatie zoals deze gelden voor de verschillende takken van sociale zekerheid gelden voor de verschillende componenten en ontstaan geen uitvoeringsproblemen bij de toepassing van de Coördinatieverordening. In de praktijk zal de huishoudentoeslag als één bedrag tot uitbetaling komen, maar indien een burger bijvoorbeeld gelet op bepalingen inzake anticumulatie inzage nodig heeft in de afzonderlijke componenten van de huishoudentoeslag, dan blijft dit mogelijk.

De SVB zal in het kader van de uitvoering van de huishoudentoeslag gegevens gaan uitwisselen met de Belastingdienst over de AOW-opbouw van ouderen. Naar aanleiding van de opmerking van de SVB over de juridische basis voor deze uitwisseling van gegevens, zal nader worden bekeken in hoeverre de bestaande wettelijke grondslagen uitbreiding behoeven.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begrippen

In dit artikel zijn enige begrippen gedefinieerd.

Het begrip drempelinkomen komt overeen met datzelfde begrip in artikel 1, onderdeel f, van de Wet op de zorgtoeslag.

~~Het begrip ouder is in lijn met datzelfde begrip dat wordt gehanteerd in de Wet op het kindgebonden budget en meer specifiek in artikel 2, eerste lid, van die wet.~~

Voor begrip oudere wordt aangesloten bij de AOW. Een oudere is degene die recht heeft op een ouderdomspensioen of die gemoedsbezwaren heeft tegen het ouderdomspensioen en in plaats daarvan aanmerking komt voor een uitkering als bedoeld in artikel 48 van die wet.

Het begrip verzekerde is in lijn met artikel 1, onderdeel c, van de Wet op de zorgtoeslag.

Artikel 2 Algemene aspecten huishoudentoeslag

In artikel 2 worden enkele algemene aspecten geregeld inzake de huishoudentoeslag. In de eerste plaats is de huishoudentoeslag een tegemoetkoming in de zin van artikel 2, eerste lid, onderdeel h, van de Awir. De huishoudentoeslag bestaat uit componenten, die ieder eigen voorwaarden kennen (artikel 2, eerste lid). Aanspraak op huishoudentoeslag ontstaat wanneer er aanspraak bestaat op één of meer componenten van de huishoudentoeslag (zie ook artikel 3).

De huishoudentoeslag is afhankelijk van de draagkracht van een huishouden, die wordt vastgesteld aan de hand van het gezamenlijke inkomen en vermogen. Dit wordt uitgewerkt in de artikelen ~~10~~8 tot en met ~~12~~10.

Door in artikel 2, tweede lid, de afhankelijkheid van de draagkracht op basis van inkomen en vermogen te noemen en door het toepassingsbereik van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) te wijzigen (artikel ~~15~~13, onderdeel A), is de Awir van toepassing op de Wet op de huishoudentoeslag. In de Awir wordt een groot aantal zaken al geregeld, zoals het partnerbegrip (artikel 3 van de Awir), die derhalve niet in iedere inkomensafhankelijke regeling afzonderlijk meer behoeven te worden geregeld.

Hoewel het mogelijk is voor iedere belanghebbende een afzonderlijke aanspraak te berekenen met toepassing van artikel ~~13~~11, geldt voor de huishoudentoeslag dat er sprake is van een gezamenlijke aanspraak, die als één geheel wordt berekend en uitgekeerd, ook indien er sprake is van een huishouden met partners (artikel 2, derde lid).

In lijn met het kindgebonden budget (artikel 4 van de Wet op het kindgebonden budget) wordt in artikel 2, vierde lid, bepaald dat de huishoudentoeslag niet wordt meegenomen bij inkomen en vermogen, dat bepalend is voor de omvang van bepaalde voorzieningen (en de bepaling van een eventuele eigen bijdrage daarvoor) of voor de hoogte van verstrekkingen. Dit zal veelal niet gebeuren indien in de daarop betrekking hebbende regelingen wordt verwezen naar het verzamelinkomen, omdat de huishoudentoeslag op grond van de voorgestelde wijziging van artikel 3.104 van de Wet IB 2001 niet tot het inkomen behoort (zie artikel 20).

Met opmerkingen Volgens mij kan dit zo blijven staan. Mee eens?

De huishoudentoeslag wordt uitgevoerd door de Belastingdienst/Toeslagen (artikel 2, vijfde lid). Daarmee wordt tevens geregeld dat de bepalingen in hoofdstuk 2 van de Awir van toepassing zijn.

Artikel 3 Aanspraak op huishoudentoeslag

De huishoudentoeslag bestaat uit componenten: ~~vanaf 1 januari 2015~~ een ouderencomponent en een zorgcomponent~~, en vanaf 2017 tevens een kindercomponent~~. De zorgcomponent ~~en de kindercomponent zijn~~is de opvolgers van de zorgtoeslag ~~en het kindgebonden budget~~, en de oudercomponent van de tegemoetkoming op grond van de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen (Wet MKOB) en de fiscale ouderenkortingen.

Er bestaat aanspraak op de huishoudentoeslag als aanspraak bestaat op een of meer componenten van de huishoudentoeslag. Evenals voor de zorgtoeslag ~~en het kindgebonden budget~~ (artikel 2, zesde lid, van de Wet op de zorgtoeslag ~~en artikel 2, negende lid, van de Wet op het kindgebonden budget~~) wordt op grond van artikel 3, tweede lid, de aanspraak op huishoudentoeslag voor iedere maand afzonderlijk bepaald. De vaststelling van de toeslag vindt plaats per berekeningsjaar, maar in het tweede lid is geregeld dat de toeslag per maand wordt bepaald. Voor elke maand kan daarmee afzonderlijk worden beoordeeld of er, bijvoorbeeld, een partner is van wie het inkomen moet worden meegeteld. Artikel 5 van de Awir regelt vervolgens wanneer een wijziging relevant is voor de maandberekeningen.

Hoewel de huishoudentoeslag als één bedrag wordt toegekend en uitgekeerd, is het mogelijk de hoogte van de afzonderlijke componenten te herleiden met toepassing van artikel ~~13~~11. De voorziening op grond van artikel 5, tweede lid, van de Wet op de zorgtoeslag inzake het uitbetalen van de zorgtoeslag aan het Zorginstituut Nederland, komt in gewijzigde vorm terug in artikel 3, derde en vierde lid, en geldt voor de zorgcomponent voor de verzekerde en de zorgcomponent van zijn partner. Een verzekerde en zijn partner hebben ingevolge artikel 2, eerste lid, van de Wet op de zorgtoeslag, gezamenlijk één aanspraak op de zorgtoeslag. De opdracht van het Zorginstituut Nederland aan de Belastingdienst/Toeslagen als tegemoetkoming in de door de verzekerde verschuldigde bestuursrechtelijke premie kan ook betrekking hebben op de aan de partner van de verzekeringnemer uit te betalen zorgtoeslag. De uitbetaling door de Belastingdienst/Toeslagen aan het Zorginstituut Nederland is een (gedeeltelijke) voldoening van de door de betrokken verzekerde aan het Zorginstituut verschuldigde bestuursrechtelijke premie. De verzekerde moet voor zover de aan de door hem verschuldigde bestuursrechtelijke premie de uitbetaalde zorgcomponent(en) overtreft dat meerdere alsnog langs andere weg voldoen. ~~Verwezen wordt verder naar de toelichting op de overgangsbepaling in artikel 27.~~ Ingevolge artikel 3, derde en vierde lid, wordt in geval van wanbetaling van de zorgpremie de volledige huishoudentoeslag uitbetaald aan het Zorginstituut Nederland. Vervolgens wordt na aftrek van ten hoogste de maximale zorgcomponent van de belanghebbende en diens partner het restant van de huishoudentoeslag door het Zorginstituut Nederland uitbetaald aan de belanghebbende.

Artikel 4 Aanspraak ouderencomponent

De aanspraak op de ouderencomponent wordt in artikel 4, eerste lid, gekoppeld aan het recht op ouderdomspensioen ingevolge de Algemene Ouderdomswet (AOW), met dien verstande dat de ouderencomponent per hele maand wordt toegekend en het ouderdomspensioen op grond van de AOW niet. Aanspraak op de ouderencomponent bestaat dan ook vanaf de eerste dag van de maand dat het recht op ouderdomspensioen ingaat en de aanspraak eindigt de eerste dag van de maand nadat het recht op ouderdomspensioen is beëindigd. De aanspraak op de ouderencomponent wordt per persoon bepaald: indien in een huishouden beide partners AOW-gerechtigd zijn, bestaat aanspraak op twee ouderencomponenten.

Verder wordt in artikel 4, eerste lid, aangesloten bij het beleid in de sociale zekerheid dat geen uitkeringen, waaronder uitkeringen bij ouderdom, worden geëxporteerd tenzij met het desbetreffende land afspraken over gegevensuitwisseling zijn gemaakt, waardoor de controle adequaat is geregeld. Tot de doelgroep van de ouderencomponent behoren daarom ouderen die woonachtig zijn in de EU/EER/Zwitserland, verdragslanden, Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius of Sint Maarten. Onder verdragsland wordt verstaan een land waar Nederland een bilateraal sociale zekerheidsverdrag mee heeft gesloten, waarin de export van uitkeringen bij ouderdom is geregeld.

Aanspraak op een ouderencomponent is er ook voor de oudere die naast het bestaande recht op ouderdomspensioen werkzaamheden in het algemeen belang verricht. Dit mag niet worden beperkt als gevolg van het niet in Nederland wonen. Daarbij wordt aangesloten bij de grondslag die is opgenomen in artikel 9a, derde lid, onderdelen a en c, van de AOW en is uitgewerkt in artikel 5, tweede lid, van het Besluit regels export uitkeringen. Artikel 4, tweede lid, voorziet hierin.

Evenals de AOW wordt de ouderencomponent op grond van artikel 4, derde lid, gefinancierd uit het ouderdomsfonds, bedoeld in artikel 83 van de Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv). De Wfsv wordt in verband hiermee aangepast in artikel 17.

De uiteindelijke hoogte van de ouderencomponent wordt bepaald met toepassing van onder andere het gezamenlijke afbouwtraject op grond van het inkomen en vermogen. Daarnaast is de hoogte mede afhankelijk van de opbouwfactor van het recht op ouderdomspensioen ingevolge de AOW. Voor een toelichting daarop zij verwezen naar de toelichting op de artikelen 11, 12 en 13.

Artikel 5 Aanspraak zorgcomponent

De aanspraak op de zorgcomponent ontstaat ingevolge artikel 5, eerste lid, met ingang van de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de verzekerde achttien jaar is geworden. Dit sluit aan bij de huidige regelgeving rondom de zorgtoeslag en hangt samen met het feit dat een verzekerde tot en met de maand waarin hij achttien jaren is geworden geen zorgverzekeringspremie behoeft te betalen. Evenals bij de ouderencomponent, wordt de aanspraak op een zorgcomponent in een huishouden met partners per persoon bepaald. In een huishouden met partners kan dus aanspraak bestaan op twee zorgcomponenten.

Een verzekerde met een voor de Zorgverzekeringswet verzekeringsplichtige partner die nalatig is met het afsluiten van een zorgverzekering heeft op basis van artikel 5, tweede lid, geen aanspraak op de zorgcomponent. De partner heeft zelf geen aanspraak op de zorgcomponent omdat hij geen verzekerde is. Deze regeling geldt thans ook voor de zorgtoeslag (Kamerstukken II 2004/05, 29 762, nr. 18, blz. 2 en 3).

~~**Artikel 6 Aanspraak kindercomponent**~~

~~De aanspraak op de kindercomponent kan op grond van artikel 6, eerste lid, niet eerder ontstaan dan per 1 januari 2017. Tot die datum wordt kindgebonden budget toegekend op grond van de Wet op het kindgebonden budget, waarbij vanaf 2015 alleen de vermogenstoets met glijdende schaal wordt ingevoerd (zie artikel 16).~~

~~De in artikel 6, eerste lid, geformuleerde aanspraak op de kindercomponent komt overeen met de aanspraak op kindgebonden budget, zoals opgenomen in artikel 2, eerste lid, van de Wet op het kindgebonden budget. De aanspraak op de kindercomponent is gekoppeld aan de aanspraak op kinderbijslag op grond van de Algemene Kinderbijslagwet (AKW). De kindercomponent geldt voor een kind tot 18 jaar.~~

~~Het aantal kinderen in het huishouden is van belang voor de hoogte van de kindercomponent (artikel 9). De kindercomponent is, anders dan voor de ouderencomponent en de zorgcomponent geldt, geen individuele component maar wordt per huishouden bepaald. Per huishouden kan ingevolge het tweede lid dan ook slechts een gezamenlijke aanspraak bestaan op één kindercomponent. Het kan voorkomen dat twee personen die een gezamenlijke huishouding voeren, allebei kinderbijslag ontvangen voor hun kinderen. In artikel 6, derde lid, wordt ook voor deze situatie geregeld dat slechts aanspraak bestaat op één kindercomponent. In lijn met het kindgebonden budget (artikel 2, achtste lid, van de Wet op het kindgebonden budget) wordt in artikel 6, derde lid, bepaald dat in alle gevallen waarin voor dezelfde kinderen aan twee ouders kinderbijslag wordt uitbetaald, de aanspraak op de kindercomponent wordt toegewezen aan de ouder, die recht heeft op kinderbijslag.~~

~~Bij de kindercomponent wordt, in lijn met het kindgebonden budget (artikel 1, vierde lid, van de Wet op het kindgebonden budget), voor het kindbegrip aangesloten bij het recht op kinderbijslag op grond van de AKW. Het gaat dus om een kind, waarvoor recht op kinderbijslag bestaat. Dit is een eigen kind, een aangehuwd kind of een pleegkind, dat jonger is dan 16 jaar en tot het huishouden van de rechthebbende behoort of dat 16 jaar of ouder maar jonger dan 18 jaar is en in belangrijke mate door de rechthebbende wordt onderhouden. De aansluiting bij de AKW betekent dat wordt afgeweken van het kindbegrip in de Awir. Zo wordt ingevolge de AKW niet de voorwaarde gesteld dat het kind op hetzelfde woonadres is ingeschreven als de rechthebbende. Daarom is artikel 4 van de Awir, dat bepalingen bevat over het kind, niet van toepassing (artikel 6, vierde lid).~~

Artikel ~~7~~6 Maximale hoogte ouderencomponent

De maximale hoogte van de ouderencomponent wordt bepaald bij algemene maatregel van bestuur (artikel ~~7~~6, eerste lid), waarbij het bedrag jaarlijks wordt geïndexeerd bij ministeriële regeling overeenkomstig de fiscale tabelcorrectiefactor uit de Wet IB 2001 (artikel ~~7~~6, tweede lid). De ouderencomponent is een individuele component, dat wil zeggen dat de ouderencomponent per oudere in een huishouden wordt bepaald. Een oudere met een partner komt in aanmerking voor 50% van het bij algemene maatregel van bestuur bepaalde bedrag en een alleenstaande oudere voor 70% van dat bedrag. Voor een huishouden dat bestaat uit een oudere en een partner die eveneens oudere is in de zin van de Wet op de huishoudentoeslag geldt derhalve dat zij in aanmerking komen voor twee ouderencomponenten, die samen een hoogte hebben van maximaal 100% van het bij algemene maatregel van bestuur bepaalde bedrag.

Artikel ~~8~~7 Maximale hoogte zorgcomponent

De maximale hoogte van de zorgcomponent bedraagt ingevolge artikel ~~8~~7, eerste lid, de standaardpremie verminderd met 2,863% van het drempelinkomen voor een verzekerde met een partner en met 2,625% voor een verzekerde zonder partner. Deze percentages zijn ontleend aan de drempelpercentages voor de zorgtoeslag zoals die met ingang van 1 januari 2015 gelden. De aanspraak van een verzekerde met een partner bedraagt 50% van de gezamenlijke aanspraak van hem en zijn partner op de zorgtoeslag. De zorgcomponent is een individuele component, dat wil zeggen dat de zorgcomponent, anders dan de zorgtoeslag, per verzekerde in een huishouden wordt bepaald. De percentages kunnen – evenals thans – worden gewijzigd bij algemene maatregel van bestuur op voordracht van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (artikel 2, derde lid, van de Wet op de zorgtoeslag).

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport stelt op basis van artikel ~~8~~7, derde lid, bij ministeriële regeling het bedrag van de standaardpremie vast. De standaardpremie vormt de som van de geraamde gemiddelde nominale premie voor een zorgverzekering en het geraamde

gemiddelde eigen risico voor een verzekerde. De regeling voor de standaardpremie is vrijwel identiek aan die voor de zorgtoeslag (artikel 4 van de Wet op de zorgtoeslag).

~~**Artikel 9 Maximale hoogte kindercomponent**~~

~~De maximale hoogte van de kindercomponent wordt evenals de hoogte van de ouderencomponent vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur (artikel 9, eerste lid), waarbij het bedrag jaarlijks wordt geïndexeerd bij ministeriële regeling overeenkomstig de fiscale tabelcorrectiefactor uit de Wet IB 2001 (artikel 9, tweede lid).~~

Artikel ~~10~~8 Maximale hoogte huishoudentoeslag

In dit artikel wordt bepaald dat de maximale hoogte van de huishoudentoeslag wordt berekend uit de som van de componenten waarop de belanghebbende zonder partner aanspraak heeft onderscheidenlijk de belanghebbende en zijn partner aanspraak hebben. Het kan daarbij in het geval van een belanghebbende met partner dus maximaal gaan om de som van twee ouderencomponenten~~,~~ en twee zorgcomponenten~~ en één kindercomponent~~.

Artikel ~~11~~9 Afbouw op basis van inkomen

Na de vaststelling op welke componenten aanspraak bestaat in het betreffende huishouden kan de maximale aanspraak op de huishoudentoeslag worden berekend. De maximale aanspraak wordt vervolgens op grond van artikel ~~11~~9 verminderd met een percentage van het gezamenlijke inkomen van de belanghebbende en – indien van toepassing - diens partner (het toetsingsinkomen), dat uitkomt boven het wettelijk minimumloon inclusief vakantietoeslag, dat wordt omschreven als het drempelinkomen. Het percentage waarmee de huishoudentoeslag wordt verminderd wordt vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur. Afhankelijk van de hoogte van het percentage bestaat bij een bepaald inkomen geen aanspraak meer op huishoudentoeslag. De term toetsingsinkomen wordt omschreven in artikel 2, eerste lid, van de Awir.

Artikel ~~12~~10 Vermindering op basis van vermogen

Na de inkomensafhankelijke afbouw van de maximale huishoudentoeslag wordt op basis van artikel ~~12~~10 de vermindering op grond van vermogen berekend. De vermogenstoets is daarmee niet langer een voorwaarde voor aanspraak op de toeslag, maar een factor die van belang is voor de hoogte van de huishoudentoeslag. De vermindering in verband met (gezamenlijk) vermogen begint bij een vermogen van € 37.000 boven de fiscale vermogensvrijstelling (artikel ~~12~~10, eerste lid). Daarbij wordt geen rekening gehouden met de vrijstelling voor "groen beleggen", bedoeld in artikel 5.13 van de Wet IB 2001.

Voor het (gezamenlijk) vermogen boven dat bedrag wordt de huishoudentoeslag na de inkomensafhankelijke afbouw verminderd met een bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld percentage van het vermogen boven de eerdergenoemde grens (artikel ~~12~~10, tweede lid).

Het bedrag van € 37.000 wordt jaarlijks geïndexeerd bij ministeriële regeling overeenkomstig de fiscale tabelcorrectiefactor uit de Wet IB 2001 (artikel ~~12~~10, derde lid).

Artikel ~~13~~11 Berekening hoogte per component

Hoewel de huishoudentoeslag na toepassing van inkomensafhankelijke afbouw en de vermindering op grond van vermogen een gezamenlijk bedrag is, is het noodzakelijk dit gezamenlijke bedrag weer terug te rekenen naar componenten, omdat voor de zorg~~ en de kinder~~component in bepaalde gevallen een woonlandfactor moet worden toegepast en voor de ouderencomponent de AOW-opbouwfactor (oftewel: de korting die is opgenomen in de artikelen 13, eerste en derde lid, en 13a, eerste lid, van de AOW) van belang is. Om doorwerking in het bedrag van de andere componenten te voorkomen, worden de woonlandfactor en de AOW-opbouwfactor na de vermindering op basis van inkomen en vermogen op grond van de artikelen ~~11~~9 en ~~12~~10 toegepast op de afzonderlijke componenten.

In artikel ~~13~~11, eerste lid, wordt bepaald dat de afzonderlijke componenten na de vermindering op basis van inkomen en vermogen worden berekend door de verhouding van het maximum van de betreffende component te berekenen in het maximum van alle componenten samen waarop aanspraak bestaat. Daarbij wordt gekeken naar individuele componenten. Om de hoogte van een individuele component te berekenen kan dat verhoudingsgetal vervolgens worden vermenigvuldigd met het totaalbedrag van de huishoudentoeslag waarop aanspraak bestaat na de vermindering op basis van inkomen en vermogen.

Voor de ouderencomponent is de mate van AOW-opbouw als bedoeld in de artikelen 13, eerste en derde lid, en 13a, eerste lid, van de AOW van belang. De jaren die zijn doorgebracht buiten Nederland tussen het 15e en 65e levensjaar tellen in het algemeen niet mee voor de AOW-opbouw en resulteren in een korting van 2% per jaar. Als een persoon bijvoorbeeld in die periode 20 jaar in het buitenland heeft gewoond is de AOW-opbouwfactor 60%. Omdat de ouderencomponent gerelateerd is aan de mate van AOW-opbouw, bedraagt de aanspraak van de betreffende persoon op de ouderencomponent ook 60% van het met toepassing van het eerste lid berekende bedrag. Dit wordt in artikel ~~13~~11, tweede lid, geregeld. In artikel ~~13~~11, derde lid, wordt een voorziening getroffen voor de situatie waar de korting op het ouderdomspensioen wordt herzien. In een dergelijk geval vindt een overeenkomstige herziening plaats voor de korting op de ouderencomponent.

Op de zorgcomponent dient de woonlandfactor nog te worden toegepast. Dit wordt geregeld in artikel ~~13~~11, vierde lid. In de landen waarvoor een woonlandfactor geldt, zijn de kosten voor zorg anders dan in Nederland. Op de zorgcomponent van in die landen woonachtige personen wordt dan ook een woonlandfactor toegepast. Deze wordt vastgesteld door de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (artikel ~~13~~11, vijfde lid). Thans zijn de landen waarvoor een woonlandfactor geldt, opgenomen in bijlage 4 bij de Regeling zorgverzekering.

~~*Voor de kindercomponent* geldt een woonlandfactor indien sprake is van kinderen die woonachtig zijn in een land buiten de EU/EER/Zwitserland. Op grond van artikel 13, zevende lid, worden regels gesteld over de berekeningswijze in de situatie dat aanspraak bestaat op een kindercomponent voor meer dan een kind, waarvan ten minste een kind woonachtig is in een ander land dan de hiervoor genoemde landen, omdat de kindercomponent dan per kind moet kunnen worden uitgesplitst. Deze grondslag komt inhoudelijk overeen met de grondslag die is opgenomen in artikel 2, tiende en elfde lid, van de Wet op het kindgebonden budget en die is uitgewerkt in de Regeling woonlandbeginsel in de sociale zekerheid 2012.~~

Artikel ~~14~~12 Hoogte huishoudentoeslag

In artikel ~~14~~12 wordt de hoogte van de huishoudentoeslag bepaald. Deze hoogte is de som van de componenten, berekend na toepassing van artikel ~~13~~11, waarop de belanghebbende, dan wel de belanghebbende en zijn partner, aanspraak heeft dan wel hebben.

Artikel ~~15~~13 Wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen

Met de in artikel ~~15~~13, onderdeel A, opgenomen wijziging van artikel 1, derde lid, van de Awir wordt het toepassingsbereik van de Awir gewijzigd, omdat de ouderencomponent – anders dan de zorg~~- en kinder~~component – geen bijdrage betreft in specifieke kosten of bijdrageverplichtingen. Hiermee wordt buiten twijfel gesteld dat de bepalingen in de Awir van toepassing zijn op de huishoudentoeslag.

~~De~~ Het in artikel ~~15~~13, onderdeel B, opgenomen ~~wijziging~~ nieuwe tweede lid van artikel 45, ~~eerste lid, onderdeel b,~~ van de Awir strekt ertoe ~~te regelen~~zeker te stellen dat de uitzondering op het beslagverbod bij wanbetalers van de zorgpremie niet alleen geldt voor de zorgcomponent van de huishoudentoeslag, maar ook voor de ouderencomponent.
~~voor de ouderencomponent van de huishoudentoeslag een algeheel beslagverbod geldt~~. Anders dan bijvoorbeeld de huurtoeslag en de kinderopvangtoeslag heeft de financiële bijdrage van het Rijk in de vorm van de ouderencomponent niet betrekking op ~~bepaalde,~~ specifieke kosten voor zorg. Om die reden is het ~~nodig~~ wenselijk om ~~met betrekking tot de ouderencomponent~~ in artikel 45 van de Awir te regelen dat ~~er geen~~ de uitzondering op het beslagverbod ~~geldt aangezien er geen sprake is van schuldeisers terzake van een betalingsverplichting die rechtstreeks verband houdt met~~tevens betrekking heeft op de ouderencomponent. ~~Dit geldt reeds voor het kindgebonden budget.~~

De in artikel 15, onderdeel C, opgenomen wijziging leidt er toe dat de hardheidsclausule met betrekking tot het in aanmerking te nemen vermogen ook gaat gelden voor de nieuwe vermogenstoetsen van de huishoudentoeslag en het kindgebonden budget. Artikel 47 van de Awir is voor dat doel aangepast. Voor de beschrijving van de vormgeving van deze nieuwe vermogenstoets wordt verwezen naar het algemeen deel van deze toelichting.

Artikel ~~16~~14 Wijziging van de Wet op het kindgebonden budget per ~~1 januari 2015~~

~~Het kindgebonden budget zal vanaf 1 januari 2017 als kindercomponent worden opgenomen in de huishoudentoeslag. Gelet daarop wordt de Wet op het kindgebonden budget per 1 januari 2017 ingetrokken (zie artikel 23).~~

~~Daaraan voorafgaand zal v~~Vanaf 1 januari 2015~~,~~ zal de vermogenstoets met glijdende schaal gaan gelden voor het kindgebonden budget. ~~De gestaffelde~~Deze vermogenstoets wordt opgenomen in het nieuwe artikel 2a van de Wet op het kindgebonden budget (artikel ~~16~~14, onderdeel B). De oude vermogenstoets, opgenomen in artikel 1, vierde lid, die is geformuleerd als een voorwaarde voor aanspraak op kindgebonden budget, vervalt (artikel ~~16~~14, onderdeel ~~BA~~). De nieuwe vermogenstoets wordt rekenkundig toegepast na de vermindering van het kindgebonden budget op basis van het inkomen, en voordat – indien van toepassing – de woonlandfactor wordt toegepast.

Artikel ~~17~~15 Wijziging van de Wet financiering sociale verzekeringen

De financiering van de ouderencomponent vindt plaats vanuit het Ouderdomsfonds.

Artikel ~~18~~16 Wijziging van de Wet op de huurtoeslag

In de artikelen 14 en 17 van de Wet op de huurtoeslag worden enkele verwijzingen naar de Wet MKOB geschrapt. Deze verwijzingen worden geschrapt, omdat die wet in artikel ~~24~~22 wordt ingetrokken.

Artikel ~~19~~17 Wijziging van de Wet werk en bijstand

Onderdelen A, B, ~~D~~C, E, onder 1, en ~~E~~F

De WWB kent in de artikelen 21 en 22 afzonderlijke bijstandsnormen voor belanghebbenden van 21 jaar of ouder doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd en voor belanghebbenden die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt (hierna pensioengerechtigden). De bijstandsnormen voor pensioengerechtigden zijn hoger dan de bijstandsnormen voor belanghebbenden van 21 jaar of ouder doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd. Met de bijstand voor pensioengerechtigden is beoogd een ten opzichte van het AOW-ouderdomspensioen aanvullende inkomensvoorziening te bieden voor pensioengerechtigden die door korting in verband met onverzekerde jaren geen volledig AOW-ouderdomspensioen hebben opgebouwd. In de bijstandsnormen voor pensioengerechtigden is verdisconteerd dat pensioengerechtigden gebruik kunnen maken van de ouderenkortingen in de belastingwetgeving , waardoor het netto AOW-ouderdomspensioen hoger uitkomt. Aangezien dit wetsvoorstel voorziet in het vervallen van de fiscale ouderenkortingen is er geen reden meer voor het hiervoor bedoelde onderscheid in bijstandsnormen. Artikel ~~19~~17, onderdeel B, voorziet daarom in het vervallen van artikel 22 van de WWB. Artikel ~~19~~17, onderdelen A, C, ~~D~~E, onder 1, en ~~E~~F bevat wijzigingen in andere artikelen van de WWB die voortvloeien uit het vervallen van artikel 22 van de WWB. Deze wijzigingen leiden er toe dat voor pensioengerechtigden de huidige bijstandsnorm voor belanghebbenden van jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd gaat gelden en voor alle belanghebbenden van 21 jaar of ouder de zelfde bijstandsnorm van kracht wordt.

Onderdeel D~~C~~

In artikel I, onderdeel R, van het voorstel van wet tot wijziging van de Wet werk en bijstand en enkele andere sociale zekerheidswetten (Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten)[14] wordt voorzien in het uitzonderen van de tegemoetkoming op grond van de Wet MKOB van de middelentoets. De beoogde inwerkingtredingsdatum van deze wijziging is 1 juli 2014. Met de intrekking van de Wet MKOB (artikel ~~24~~22) kan deze uitzondering weer vervallen. Artikel 31, tweede lid, onderdeel d, van de Wet werk en bijstand is van toepassing op de huishoudentoeslag.

Onderdeel ~~D~~E, onder ~~1~~2

In artikel 38, derde lid, van de ~~Wet werk en bijstand~~WWB worden enkele verwijzingen naar de Wet op de zorgtoeslag vervangen door verwijzingen naar de Wet op de huishoudentoeslag.

Onderdeel G~~F~~

In een in hoofdstuk 7a op te nemen nieuw artikel 78# wordt voorzien in overgangsrecht voor personen die op het tijdstip van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel reeds de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Het is de bedoeling dat dit wetsvoorstel met ingang van 1 januari 2015 in werking treedt. Het overgangsrecht heeft dus betrekking op personen die voor of op 31 december 2014 de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Omdat de pensioengerechtigde leeftijd in 2014 65 jaar en 2 maanden is betekent dit dat alle personen die voor of op 31 december 2014 de leeftijd van 65 jaar en 2 maanden hebben bereikt onder het overgangsrecht vallen. Dit overgangsrecht heeft dus betrekking zowel op personen die op het tijdstip van inwerkingtreding recht hebben op algemene bijstand in de vorm van een aanvullende inkomensvoorziening ouderen (aio) en die zonder het overgangsrecht met een verlaging van de aio geconfronteerd zouden worden, als op personen die op dat tijdstip geen recht hebben op aio. Door het overgangsrecht ook op laatstbedoelde groep betrekking te laten hebben wordt voorkomen dat personen die op het bedoelde tijdstip een zodanig inkomen hebben dat zij net niet voor aio in aanmerking komen slechter af zouden kunnen zijn dan personen met een vergelijkbare AOW-opbouw die wel recht hebben op aio.

Het overgangsrecht houdt in (artikel 78#, eerste lid) dat voor bedoelde personen de in artikel 22 WWB opgenomen bijstandsnorm voor pensioengerechtigden van kracht blijft. Dit impliceert dat

[14] Kamerstukken 2013/14, 33 801,, nr 2.

voor deze personen ook de bepalingen met betrekking tot de periodieke indexering van deze bijstandsnorm (artikel 38) en met betrekking tot de verstrekking van gegevens aan het college (artikel 53a) van kracht blijven. De door middel van het overgangsrecht van kracht blijvende bijstandsnorm voor pensioengerechtigden zal dus overeenkomstig de artikelen 38, eerste en vijfde lid, jo. artikel 37 van de WWB, zoals gebruikelijk twee keer per jaar moeten worden geïndexeerd.

Op grond van artikel 31, tweede lid, onderdeel d, WWB worden tegemoetkomingen in de zin van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen niet tot de middelen van de belanghebbende gerekend. Omdat dit wetsvoorstel er in voorziet dat de ouderencomponent in de huishoudentoeslag mede wordt aangemerkt als inkomensafhankelijke regeling (zie artikel ~~15~~13, onderdeel A) betekent dit dat de ouderencomponent niet tot de middelen van de belanghebbende wordt gerekend en dus niet wordt meegenomen in de middelentoets. Voor de personen waarop het overgangsrecht van toepassing is wordt echter in artikel 78#, tweede lid, bepaald dat in afwijking daarvan de ouderencomponent wel tot de middelen wordt gerekend, maar alleen tot ten hoogste het verschil tussen de in artikel 22 opgenomen bijstandsnorm voor pensioengerechtigden en de in artikel 21 WWB opgenomen bijstandsnorm voor belanghebbenden jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd. Voor de berekening van de tot de middelen te rekenen ouderencomponent is om uitvoeringstechnische redenen gekozen voor een gestandaardiseerde berekeningswijze. Dit is geregeld in het derde lid van het voorgestelde artikel 78#. Er behoeft niet te worden uitgegaan van de voor de betreffende oudere berekende ouderencomponent, maar er dient te worden uitgegaan van de op grond van artikel ~~7~~6, eerste lid, van de Wet op de huishoudentoeslag bij algemene maatregel van bestuur voor een berekeningsjaar vastgestelde maximale hoogte van de ouderencomponent, vermenigvuldigd met het voor de betreffende oudere vastgestelde percentage van de korting wegens onverzekerde jaren, bedoeld in artikel ~~13~~11, tweede lid, van de Wet op de huishoudentoeslag. In bedoeld tweede lid is aangegeven dat op de ouderencomponent een korting wegens onverzekerde jaren wordt toegepast overeenkomstig de artikelen 13, eerste en derde lid, en 13a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet. Dit betekent dat bijvoorbeeld voor een alleenstaande met een AOW-opbouw van 10% wordt uitgegaan van een ouderencomponent ter hoogte van 10% van de maximale ouderencomponent voor een alleenstaande.

Artikel ~~20~~18 Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001

Dit artikel voorziet in het voor de inkomstenbelasting afschaffen van de ouderenkorting (artikel 8.17 van de Wet IB 2001) en de alleenstaande ouderenkorting (artikel 8.18 van de Wet IB 2001) en voorziet daarnaast in een aanpassing van artikel 3.104 van de Wet IB 2001 in verband met de invoering van de huishoudentoeslag.

De ouderenkorting en de alleenstaande ouderenkorting komen te vervallen met ingang van 1 januari 2015 omdat deze heffingkortingen in de inkomstenbelasting vervangen zullen worden door een ouderencomponent in de huishoudentoeslag. Daartoe vervallen de artikelen 8.17 en 8.18 van de Wet IB 2001. In samenhang met het vervallen van de artikelen 8.17 en 8.18 van de Wet IB 2001 worden ook de artikelen 8.2, 8.7, 8.16a en 10.1 van de Wet IB 2001 aangepast.

Artikel 3.104 van de Wet IB 2001 regelt dat een aantal in dat artikel genoemde publiekrechtelijke uitkeringen vrijgesteld zijn voor de inkomstenbelasting. In verband met het in dit wetsvoorstel opgenomen vervallen van de zorgtoeslag en invoeren van de huishoudentoeslag dient artikel 3.104 van de Wet IB 2001 te worden aangepast. Daartoe wordt in artikel 3.104, onderdeel k, van de Wet IB 2001 de vrijstelling van de zorgtoeslag vervangen door een vrijstelling voor de nieuwe huishoudentoeslag.

Artikel ~~21~~19 Wijziging van de Wet op de loonbelasting 1964

Dit artikel voorziet - in samenhang met het in de inkomstenbelasting vervallen van de ouderenkorting (artikel 8.17 van de Wet IB 2001) en de alleenstaande ouderenkorting (artikel 8.18 van de Wet IB 2001) - in het ook voor de loonbelasting vervallen van de ouderenkorting (artikel 22b van de Wet op de loonbelasting 1964) en de alleenstaande ouderenkorting (artikel 22c van de Wet op de loonbelasting 1964). Voor een nadere toelichting op dit punt wordt verwezen naar de toelichting bij het vervallen van de artikelen 8.17 en 8.18 van de Wet IB 2001. De overige wijzigingen in het onderhavige artikel hangen samen met het vervallen van de artikelen 8.17 en 8.18 van de Wet IB 2001 en van de artikelen 22b en 22c van de Wet op de loonbelasting 1964.

Artikel ~~22~~20 Wijziging van de Zorgverzekeringswet

In de Zorgverzekeringswet worden enkele verwijzingen naar de Wet op de zorgtoeslag vervangen door verwijzingen naar de Wet op de huishoudentoeslag.

Artikel ~~23~~21 Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

De wijziging van artikel 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering vloeit voort uit de wijziging van artikel 21 WWB en het vervallen van artikel 22 WWB.

~~**Artikel 234 Intrekking van de Wet op het kindgebonden budget**~~

~~Vanaf 1 januari 2017 komt de kindercomponent in de plaats van het kindgebonden budget. Per die datum zal de Wet op het kindgebonden budget dan ook worden ingetrokken.~~

Artikel ~~25~~422 Intrekking van de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen

Dit artikel voorziet in het intrekken van de Wet MKOB. De intrekking van deze wet heeft als gevolg dat het op artikel 3 van die wet gebaseerde Uitvoeringsbesluit koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen en de op artikel 13, vierde lid, van die wet gebaseerde Regeling bekostiging koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen van rechtswege zullen vervallen.

De Regeling koopkrachttegemoetkoming niet KOB-gerechtigden met een AOW-pensioen, die ertoe strekt aan alle AOW-gerechtigden die woonachtig zijn in de EU/EER/Zwitserland of verdragslanden en die niet MKOB-gerechtigd zijn, met terugwerkende kracht vanaf 1 juni 2011 – de datum van inwerkingtreding van de Wet MKOB – recht te geven op een bedrag ter hoogte van de koopkrachttegemoetkoming, is niet gebaseerd op de Wet MKOB, maar op de Kaderwet SZW-subsidies en de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen. Deze regeling zal dus met de intrekking van de Wet MKOB niet van rechtswege komen te vervallen. Het intrekken van deze regeling zal door middel van een separate ministeriële regeling worden geregeld.

Artikel ~~26~~523 Intrekking van de Wet op de zorgtoeslag

De zorgtoeslag gaat per 1 januari 2015 op in de huishoudentoeslag. Per die datum wordt de Wet op de zorgtoeslag dan ook ingetrokken.

~~**Artikel 276 Wijziging artikel 6 per 2017**~~

~~In artikel 6 betreffende de aanspraak op de kindercomponent wordt met ingang van 1 januari 2017 de voorwaarde dat de aanspraak op de kindercomponent niet eerder kan ontstaan dan met ingang van 1 januari 2017 geschrapt, aangezien die voorwaarde na die datum overbodig is.~~

Artikel ~~287~~24 Overgangsbepaling

Omdat de eerste fase van de huishoudentoeslag reeds ingaat per 1 januari 2015 is het nodig in verband met de uitvoering enkele overgangsmaatregelen te treffen. De Belastingdienst/Toeslagen zal de huishoudentoeslag vooralsnog uitvoeren onder de naam "zorgtoeslag" (artikel ~~27~~24, eerste lid). Onder die naam worden echter zowel de zorgcomponent als de ouderencomponent verstrekt. De zorgtoeslag moet dan ook worden beschouwd als de huishoudentoeslag.

~~Omdat het in de beginfase om uitvoeringstechnische redenen bezwaarlijk is om in veel gevallen onderscheid te moeten maken tussen de zorgcomponent en de ouderencomponent van de huishoudentoeslag is ervoor gekozen de regeling inzake de betaling van de zorgtoeslag aan het Zorginstituut Nederland in 2015 en 2016 naast de zorgcomponent ook van toepassing te laten zijn op de ouderencomponent (artikel 27, tweede lid). Deze regeling is opgenomen in artikel 5, tweede lid, van de Wet op de zorgtoeslag. Vanaf 2017 geldt dit ingevolge artikel 3, derde lid, alleen nog voor de zorgcomponent.~~

In de overgangsfase zullen alle ontvangers van zorgtoeslag die in 2014 zorgtoeslag ontvangen en in 2015 in aanmerking komen voor de zorgcomponent geacht worden een aanvraag voor de huishoudentoeslag te hebben ingediend (artikel ~~27~~24, ~~derde~~ tweede en ~~vijfde~~ derde lid). ~~Een overeenkomstige regeling geldt voor de ontvangers van kindgebonden budget in 2016, die in 2017 in aanmerking komen voor de kindercomponent (artikel 26, vierde en vijfde lid).~~ Zij zullen de huishoudentoeslag niet opnieuw hoeven aan te vragen.

In artikel ~~27~~24, ~~zesde~~vierde~~, zevende~~ en ~~achtste~~vijfde lid, worden overgangsbepalingen opgenomen voor de zorgtoeslag, voor zover het gaat om het berekeningsjaar 2014 en de daaraan voorafgaande berekeningsjaren, ~~voor het kindgebonden budget, voor zover het gaat om het berekeningsjaar 2016 en de daaraan voorafgaande berekeningsjaren,~~ en voor de Wet MKOB, voor zover het gaat om het kalenderjaar 2014 en de daaraan voorafgaande kalenderjaren. Daarmee wordt expliciet bepaald dat de Wet op de zorgtoeslag, ~~onderscheidenlijk de Wet op het kindgebonden budget,~~ zoals die gold op 31 december van een berekeningsjaar waarop de desbetreffende overgangsbepaling ziet, van toepassing blijft op de zorgtoeslag~~, onderscheidenlijk het kindgebonden budget~~ voor dat berekeningsjaar. Dit betekent dat de "oude" gevallen worden afgehandeld op basis van de Wet op de zorgtoeslag~~, onderscheidenlijk de Wet op het kindgebonden budget~~, zoals die luidde in het berekeningsjaar waarvoor die zorgtoeslag~~, onderscheidenlijk dat kindgebonden budget~~, is aangevraagd. Voor de Wet MKOB is een vrijwel gelijke overgangsbepaling opgenomen, die alleen geen betrekking heeft op berekeningsjaren, maar op kalenderjaren.

Artikel ~~29~~25 Overgangsbepaling Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Omdat voor de personen bedoeld in artikel 78# van de WWB de artikelen 21 en 22 van de WWB, zoals die luidden op de dag voor de datum van inwerkingtreding van de Wet op de huishoudentoeslag, van toepassing blijven, dient ook artikel 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, zoals dat luidde op de dag voor de datum van inwerkingtreding van artikel ~~23~~21 van de Wet op de huishoudentoeslag, op die personen van toepassing te blijven.

Artikel ~~30~~26 Samenloopbepaling artikelen 21 en 53a Wet werk en bijstand

In artikel ~~19~~17, onderdelen A en F, is uitgegaan van de artikelen 21 en 53a, zoals die artikelen thans luiden. Per 1 januari 2015 worden deze artikelen naar verwachting echter gewijzigd door artikel VIII, onderdelen B en E, van de Wet hervorming kindregelingen. In verband daarmee is een samenloopbepaling opgenomen, die voorziet in de gewenste wijziging van de artikelen 21 en 53a, zoals die artikelen met ingang van 1 januari 2015 komen te luiden.

Artikel ~~31~~27 Samenloopbepaling artikel 475d Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

In artikel ~~23~~21 is uitgegaan van artikel 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, zoals dat artikel thans luidt. Per 1 januari 2015 worden dit artikel naar verwachting echter gewijzigd door artikel XI van de Wet hervorming kindregelingen. In verband daarmee is een samenloopbepaling opgenomen, die voorziet in de gewenste wijziging van artikel 475d, zoals dat artikel met ingang van 1 januari 2015 komt te luiden.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ondertekent deze memorie van toelichting mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Staatssecretaris van Financiën.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

[i] Kamerstukken II 2013/~~20~~14, 33750 XV, nr. 60